VESTERN

D. Džereb

OSVETA BILIJA KREGA

BROJ 181 • 5 DINARA

ROTO BIBLIOTEKA X-100

VESTERN

181

1990

D. Džereb

OSVETA BILIJA KREGA

X-100

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
S. IVANOVIĆ

Lektor
S. VIDAKOVIĆ

*Izdaje i štampa Novinsko, izdavačko i štamparsko preduzeće u društvenoj svojini »Dnevnik« Novi Sad, Vojvođanskih brigada 7, telefon (021) 621-555 ● Žiro-račun 65700—603—6350 ● Direktor »Dnevnika«: **Dušan Tomić** ● Odgovorni urednik **Milorad Predojević** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Jovan Uglješin***

D. Džereb

OSVETA BILIJA KREGA

Bili Kreg je ušao u istoriju Divljeg Zapada. Nije bio slavan kao Dejvi Kroket ili Bufalo Bil. Čak nije dostigao slavu kakvu su imali banditi tipa Džesija Džejmsa ili šerifi poput Vajata Erpa, iz prostog razloga što je živeo mnogo pre njih. Bio je i ostao legenda indijanskih plemena.

I sada se u rezervatima sa nostalgijom prenosi priča o belom dečaku koga je veliki Manutu poklonio apačkom vraču kao opomenu i živi primer da na prostranim pašnjacima ima dovoljno mesta i za bele i za crvene.

Prošlo je mnogo godina od dana od kada je iz pustinje Ljano Estakado izvađen poslednji dijamant, a iz planina Sijera Blanke poslednji grumen zlata.

Vreli pustinjski pesak je za sve te godine mnogo puta natopila krv, nestajala su i nicala naselja, pustinja više nije bila put smrti, i sve se izmenilo.

Samo je legenda o Biliju ostala ista u srcima apačkih ratnika, jer je na neki način spasavala njihov ponos pred novim generacijama i budila nadu da će jednoga dana između njih i belaca ipak doći do razumevanja i jednakosti.

*

Plava kosa Bilija Krega bila je ulepljena od znoja.

Pustinjsko sunce je nemilosrdno pržilo. Bluza od meke jelenske kože zalepila mu se uz telo, a kaiš teških bisaga zasecao mu je rame.

Vreli pesak mu je upadao u mokasine i stvarao bolne rane. Ipak je išao dalje, ne usporavajući niti ubrzavajući korake.

Telo mu je bilo kao samleveno, usta ispucala a jezik odebljao od žeđi. Nije se obazirao na fizičke patnje.

Zaobišao je jednu peščanu dinu i dugim prolazom, koji su stvarale gole stene, stigao do predela na kome je već bilo kržljavog rastinja.

To je značilo da u blizini ima vode, ali se on nije zaustavljao da se osveži sokom od kaktusa.

Nastavio je svoj ujednačeni hod stoički mirno, dok se posle još nešto više od jedne milje nije ukazalo visoko drveće i trava. Zagazio je dostojanstveno na stazu i stigao do obale jezera.

Tu je gorela vatra na kojoj je stari Indijanac pekao meso sedeći mirno i ne dižući pogled prema Biliju.

Seo je naspram njega, zadovoljan i ponosan.

Dugo su se gledali. Tada mu je Indijanac pružio posudu sa okrepljujućim napitkom. Bili ju je prihvatio, i polako, sa pauzama, ispijao.

— Sinko — rekao je starac — sada si položio poslednji ispit. Pokazao si da si u stanju da se odupreš smrti i okrutnoj pustinji. Ovo je bila provera tvoje izdržljivosti. Znam da si mogao da izabereš najlakši put jer pustinju poznaješ kao svoj vigvam, i znaš, u svakom njenom de-

lu, da pronađeš vodu, ali si pošteno izdržao ovu probu. Ako te život jednom povede u nepoznato, bićeš sposoban da prođeš kroz sva iskušenja. Time je zadatak koji sam postavio sebi završen. Moje umorno telo može da se preseli u večna lovišta. Nijedan Apač, niti beli lovac, nemaju izdržljivost kakvu je u tvoje telo ulio veliki i mudri Manitu, koji...

— Ti, oče. Ti si stvorio od polumrtvog dečaka čoveka koji sada sedi kraj tvoje vatre. Bio si mi i otac, i majka, i najbolji prijatelj.

— Postao si pravi čovek, Žuta Koso. Nisi zaboravio one koji su ti podarili život, njihov jezik i običaje. Sve što je korisno i mudro u zapisima belih ljudi prenosio si našem plemenu. Meni si uvek ukazivao dužno poštovanje i bio si mi odan i poslušan sin. Ostani takav i kada mene više ne bude. Neka tvoje srce podjednako pripada i tvojim belim prijateljima i tvojoj crvenoj braći...

Bili je shvatio, sa tugom, da stari vrač oseća da se njegov život bliži kraju i da koristi priliku da mu da još nekoliko mudrih saveta.

Njegova predviđanja su se do sada uvek pokazala tačna. Uspeo je da izbriše razlike i da slomi otpor koji se javio u plemenu kada je počeo da se brine o belom dečaku.

Sada, posle deset godina, Bilijeva pojava u selu bila je isto toliko normalna kao i pojava svakog drugog Indijanca.

Prihvatili su ga kao sina svog vrača. Veliki Manitu ga je podario mudrome vraču, i to je imalo nekakvo značenje.

Osim toga, Žuta Kosa je bio još kao dečak koristan plemenu. Naučio je žene da sade i čupaju krompir i da odgajaju ovas, što nije radilo nijedno pleme.

Za vreme dugih zima to je prehranjivalo konje i ljude.

Iz razmišljanja, Bilija je prenuo vračev glas.

— Plaha Srna će se uskoro udati. Ušla je u sedamnaestu godinu. Moj sin je odbio već neke prosce, jer nisu imali dovoljno da bi je kupili. Vredna je i izdržljiva i ima mnogo koža za mokasine i mnogo krzna koja ste joj poklonili. Pravo je da onaj koji sve to dobije plati visoku cenu.

Bili je privukao svoje bisage.

— Doneo sam joj nekoliko poklona — izvadio je najpre duvan i pružio ga starcu. — Ovo sam kupio za tebe, oče.

Vrač je uzeo kesu duvana i široko i zadovoljno se osmehnuo.

Bio je previše star, i što je bio bliži smrti, sve slabije je umeo da skriva da ga ljubav i pažnja diraju.

Osim toga, Bili nije bio potpuno Apač i pred njim nije morao uvek da pokazuje hladno i bezosećajno lice.

Stavio je ruku na srce, a drugom napravio pokret za pozdrav.

— Kada sunce deseti put zađe, naći ćemo se ovde. Doći će i tvoja sestra i braća, da požanjete ovas. Ostaj u miru, sinko!

Bili je ustao i otpozdravio mu.

Starac se udaljio, dostojanstveno, prema svom pueblu, u bridima Sijera Blanke.

Tek kada je on nestao među drvećem, Bili se izuo i svukao, i zaronio, sa zadovoljstvom, u bistru vodu jezera.

Imao je deset dana da svoje izmučeno telo oporavi.

Bio je zadovoljan sobom.

Nije mu smetalo što živi dva različita života. Oba je podjednako voleo.

Među Apačima je živeo mirno, u potpunom skladu sa prirodom. Sa obe strane pustinje, u naseljima kopača i lovaca, imao je prijatelje ali je tamo važio za opasnog i čvrstog borca kome nije preporučljivo zamerati se.

Podjednako dobro je govorio i jezik Apača i engleski. Njegova majka je bila učiteljica.

Stari vrač je sačuvao sve njene knjige uz još neke sitnice koje su

pripadale njegovim roditeljima. Često je tražio od Bilija da mu čita i govorio da u knjigama belih ljudi ima mnogo više mudrosti nego u glavama njihovih potomaka.

Dosta lako je naučio da govori engleski, a Plaha Srna je čak uspela da nauči i da čita i piše. Tražio je da i dvojica njegovih unuka nauče engleski, a i njihov otac, koji je trebalo da posle starčeve smrti postane plemenski vrač, takođe je učio.

Bilo je to veoma korisno.

Apači su bili veliko i jako pleme i imali su ogromna i bogata lovišta. U to vreme malo je belih ljudi živelo na tom području i radije su se trampili sa Indijancima nego što su se usuđivali da im se zameraju, pa je poznavanje jezika olakšavalo posao.

Ustupali su im meso bizona jer su koristili samo kože pa nije bilo razloga da ih Apači proganjaju.

*

Desetog dana oko podne stigla je Plaha Srna u pratnji svoje braće, Brzog Jelena i Medveđe Šape.

Srdačno su se pozdravili i seli kraj vatre pored jezera da popuše lulu. Devojka je posle nekoliko reči pozdrava prionula da spremi večeru dok su mladići razgovarali.

Posle te obavezne lule, Bili je mladiće poveo do brvnare u šumi koju je napravio po ugledu na kuće u naseljima.

Iza brvnare bio je veliki koral za konje, zatim mnogo manji gde je Bili držao nekoliko krava, a nadalje su se prostirala ogromna raskrčena polja na kojima se zlatasto talasao zreli ovas i velika polja krompira.

Doveo ih je do korala sa konjima i oči Brzog Jelena su zaplamtele od divljenja. Nije imao ni šesnaest godina i mogao je da dozvoli sebi da se iskreno raduje i da slobodno pokazuje oduševljenje na svom licu.

— Tako ti Manitua, Žuta Koso, gde si uspeo sam da pohvataš toliko mladih mustanga?!

— Nedaleko od očevog puebla postoji travnata kotlina. Pre izvesnog vremena tamo se zaustavilo veliko krdo. Sigurno će tamo da prezimi. Kada obavimo žetvu, ići ćemo zajedno da ih lovimo.

— Odlično — rekao je Medveđa Šapa trudeći se da mu glas bude običan i da ne pokaže oduševljenje. — Beli lovci su spremni dobro da plate za konje. Daju čak i vatrene štapove za mlade i jake mustange.

— Vidiš li onu belu kobilu? Nju sam ukrotio i pokloniću je sestri. Onog velikog vranca poveŠćete na poklon ocu Mesečevog Zraka i pitaćete ga da li želi da je da meni za skvo. Za tu uslugu dobićete od mene svaki po dva mustanga. Izaberite ih po ukusu.

— Rešio si da se ženiš? — upitao je Medveđa Šapa ne pokazujući čuđenje, ali je zato Brzi Jelen zapanjeno upitao.

— Zašto Mesečevim Zrakom! Njoj je već devetnaest godina i niko je još nije tražio od oca. Nežna je i slaba, i neće ti biti od koristi ovde gde ima toliko da se radi!

— Želim nju — kratko je odgovorio Bili.

— Tvoja volja — presekao je svog brata Medveđa Šapa. — Dobićeš je jeftino jer će njen otac biti srećan da je se reši.

Bili je samo slegao ramenima i nasmejao se.

To što su Indijanci birali žene kao konje, po snazi, bilo je i ostalo za njega jedini običaj koji nikako nije mogao da prihvati.

— Idemo do kolibe. Pre deset dana sam bio u naselju i doneo sam vam male poklone.

Kada im je u kolibi pokazao dva jaka lovačka noža, čak ni Medveđa Šapa nije skrivao da je zadovoljan poklonom.

Izneo je duvan koji je doneo za njihovog oca i šarenu tkaninu za

majku. Uzeo je niske šarenih perli i narukvica koje je kupio za Plahu Srnu da joj ponese, što je kod dvojice Indijanaca izazvalo buru zadovoljnih upadica ali baš to je Biliju stavilo jasno na znanje da je poklone dobro odabrao.

Zadovoljno se smeškao dok su se približavali jezeru.

— Pogledaj je kako vredno radi! — rekao je Brzi Jelen. — Onaj koji je bude dobio, biće srećan čovek. Uvek je vesela i nikada nije umorna. Trebalo je i ti da izabereš sličnu devojku, a ne bledi Mesečev...

Stariji brat ga je presekao pogledom i on je ućutao.

Plaha Srna je podigla glavu i uputila im osmeh pun ljubavi.

Tada je spazila preko Bilijevih ruku šarene perle i trake. Spustila je kraj vatre posudu koju je držala u ruci i potrčala mu u susret, šireći ruke i smejući se.

Podigla se na prste da bi zagrlila i poljubila Bilija.

Njena braća su se namrštila, jer nikako nisu volela taj običaj belih ljudi da poljupcima izražavaju radost, ali ga je njihova sestra prihvatila i veoma često na taj način zahvaljivala Biliju za poklone.

— Žuta Koso, da li su to pokloni za mene?

— Uzalud ga ljubiš, naš brat se zaljubio i ove poklone je kupio da ponesemo izabranici njegovog srca! — peckao je Brzi Jelen.

Devojka se snuždila i gledala u Bilija sa nevericom i razočarano.

— Da li je to istina?!

Bili je voleo da je zadirkuje ali je sada osećao neki čudni nemir, i neki neodređeni strah se već dva dana uvlačio u njega.

Sunce se već spuštalo iza drveća, a stari vrač se nije pojavljivao. Osećao je da su i dvojica Indijanaca isto tako uznemirena jer su često pogledavali prema stazi na kojoj je trebalo da se pojavi vrač.

Zbog toga je samo blago potapšao po obrazu devojku i rekao:

— Poklon je za tebe, sestro. I, kada budem imao svoju skvo a ti odeš svom mužu, donosiću ti poklone kao i do sada.

Ona je još jednom ciknula veselo i obasula njegovo lice poljupcima, a onda je veselo skakutala stavljajući oko vrata i ruku dragocene niske, zamišljajući kako će je zavidljivo gledati devojke kada se pojavi u selu.

Mladići su tačno znali šta ona misli i nisu izdržali da se ne nasmeju.

— Sunce samo što nije zašlo, a oca još nema — nije izdržao Bili.

Devojka se naglo uozbiljila, osećajući da mu je glas pun strepnje.

— Deda je suviše star. Veliki je vrač, ali je ipak moguće da je bolestan — kazala je stidljivo i neodlučno.

— Biće najbolje da mu pođemo u susret — neočekivano je odlučio Medveđa Šapa. Svi su to jedva dočekali.

Uzeli su konje i pojahali.

*

U gudurama Sijera Blanke, skriven uzanom i opasnom stazom, skoro pri samom vrhu litice, nalazio se pueblo ispred koga su postavljeni znaci staroga vrača.

Četiri osobe su vodile konje uz liticu, da se po mraku ne bi okliznuli. Oni su tako dobro poznavali svaku stopu do vračeve pećine, da su mogli, ne samo po mraku već i vezanih očiju, da stignu bezbedno do ulaza.

Ove noći na ulazu nije gorela obavezna baklja, a to je značilo da starac nije u pueblu. Stari vrač je obavezno iznosio baklju jer se dešavalo da neko od njegovih saplemenika dođe usred noći, da zatraži savet ili lekovite trave.

Ušli su u pećinu i celu je pretražili.

Vatra je bila ugašena. Medveđa Šapa se nagnuo nad pepeo i jednom granom ga razgrnuo.

Ispravio se i rekao sigurnim glasom.

— Vatra je ugašena već drugi dan. Možda je deda noćio u šumi, jer je tražio lekovite trave.

— I da je tako, došao bi na sastanak — odlučno je rekao Bili. — Ocu se dogodilo nešto. Osećam to svojim nemirom već dva dana.

Devojka ih je gledala uplašeno kako pognute glave stoje na sredini puebla.

Bili je progovorio prvi.

— Uvedite i sapnite konje. Neka ih naša sestra napoji i neka im dâ dovoljno hrane. Ne dirajte ništa kako bi vaš otac, kada dođe, mogao da nađe sve kako je vrač ostavio da bi očev duh mogao da mu se javi...

— Bili — prvi put za devet godina devojka ga je oslovila tim imenom. Bila je ogorčena i tužna, i nije vladala sobom — ti misliš da je deda u večnim lovištima?

— Žuta Kosa je dar koji je Manitu poslao dedi. Ako se njegov duh preselio u večna lovišta, srce Žute Kose to mora da zna jer su im misli i osećanja povezana. Pobrini se za konje, sestro — rekao je suvo.

— Neka Brzi Jelen obiđe oko stene pre nego što krenemo u potragu po šumi — uzeo je baklju i praćen Medvođom Šapom još jednom prošao pubelom.

Sve je bilo na svom mestu. Vrač je izašao običnim poslom i nameravao je da se brzo vrati.

Pogledao je mladića i ovaj je klimnuo glavom, dajući mu na znanje da misle isto.

Devojka je sredila konje a vratio se i Brzi Jelen ne našavši ništa osim tragova koji su vodili u šumu.

— Bio je sam kada je pošao u šumu. Išao je običnim, mirnim hodom i niko ga nije pratio.

Uzeli su baklje i svo četvoro pošli u širokom, lepezastom poretku. Napred je išao Medveđa Šapa kao najstariji i najiskusniji tragač.

Našli su ga pred zoru.

Ležao je u jednom žbunu, a grudi su mu bile prostreljene sa tri kuršuma. Njegove amajlije: kesa sa kostima za proricanje, torba sa već uvelim travama i kesa za duvan bile su razbacane okolo.

U drugom žbunu ležalo je slomljeno koplje sa oznakom plemenskog vrača.

Na izgled, sve stvari su bile tu, samo su bile razbacane u obesnom divljanju.

Bili je jedini znao šta nedostaje. Mladi Indijanci su stajali nemi i ogorčeni zbog tog skrnavljenja vračevog dostojanstva.

Devojka je glasno zapevala pogrebnu pesmu rasplićući kose.

Bili je sporim pokretima sakupio sve te stvari i položio ih kraj vrača. Spustio se na kolena kraj njega i podigao ruke prema izlazećem suncu, odavajući nemo poslednju počast čoveku koji ga je othranio i stvorio od njega neustrašivog borca.

Mladići su sa poštovanjem čekali da se Bili oprosti od vrača dok su im lica ostala sleđena.

Bili je položio obe ruke na starčevo srce. Talas jeze i tajanstvenosti prostrujao je telima mladića, a pesma Plahe Srne je za trenutak utihnula.

Dok je leva Bilijeva ruka još ležala na starčevim grudima, desnu je stavio na svoje čelo. Glas mu je bio tih ali jasan.

— Oče, neka se tvoj duh mirno nastani u večnim lovištima. Ljudi koji su oskrnavili tvoje znake i uzeli tvoj život neće doživeti da vide još mnogo zalazaka sunca! Neka me kazni veliki Manitu ako pogazim ovu zakletvu! Neka me ljubav koju si uložio da povratiš moje telo u život dok sam još bio nemoćan dečak proganja i ne dozvoli mi da imam sna dok ne izvršim ovu osvetu. — Učinio je lagani pokret rukom i sklopio starčeve otvorene oči i napravio krst nad njegovim telom. Taj hrišćanski običaj je imao tajanstveno značenje za vračeve unuke i na njihovim licima se pojavilo bledilo i

strahopoštovanje prema Biliju. — Počivaj u miru, dobri moj, stari mudrače

Mladići su se kratko oprostili od dede.

Napravili su nosila od granja i doveli konje. Poneli su telo vrača u apačko selo praćeni celim putem tužbalicom Plahe Srne.

*

Na samoj ivici pustinje, sa one strane koja je vodila prema kasnijoj državi Teksas, počinjali su da se talasaju nepregledni pašnjaci sočne i visoke trave.

Tu je niklo malo naselje koje je neko duhovito nazvao Gold Siti. Osim obaveznog saluna, štale sa kovačnicom, trgovine i korala, imalo je svega desetak kuća poređanih u jednoj prašnjavoj i dugoj ulici.

U naselju su se zaustavljali lovci da se opskrbe namirnicama ili da predahnu na putu prema većim naseljima u koja su nosili krzna na prodaju.

Dolazili su i retki kopači zlata koji su po pravili bili praznih džepova.

Naišao je ponekad i neki srećnik koji je našao malo više praha ili koji poveći grumen ali je uglavnom to još uvek bila divlja i nenastanjena oblast.

Bila su samo dva-tri ranča u okolini ali su bili toliko udaljeni da su ljudi sa njih dolazili jedino po namirnice ili da kupe neophodna odela. Naravno, navraćali su jednom godišnje kada su terali stoku na prodaju, da se odmore i nabave šta im je potrebno za dugi put.

Nije ni čudo što je najpoštovanija ličnost u to vreme u Gold Sitiju bio vlasnik štale, robusni Irac Deni Mek Gregor.

Imao je četvoricu isto tako kršnih sinova koji su, kao i otac, bili skloni kavgi, viskiju i ženama, ali vredni i pošteni.

U rano popodne, kada su u grad ujahali neobrijani i prašnjavi na umornim i mršavim konjima ljudi Nika Nevade, Deni je na verandi trgovine pijuckao hladno pivo u društvu svog najboljeg prijatelja vlasnika trgovine.

Obojica su u isto vreme spazili strance i pogled koji su uputili jedan drugome jasno je govorio da misle isto o pridošlima.

Jahači su se zaustavili ispred štale i Deni je ustao bez reči i uputio se prema njima. Dok im je prilazio, oni su već sjahali.

— Halo, stranci! Dojahali ste, vidim, izdaleka?

— Jesi li ti vlasnik štale? — upitao je nadmeno Nik.

Videlo se, iz svake njegove kretnje, da je on šef i da je naučio da ga se ljudi plaše i da ga bez pogovora slušaju.

Deni je klimnuo glavom ne trudeći se, namerno, da mu odgovori.

Nisu mu se dopali. I manje iskusan čovek bi odmah zaključio da mirišu na neprilike i da su to, u stvari, lopovi i ubice.

— Uvedi konje i pobrini se o njima. Moja kobila je slomila desnu prednju potkovicu. Potkuj je jer ne znamo kada ćemo nazad.

Glas mu je bio oštar i svaka reč je zvučala kao psovka.

Deni ga je odmerio mrko. U njegovoj štali njemu još niko nije naređivao.

— Za pet konja dva i po dolara dnevno. Jedan dolar za potkivanje. Lovu na sunce pa uvedi konje i rasedlaj ih! Kod mene je tako ili jašite dalje!

Nik se trgao iznenađeno. Upiljio se u Denija preteći.

— Ti to meni?!

— Svakome. Nemoj da misliš da prvi put vidim takve kao ti!

— Slušaj ti... — pošao je preteći prema Deniju, dok su se njegovi ljudi cerekali ubeđeni da će kovač zažaliti svoju drskost.

Osmeh im se zaledio a Nik je zastao kao ukopan na zvuk repetiranja pušaka iza svojih leđa.

Iza njih su stajala četiri Denijeva sina sa odapetim, teškim puškama za lov na bizone.

— Vidiš, stranče, bolje je da poslušaš ili da jašeš dalje.

Nik je prasnuo u smeh i pomirljivo podigao ruku.

— Okej! Imaš četiri zaista ubedljiva aduta — okrenuo se svojim ljudima. — Momci, uvedite konje! — izvadio je deset dolara i pružio ih Deniju. — Da li je dosta za četiri dana?

— Još dolar za potkivanje — nemilosrdno je odvratio Deni.

— Samo je ti potkuj. Dobićeš svoj dolar, ne brini. Upravo idemo do saluna da zlato zamenimo za pare! — zlurado i kočoperno mu je odgovorio Nik.

Mahnuo je svojim momcima koji su izlazili iz štale. Odgegali su se prema salunu cereći se zlurado.

— Oče, ovi će napraviti gužvu — rekao je Stiv, najstariji sin Denijev. — Neće ti oprostiti ova kočoperna baraba.

Deni je pogledao sa osmehom u svoje ogromne šake.

— Mnogo sam takvih petlića propustio kroz njih. Osećam da me i sada strašno svrbe da isprobam koliko je tvrda koža tog naduvenog tikvana!

— Misliš da će ti on dozvoliti? Taj je naučio da puca u leđa!

— Pa — otegao je Deni — neko će morati da ga oduči od te ružne navike!

Stiv je dobro poznavao narav svog oca i znao je da će sada zaista biti neprilike.

Deni Mek Gregor ne bi bio ono što jeste da nije te večeri sam potražio Nevadu i njegove ljude.

Rešio je da im pokaže gde im je mesto i da u Gold Sitiju ne može niko da hara.

Ušao je u salun namerno se šepureći i prelazeći izazivačkim pogledima preko lica svih prisutnih.

Meštani su znali šta takvo ponašanje znači pa su se polako povlačili od Nevade koji je upravo sve častio.

Deni je zapazio kako Nevada guta pogledom krčmaricu Rozitu i zato joj se obratio sa nipodaštovanjem, nadmeno.

— Hajde, trovačice, natoči mi jedan od svojih bućkuriša!

Rozita je ljutito napućila svoje jarko namazane usne ali se nije usudila ni reč da mu kaže. Pružila mu je čašu nezadovoljno.

Nevada i njegovi ljudi su se primakli šanku sigurni da ni ogromni Mek Gregor ne sme da im se suprotstavi.

— Šta je, trapavi medvede? Zar te mamica nije naučila kako se ponaša prema damama? — upitao ga je Nevada piljeći bezobrazno u njega.

— Jeste — hladno je odgovorio Deni. — Samo, ja ovde ne vidim damu. Možda se ne slažeš sa mnom? Pokaži mi molim te ako je neka prisutna.

Nevada je ključao. Imao je utisak da ga Deni probada svojim prezrivim pogledom.

Znao je da sa njim ne može da se ponese bez oružja. Tiho je naredio svojim ljudima kroz stisnute zube.

— Momci, naučite ga da malo bolje gleda!

Gromki, izazivački smeh prolomio se salunom iz moćnih Denijevih pluća.

— Hoćete li svi zajedno ili jedan po jedan? I, hoćemo li da razbijemo našoj trovačici radnju ili ćemo se zabavljati napolju?

Rugao im se i zabavljao se na njihov račun.

Prvi koji je izgubio živce naleteo je na Denijevu pesnicu i, odbačen snažnim udarcem, skoro proleteo kroz šank.

Bio je jednim potezom izbačen iz stroja pre nego što je zabava i počela. Tada su poleteli i ostali.

Deni ih je sa uživanjem slagao, ali ne tako brzo kao prvoga. Mučio ih je udarcima dok nisu popadali krvavi i izubijani, na pod. Tada se začulo zatezanje oroza.

Nevada se cerio.

— Sada je dosta, matori bivole! Podigni ruke ako ne želiš da te prostrem! — oči su mu sijale pobedonosno i zverski. — Sada sve lepo pokupi što je polomljeno i izvini se dami. Naravno, moraćeš da joj platiš štetu koju si napravio.

Deni se ponovo nasmejao.

— Ako neću? Pucaćeš u mene? Nemaš petlju da se ogledaš sa mnom bez te zarđale gvožđurije?

Nevada je drhtao od besa.

Videlo se da je na kraju strpljenja i da bi svakog treutka mogao da povuče oroz iz straha od Denijevih pesnica.

— Kupi! — dreknuo je. — Neću da ponavljam. Brojim do tri a onda pucam.

— Ohladi! — čuo se miran ali preteći glas sa ulaza. Na vratima je stajao Stiv sa sačmaricom, otkočenom, i sa nimalo prijatnim izrazom lica.

— Baci pištolj! — oštro mu je naredio. — Znaš da će te razneti sačma iz obe cevi ako pritisnem obarač! — sada se i Stiv smeškao i bio je toliko sličan svom ocu da su prisutni već otpisali Nevadu.

Nevada je nevoljno pustio pištolj da padne kraj njegovih nogu.

— E, sada možeš staroga da naučiš pameti — nasmejao se ironično. — Ako već nisi napunio gaće.

Nevada je poleteo misleći da iznenadi Denija.

Bacio mu se u noge ali je to bila najveća glupost koja je mogla da mu padne na pamet. Zajedno su pali na pod i Nevada se našao u čeličnom zagrljaju Denijevom.

Osetio je kako mu kosti pucaju i malaksalo se opustio.

Deni ga je podigao i šamarao ga kao balavca sve dok mu lice nije oblila krv.

— Tako! — naslonio ga je na šank. — Sada neka te tvoja dama neguje i leči i nemoj da zaboraviš da Deniju Mek Gregoru niko nije naređivao. Ispljuni dolar koji mi duguješ pa smo kvit. Ako budeš pristojan i povučeš se ispred mene, možeš da sediš koliko te je volja u ovom ćumezu! Jesi li ukapirao?

Nevada je jedva izvukao dolar i pružio ga Deniju.

Bilo mu je jasno da on sve ovo nije izveo zbog dolara već da pokaže da je on gazda u naselju i da će to i ostati.

*

Pošto su svečano sahranili staroga vrača, njegov sin je otišao u pueblo u gudurama Sijera Blanke da bi se posavetovao sa duhom svoga oca.

Vratio se posle dva dana u selo i sakupio ratnike da im saopšti poruku koju je primio preko seni svoga oca od Velikog Duha.

— Veliki vrač, koji je mnogo zima i proleća mudro savetovao naše pleme, našao je svoj mir u večnim lovištima. Njegov duh ne luta i blagonaklonost Velikog Duha je poslala poruku preko njega. Dolazi duga i oštra zima. Moj otac savetuje pleme da se preseli u kotlinu u podnožju brda. Tamo će biti zaštićeno od vetrova i snega ali je potrebno i da se dobro pripremimo i sakupimo dovoljno drva i hrane.

Poređani ukrug oko vatre, ratnici su slušali sa poštovanjem. Muk je bio savršen i osim reči novog vrača čulo se samo pucketanje vatre.

— Njegov sin, Žuta Kosa, ostaće u plemenu koliko bude želeo. Ako zaželi da ode, sada kada njega više nema, neka mu njegova braća Apači to ne zamere. Do tada neka i dalje koristi sve što mu je njegov otac pokazao i neka se i dalje brine i donosi iz naselja belih ljudi stvari koje su potrebne plemenu. Da li se ratnici slažu sa ovom odlukom?

Poglavica je sa odobravanjem podigao ruku pa su i ostali ratnici polako učinili to isto.

— Duh moga oca je zahtevao da Plahu Srnu dam mladom ratniku koga ona sama izabere bez obzira da li je u stanju da plati cenu koju tražim za nju.

Među mladim ratnicima je došlo do kratkog komešanja.

— Uvek sam poštovao sve želje svoga oca pa će tako biti i sada iako je to neuobičajeno da skvo bira sebi muža. Siguran sam da je postojao jak razlog koji je naterao oca da tako postupi.

Ponovo je na licima ratnika video da su se složili.

Tada se okrenuo direktno Biliju. Preostajalo je da saopšti nešto što nije znao kako će biti primljeno.

— Duh našega oca zahteva da se Žuta Kosa odrekne osvete na koju se zakleo! — presekao ga je ljutiti žagor.

Bili je skočio. Vrač je podigao ruku zahtevajući mir.

— Ovim pašnjacima preti velika nevolja. Iza sene našega oca video sam plamen i smrt...

Bili ga je prekinuo odlučno, izlažući se opasnosti da tim postupkom izazove nezadovoljstvo Apača.

— Oprosti, brate, što te prekidam. Neka mi oprosti i sen našega oca što se odupirem njegovoj volji, ja koji sam ga uvek i u svemu pokorno slušao. Jedino ja znam da je otac umro zbog kamenčića koje belci nazivaju zlato. Ako ne kaznim njegove ubice, za njima će doći još više belaca koji će kopati po planini i tada će poteći zaista mnogo krvi ovim pašnjacima. Zbog zlata belci će ubijati i Apače i jedan drugoga. Neće poštedeti ni žene i decu. Zato moja zakletva mora biti izvršena. Ja sam rekao!

Žagor odobravanja je prošao kroz redove namrštenih ratnika. I sam vrač je sa odobravanjem klimao glavom, bez obzira na reči koje je malopre izrekao kao želju duha velikog vrača.

— Pre nego što krenem za ubicama, provešću noć u pueblu našega vrača. Nadam se da će mi se njegova sen javiti i da će me posavetovati šta je najbolje da učinim.

Seo je na svoje mesto. Posle još nekih saopštenja sastanak je završen.

Vraču je prišlo nekoliko mladića podstaknutih njegovim rečima o udaji njegove kćeri. Bili je stajao po strani.

Zapalio je cigaretu.

Većina ratnika je poštovala njegovu odluku. Znali su da je njegov bol veliki i nisu želeli da mu smetaju.

Prišao mu je poglavica. Stavio je desnu ruku na Bilijevo rame, a to je bila velika počast, i rekao:

— Žuta Koso, učini onako kako te veliki Manitu bude savetovao.

Potom se okrenuo i udaljio dostojanstvenim hodom. Bili je pogledao po čistini oko vatre i spazio oca Mesečevog Zraka.

Prišao mu je. Grupa u kojoj se nalazio Lukavi Dabar pogledala ga je sa poštovanjem.

— Želim da razgovaram sa tobom, Lukavi Dabre.

— Slušam te rado, Žuta Koso.

— Da li odobravaš da Mesečev Zrak bude moja skvo?

Svi su se iznenadili, a najviše sam Lukavi Dabar.

Ratnik kakav je bio Bili, koji je imao mnogo mustanga i obilje koža, mogao je da kupi svaku devojku. Nijedan ratnik ne bi odbio da mu sa ponosom dâ svoju kćer.

— Srećan sam što je tražiš, Žuta Koso. Ti si sigurno čuo da je ona slaba i nežna. Tvoja braća kažu da imaš velika polja i mnogo konja. Može li moja kćer biti dobra skvo ratniku kakav si ti?

— Ne brini — osmehnuo se Bili. — Čuvaću tvoju kćer. Dolaziće ti u posetu posle svakog tridesetog zalaska sunca. Ako zaključiš da joj kod mene nije dobro, možeš je uzeti nazad i zadržati sve što ti platim za nju. Pošteno?

Svi su ga pogledali iznenađeno.

Grudi Lukavog Dabra su se nadule od ponosa i zadovoljstva. Nijedan Indijanac nije dobio takvu ponudu za svoju kćer. Pogotovu ne za devoj-

ku za koju su svi mislili da se nikada neće udati.

Pružio mu je ruku u znak da pristaje.

— Koliko tražiš za nju?

— Tri mustanga, tri vreće ovsa i dva šarena prekrivača.

Ljudi su se pogledali. Bili su sigurni da Bili neće pristati.

Bili je samo sa osmehom stegao pruženu ruku i time je sporazum utvrđen.

— Pristajem. Idi je pitaj da li želi da pođe sa mnom.

Lukavi Dabar se nasmejao iskreno.

— Zašto ne bi želela? Sa tobom bi pošla i mnogo jača i bolja.

— Ja odazim odmah. Moj brat Medveđa Šapa će je povesti sutra sa sobom kada pođe da žanjemo ovas. Otkup ću ti poslati po njemu kada se za nekoliko dana vrati.

— Neka te veliki Manitu štiti, Žuta Koso. Ispunio si moje srce radošću. Dao sam ti kćer ali se nadam da sam dobio još jednog sina.

*

Nik Nevada je u salunu zamenio dva zlatna grumena. To je raspalilo maštu i pohlepu svih prisutnih.

Ljudi su se tiskali oko njega, a lepa krčmarica Rozita je jedina postavila direktno pitanje.

— Stranče, da li si pronašao rudnik u blizini?

— U blizini? Šališ se, lepotice! Blizu vašeg naselja nema ničega osim trave i proklete pustinje! — rekao je nadmeno.

— Taj kamen ti nije pao sa neba! — odbrusila mu je uvređeno.

— I nije. Platili su nam Sijuksi za viski i puške.

— Sijuksi?! Gde si ih našao? — upitao ga je jedan stariji traper.

— Daleko, amigo. Daleko odavde. Čuvali smo zlato sve dok smo imali dolara. Pošli smo u veći grad, jer je cena zlata povoljnija...

Njegovi kompanjoni su ga gledali zadovoljni.

Nisu uspeli da pronađu mesto sa koga je stari Indijanac pokupio zlato i bilo je mudro od Nevade što nije želeo da ljudi saznaju da se zlato možda nalazi kraj njihovog praga. Pohrlili bi svi u brda i neka bi budala sigurno naletela na zlato.

Oni i nisu bili raspoloženi da kopaju po planini, ali su odlučili da se tamo vrate i čekaju. Ako je znao starac, postojala je mogućnost da je svoju tajnu otkrio još nekom Indijancu.

Nevada je odlučio da se dobro odmore i zabave, da se opskrbe hranom i da onda krenu opet u planinu i čekaju.

— Lepotice, natoči svima piće! Nevada časti!

Začuo se žagor oduševljenja i ljudi su zaboravili na zlato umireni Nevadinom pričom.

— Hoćemo li da okrenemo neki krug karata? — upitao je.

Ubrzo su našli dovoljno partnera za tri stola.

Počela je igra, a Rozita je zadovoljno trljala ruke točeći piće. Odavno nije potrošeno toliko viskija i piva.

Bilo bi dobro, mislila je lukava krčmarica, kada bi se stranci zadržali što duže u naselju, bar dok ne potroše zlato, pomislila je sa osmehom.

Nik je napustio igru i prišao šanku. Naslonio se i zavodnički, nekim pogledom za koji je smatrao da je neodoljiv, gledao u lepu krčmaricu

Rozita je jedva uspevala da obuzda glasan smeh.

Znala je iz svog ogromnog iskustva da većina muškaraca gubi samopouzdanje pred njenim prekrasnim plavim očima, ali ovaj je zaista gledao u nju kao najgluplji magarac.

— Lepotice, zar u ovoj rupi nema nijedne devojke?

— Žao mi je, ovde ima samo nekoliko devojaka koje njihovi očevi

budno kontrolišu. Tvojim momcima bih mogla da ustupim dve već pomalo zrelije žene koje rade kod mene. Nije se isplatilo voditi više devojaka u ovu zabit. Morala bih da ih hranim i oblačim bez izgleda da mogu bar deo tih troškova da nadoknadim.

— Mislim da će moji momci biti zadovoljni i sa njima. A šta ćeš sa mnom? Zar njihov šef da ostane usamljen u dugim noćima koje namerava da provede ovde?

Rozitine oči su zasjale. Umela je da sakrije pohlepu i ledenu proračunatost iza blistavog osmeha i pogleda koji je mnogo obećavao.

— Ako si odlučio da se zadržiš, i ako si spreman da potrošiš malo više, mogao bi da budeš moj gost. Samo, ja sam skupa.

— Ne trudi se da objašnjavaš. Nik Nevada je naučio da ima sve što je najbolje. Dovoljno sam prošao da znam da je to i najskuplje.

Njene jarko namazane usne su se široko osmehnule otkrivajući red besprekornih, blistavih zuba.

Za divlje lutalice ona je bila slika iz najlepših snova.

Poljubila je vrh svoga prsta i stavila ga na njegove usne.

— Vrati se mirno u igru. Dok imaš zlata, imaćeš i Rozitu.

Nik je poljubio prst koji se zadržao na njegovim usnama. Uzeo je i ruku, i poljubio je, pa se kočoperno vratio za sto za kojim je igrao do tada, praćen zadivljenim pogledima svojih ljudi i pomalo pakosnim pogledima meštana od kojih je većina već prošla kroz Rozitinu sobu.

*

Kraj vatre u pueblu sedeli su Bili i vrač.

Zajedno su napustili selo posle sastanka i zajedno stigli u pećinu. Putem su malo razgovarali, obuzeti svaki svojim mislima.

Sada su mirno pušili lulu i čekali da dođe vreme da Bili stupi u vezu sa senom staroga vrača.

— Jesi li siguran da je otac imao uz sebe zlato i da su ga ubili belci a ne neki ljubomorni Indijanac zbog njegovih vradžbina?

— Siguran sam. Indijanci ne jašu potkovane konje i ne nose čizme sa visokim potpeticama. Otac je u kesi za pojasom uvek nosio po nekoliko grumena zlata. Davao mi je kada je bilo potrebno da kupim neke skuplje stvari za plemė. Odlazio sam u daleka, velika naselja da niko ne bi mogao da nasluti odakle potiče zlato. Znam mesto sa koga je uzimao zlato a znam i da u pustinji ima nešto vrednije od njega. Zato moja osveta ima i značaj zaštite od najezde hordi bandita i avanturista.

— Misliš li da će se otac javiti noćas?

— Zaboravljaš da ja to osećam? — osmehnuo se tužno Bili.

Izvadio je iz kese, koju je nosio oko vrata, dve osušene gljive. Jednu je pružio vraču, a drugu stavio u usta i polako počeo da žvaće.

Vrač je sledio njegov primer bez pitanja.

Mesec se popeo već visoko iznad planine i bilo je vreme da pozovu sen staroga vrača.

Bili je ustao i rasplamsao vatru.

Bacio je u nju šaku nekoga praha i ljubičasti plameni jezici su sunuli stvarajući neobične i tajanstvene senke po pećini.

Vratio se na svoje mesto misleći intenzivno na ubijenog starca na sve one komplikacije koje bi mogle da nastanu ukoliko je rekao belim ubojicama gde ima zlata.

Odjednom se pećina ispunila tihom, već zaboravljenom pesmom zbog koje je sa vračevog lica nestalo boje.

Podigao je ruke kao da želi da se zaštiti od nepoznate opasnosti.

Kada je pogledao sa strahom u Bilijevo bezizražajno lice, spustio je ruke pokušavajući da izgleda smi-

ren dok mu je lice oblivao ledeni znoj straha.

Pesma je bivala glasnija i kao da je dolazila iz svakoga ugla.

Bilijevo lice je počelo da se grči.

Kroz ljubičaste senke na zidovima pećine počela je da se uobličava slika staroga vrača. Čuo se tihi glas koji kao da je dolazio iz ogromne daljine.

— Tvoje misli dopiru do mene. Znam da se nećeš zaustaviti i da te ništa neće naterati da se odrekneš zakletve, Žuta Koso. Ali zli belci će se vraćati iako će tvoju ruku i tvoje misli da vodi Veliki Duh, nećeš ih sasvim zaustaviti. Oteraće Apače sa bogatih lovišta i naterati ih da rade kao brbljive skvo...

Vrač je jeknuo bled i uplašen onim što čuje.

— Oče, zar ponosni ratnici Apača?...

— Neće viši biti ni ponosni ni veliki kada se to desi. Ne boj se. Tada ćete i ti i Bili biti kraj mene u večnim lovištima. Zato budi mudar, sine moj, i neka tvoje proricanje savetuje plemenu da što manje ratuje. Indijanska plemena moraju da se drže zajedno, belih je mnogo... Uvek se savetuj sa Žutom Kosom. On se kreće među belima i zna njihove planove. Manitu ga je poslao da sačuva Apače od uništenja...

Bili je sklopio oči.

Grozničavo je mislio o svemu što će se desiti a vrač, koji je gledao u njega, primao je njegove misli i pretvarao ih u jezive slike osvete, ratova i mržnje.

Video je šatore u plamenu, bedu i poniženje za ponosne ratnike...

Kada ni njegova čelična volja nije mogla više da izdrži da gleda sve te užase, onesvestio se.

Nešto kasnije se osvestio i u čudu se ogledao po pećini a onda je pogledao u Bilija koji je i dalje sedeo na svom mestu bled i iscrpen, neverovatno tih, kao da još uvek njegove misli nisu tu, već daleko.

Vrač se stresao.

Ovakvu vradžbinu nikada nije doživeo, on koji je bio predodređen da zameni svoga oca, najvećeg vrača koga su ikada imali Apači.

Sa strahopoštovanjem je pogledao u Bilija.

— Šta se to zbilo, brate?

— Sen našega oca saopštila nam je čudne stvari. Trebaće nam mnogo više mudrosti nego ratničke veštine.

— Sećam se jasno svake očeve reči iako mi se čini kao da sam se probudio iz strašnog sna.

— Ja ću se vratiti u oazu da obavimo sve što je potrebno za dugu zimu. Tvoji sinovi su sigurno već tamo. Poslaću ti po Brzom Jelenu sve što sam slao i ocu. Ti samo obavljaj svoj posao, brate. Budi mudar i dobar kakav je bio i naš otac.

— Krenućeš putem osvete, Žuta Koso?

— Krenuću tragom ubica kada sunce sedmi put zađe. Ubice će se vratiti da traže zlato. Nije neophodno da ih jurim. Pustinja je nemilosrdnija od moje osvete — nasmejao se tiho i od tog smeha vrač se stresao.

— Posetiću te pre puta. Pogledaću šta kažu svete kosti, da li će ti put biti uspešan.

— Hvala ti, brate. Sada ćemo se odmoriti. San je najbolji drug. Ujutru ću otići u lov. Posle toga se vraćam kući...

Mesečev Zrak je sa pravom nosila to ime.

Imala je krupne oči boje badema koje su gledale nežno i stidljivo ispod dugih trepavica. Ten joj je bio nešto svetliji nego kod ostalih Apača a kosa crna kao gavranovo krilo.

Bila je viša od Plahe Srne i savršeno građena, mada za indijanski ukus previše vitka. Sedeli su kraj vatre i mladići su zadirkivali sestru koja je uspela da ih ubedi da povedu sa sobom i mladog ratnika koji je prošle zime tek dobio svoje ratničko ime, Vučji Zub.

Mladići su bili sigurni da ga je odabrala sebi za muža iako su znali

da on još nema dovoljno konja i krzna da bi je kupio od oca.

Imao je još trojicu starije braće od kojih je samo jedan osnovao svoj vigvam.

Njihova sestra je očigledno htela da koristi dedinu poruku odmah i da se uda za ovog lepog i hrabrog mladića ne čekajući da on ulovi dovoljno mustanga za otkup. To je i ličilo na njenu samovoljnu narav.

Pošto su stigli prethodnog dana oko podne, nisu čekali da se Bili pojavi, požnjeli su veći deo ovsanog polja.

Devojke su ga sakupile na gumno i Medveđa Šapa je naredio da posle ručka, dok oni završavaju žetvu, devojke počnu vršidbu.

Sada su sa velikim uživanjem jeli obilan i pomalo neobičan obrok od mesa i mladih krompira koji je njihova neumorna sestra spremila da se istakne svojom umešnošću pred Vučjim Zubom.

Jutros je pomuzla kravu i sada je iznela veliku posudu hladnog mleka i to je bila poslastica za sve jer nisu u selu gajili krave zato što su čuvali hranu za konje koji su ratničkom plemenu Apača, koje se neprekidno selilo za boljim lovištima, bili najveće merilo bogatstva.

Brzi Jelen je bio još isuviše mlad i veseo da bi mogao da izdrži da ne zadirkuje sestru koja mu je odgovarala otresito i istom merom. Njena otvorena i ravnopravna borba sa bratom naterala je Mesečev Zrak da još smernije savije glavu ali je zato Vučji Zub bio ponosan i nije mu smetalo što je njegova devojka takva.

Videlo se da su se često sastajali i da mu je poznata njena samovolja i otresitost.

Medveđa Šapa je zaključio da se ovaj mladi Indijanac uopšte ne plaši da uzme devojku kakva je njegova sestra. Imao je utisak da se ponosi što je drugačija od ostalih devojaka i divio mu se zbog toga.

Vrlo dobro je znao kako je ponekada teško izaći na kraj sa Plahom Srnom.

Bili su na polovini obeda kada se na stazi pojavio Bili. Nosio je ustreljenog jelena. Pozdravio ih je radosno i seo kraj njih.

Sestra mu je odmah pružila posudu sa hranom. Bili je obuhvatio pogledom sve prisutne pre nego što se prihvatio jela.

— Vučji Zub je pošao sa nama da bi nam pomogao — rekao je uz jedva vidljiv osmeh, pogledavajući značajno u Bilija, Medveđa Šapa.

Bili je pozdravio mladića ozbiljno ali kada se okrenuo prema sestri, oči su mu vragolasto sijale a šeretski osmeh je igrao oko usana.

Ona je prasnula u neobuzdan smeh i svima je bilo jasno da se nimalo ne ustručava pred braćom.

Čak se i Medveđa Šapa nasmejao. Bili je preneo pogled na Mesečev Zrak i blago je upitao.

— Jesi li došla drage volje, devojko?

Ona je samo klimnula glavom ne usuđujući se da ga pogleda.

Nekoliko trenutaka su jeli ćuteći.

Devojke su krišom pogledavale u Bilija. Plaha Srna se pitala da li će hteti da nagovori njenoga oca da odobri da se odmah posle žetve uda za Vučjeg Zuba.

Nadala se da će i on shvatiti da je to jedini mladić koji odgovara devojci kakva je ona.

Mesečev Zrak je sa strepnjom procenjivala čoveka pored koga će provesti ostatak života.

Viđala ga je malo u selu ali je znala da su mnoge devojke uzdisale za njegovom plavom kosom.

Sada, dok je sedeo tako blizu nje, videla kako je snažan i visok. Ni Medveđa Šapa, koji je važio za najlepšeg momka u selu nije bio tako snažan i lep kao Bili.

— Mi smo obavili veći deo posla. do večeri će celo polje biti požnjeveno — nije uspeo da izdrži a da se ne pohvali Brzi Jelen. — Devojke će posle jela početi da mlate žrnevlje.

— Devojke?! — nasmejao se Bili.
— To ćemo uraditi Vučji Zub i ja.
Svi su ga pogledali iznenađeno.
— To je posao za skvo! — oštro je rekao Medveđa Šapa.
— Možda u selu gde su polja mala. Ovde je to posao za dva snažna čoveka. Devojke mogu kasnije da proseju zrnevlje i da ga sakupe u vreće. Do tada, one će odrati jelena i spremiti meso jer nemamo vremena da idemo svakodnevno u lov. Neka nahrane konje i pomuzu kravu. Sestra bi mogla da pokaže Mesečevom Zraku kako se to radi.

Devojke su poslušno ustale i pošle da obave poslove koje im je dao dok su muškarci ostali da popuše lulu.

Kada su krenuli prema polju, Bili je zastao kraj Plahe Srne i šapnuo joj šeretski.

— Kladim se da nema ni tri mustanga da da za tebe!

Devojka je ljutito sevnula očima i otresito odgovorila.

— Ubedićeš oca da dozvoli venčanje odmah posle žetve. Imam dovoljno krzna koja ste mi poklanjali. Daću mu za otkup!

— Oh, mila moja, ti si se zaljubila! — smejao se Bili razdragano.

Ona je odgovorila osmehom.

— Osim Medveđe Šape i tebe nijedan mladi ratnik nije tako snažan i spretan kao Vučji Zub! — ponosno je odgovorila.

Bili je potapšao nežno po obrazu i klimnuo glavom. Ona se još šire osmehnula jer je znala da je njena udaja sada sigurna.

Njen otac je uvek slušao Bilijeve savete. Pogledala je prema Vučjem Zubu i sreća na njenom licu mu je jasno stavila do znanja da je njihov plan uspeo.

Veselo je krenuo prema gumnu. Bili je mogao sada da zahteva od njega i da zabavlja decu u selu, ne bi mu zamerio.

*

Nik Nevada je kočoperno pokazao Roziti kesu sa zlatom.

Imao ga je još uvek dovoljno da njene oči zasijaju pohlepno. Bio je to mudar potez, što joj je pokazao kesu.

Čim je videla, u njoj je nestalo sumnje da je Nevada laže. Znala je da zlato potiče od nekog Indijanca.

On joj je poklonio najveći grumen stežući je u zagrljaj.

— Sutra ja i moji ljudi odlazimo. Idemo u neko veće mesto da ne bismo upali u oči kupujući puške. Indijanci daju zlato jedino za puške. Nećemo se videti možda i dva-tri meseca.

— Kada god se pojaviš, bićeš dobro došao — osmehnula se pomalo cinično. — Ako ostaneš ovakav džentlmen — vrtela je značajno među prstima zlatni grumen.

Nevada se pošteno zapalio za Rozitu i njegovu sujetu je strašno dirala činjenica da ona prema njemu ne oseća ništa.

Ispunjavala je sve njegove želje hladno i profesionalno jer je golemo plaćao.

Bio je siguran da bi se okrenula drugome istog momenta kada bi taj neko imao više para od njega.

Zbog toga je upravo mrzeo i nju i sebe. Nju zbog hladne proračunatosti a sebe što nije mogao da se oslobodi nje mada je znao da ga samo iskorišćava.

— Ideš li daleko, Nik?

— Možda ću se spustiti čak do Big Springsa.

— To je više od pedeset milja!

— Okruglo šezdeset, dušo. Dovoljno daleko da mogu bez bojazni da nakupujem dovoljno oružja za zlato koje ovde imam, a da me niko ne zapazi i ne prati.

— Hoćeš li se vraćati ovuda?

Nik se u sebi nasmejao. Rozita je uporno pokušavala da utvrdi gde je našao zlato.

— Ne. Put me vodi u suprotnom pravcu.

— Ništa — pomirljivo je odustala. — Mislila sam da mi dovedeš jednu pevačicu i dve devojke. Za nekoliko nedelja počeće da dolaze stočari pa bi se isplatilo imati nekoliko devojaka.

— Možda ću, ako dobro prođem, skrenuti malo sa puta i dovesti te devojke. Ako ti dovedem devojke, hoćeš li biti uslužna kao sada iako ću tada biti bez prebijenog dolara?

Rozita mu je mazno obavila ruke oko vrata pripijajući se uz njega.

— Dovedi devojke, Nik, za ljubav starog prijateljstva i budućeg pokazaću ti da je Rozita zahvalna devojka.

Prasnuo je u lud, podrugljiv smeh stežući je uz sebe još jače. Ona se nije čak ni iznenadila.

Bila je toliko hladna i pohlepna da joj je bilo apsolutno svejedno šta on misli sve dok ga drži čvrsto u rukama i dok je plaća zlatom.

Nadala se da će izvući od njega mnogo više a možda i sve ako bude pametna i oprezna.

— Za ljubav zlata, slatka moja, gramziva droljice! Jasno je to meni ali mi ne smeta sve dok si poslušna i samo moja.

Sutradan je Nevada sa svojim ljudima napustio Gold Siti. Kupio je tri tovarna konja i snabdeo se hranom, oružjem i viskijem. Uzeo je i najboljeg jahaćeg konja kojeg je u svojoj štali imao Mek Gregor.

Izjahali su svi zajedno u ranu zoru u pravcu Big Springsa.

Kada su bili dovoljno daleko, da zavaraju eventualne pratioce, razdvojili su se. Njegovi ljudi su se vratili, zaobilazeći u širokom luku Gold Siti, u planine Sijera Blanke.

Nik je nastavio prema gradu goneći nemilosrdno konje da bi što više skratio vreme odsustvovanja. Nije imao poverenja u svoje ljude.

Znao je da bi, ako u njegovom odsustvu, naiđu na mesto odakle potiče zlato, pokupili sve i otišli ostavljajući ga praznih ruku.

*

Bili je, zahvaljujući pomoći Indijanaca, za tri dana obavio sve poslove oko žetve.

Ovas je stavljen na tavan brvnare i oni su odlučili da posete vrača i da nekoliko dana love mustange u kotlini.

Devojke su ostavili kod kuće da povade krompir. Vrač se obradovao poseti svojih sinova i iznenadio se kada je sa njima video mladog ratnika.

Nije rekao ništa očekujući da će mu oni objasniti njegovo prisustvo.

Oaza je bila zabranjena za sve pripadnike plemena osim porodice vrača.

Seli su oko vatre i popušili najpre lulu. Razgovarali su o svemu što je važno za pleme, naročito o žetvi i pripremama da se pleme preseli u kotlinu.

Bili im je ispričao o krdu mustanga, i to je bila velika dobit za pleme. Predložio je da zagrade ulaz u kotlinu tako da pleme zadrži celo krdo.

Pošto je Bili našao krdo još pre smrti staroga vrača, iskoristio je svoje pravo da predloži da njih troji-ca odaberu sebi po pet mustanga kao nagradu što će zadržati krdo.

Bili je imao dovoljno konja i drugi mu nisu bili potrebni. Vrač se složio da je to pošteno i mladići su oduševljeno poskočili.

Bili im je objasnio kako da visoko i jako zagrade izlaz iz kotline da ga krdo ne poruši. Želeo je da ostane nasamo sa vračem i zato im je predložio da to urade iste večeri.

Oni su ga oduševljeno poslušali i odmah su otišli da pripreme građu i da je odvuku do kotline.

Kada su ostali sami, Bili je ponudio vrača cigarom jer je znao da rado zapali dobru cigaru kada je sam sa njim.

Nekoliko minuta su pušili u tišini, a onda je Bili progovorio.

— Sigurno se pitaš zašto je Vučji Zub sa nama?

Vrač se osmehnuo tako da je Biliju bilo jasno da on to naslućuje.

— Tvoja kći ga je odabrala sebi za muža — vrač je i dalje ćutao jer je čekao da Bili kaže svoje mišljenje. — Mladić je dobar i hrabar. Vidi se da se on i Plaha Srna poznaju i slažu dobro.

— Očeva volja je bila da sama odabere sebi muža. On je dobro poznavao njenu tvrdoglavost. Ako je Vučji Zub spreman da to podnosi, neka je uzme. To što je siromašan i nema da dâ ništa za nju meni ne predstavlja problem. Ona će morati, živeći uz njega, da se odrekne mnogih stvari na koje je naučila u mom domu.

Bili se nasmejao.

— Varaš se, brate. Ona je dovoljno promućurna da zna da će od mene dobijati uvek kao i do sada. Vučji Zub je vredan i snažan i brzo će u njihovom vigvamu biti svega kao i u našima.

— Da — zamišljeno je klimao glavom vrač. — Da, ona je pametna. Šteta je što nije i ona rođena kao muškarac. Srčana je i bila bi veliki ratnik — još jednom je sa žaljenjem klimnuo glavom.

— Beli ljudi mnogo više cene žene. Kada ih biraju, traže lepotu i pamet. Pametna žena je za belog čoveka božji dar. Moja majka je bila učiteljica. Sećam se, otac, koji je bio veoma hrabar i vredan čovek, nikada nije ništa počinjao dok se nije posavetovao sa majkom.

Vrač ga je gledao sa pažnjom i nevericom.

— Kada bih ja pitao svoju skvo šta da uradim, mogao bih da se oprostim od svog dostojanstva. Nijedan ratnik ne bi sa mnom popušio lulu a ni u snu mu ne bi palo na pamet da zajedno pođem u lov.

— Plaha Srna je molila da u doba punog meseca siđeš u selo i da obaviš njeno venčanje sa Vučjim Zubom.

— Da se ta devojka nije najela ludih gljiva? — upitao je sa osmehom.

— Jeste. Njeno je stanje isto kao i da ih je jela, a zove se ljubav. Zar si zaboravio kako to izgleda, brate?

— Ti znaš bolje od mene. Upravo si počeo da ih jedeš dok sam ja svoje pojeo još pre mnogo godina — nasmejao se vrač otvoreno. — Šta ti misliš, da li da joj učinim po volji?

— Mislim da drugog izbora nemaš.

Neko vreme su pušili ćuteći. Vrač je gledao u vatru zamišljeno.

— Kada se vratiš kući, reci toj tvrdoglavoj devojci da se sprema da napusti očev vigvam. Neka kaže svom momku da spremi bar pet mustanga i isto toliko koža da se ne bruka ni on ni ja.

Ćutali su ponovo nekoliko minuta. Bili je ponovo progovorio.

— Ostala su mi tri dana da krenem tragom ubica. Čim mladići pohvataju konje, vratiću se kući. Tvoji sinovi neka se vrate u selo i neka se ne oslanjaju na svoje strele. I ti budi opezan. Nemoj se odvajati od puške koju sam ti doneo. Ako se banditi pojave, ubijte ih bez opomene. Neka desetak mladih ratnika dođe ponovo sa njima pod izgovorom da čuvaju konje i pripreme šatore u kotlini za zimu. Neka dobro paze na belce koji se budu vrzmali oko planine.

— Ne bih voleo da mladići ustrele poštene lovce — promrmljao je vrač zamišljeno. — Treba upozoriti Medveđu Šapu da vodi računa i da ljude prvo prati. Objasni mu sve i nauči ga šta da radi da ne bi pogrešio. Sa lovcima smo se uvek dobro slagali. Ne želim krv ako to nije neophodno. Proročanstvo mog oca je dovoljno jasno i dovoljno loše. Zašto da požurujemo nesreću?

— Ne brini. Medveđa Šapa je iskusan tragač i pametan mladić. Kada mu pokažem tragove ubica, neće dozvoliti sebi da napravi nijednu grešku. Biće ponosan što mu je poveren tako odgovoran zadatak.

Vrač se ponosno isprsio zbog nedvosmislene pohvale koju je Bili izrekao o njegovom sinu.

— Sada pogledaj šta kažu svete kosti, brate — rekao je napokon Bili.

Vrač je već pomislio da se on sasvim odrekao pomoći Manitua i bio je razočaran zbog toga. Sada se stideo što je posumnjao u Bilija posle one velike čarolije prizivanja seni staroga vrača.

*

Od one noći kada se Bili zakleo da će osvetiti ubistvo staroga vrača prošlo je deset dana.

Dok su u planini lovili mustange, pokazao je Medveđoj Šapi tragove belih ljudi i objasnio mu svoju zamisao.

Mladić se složio sa njim posle pažljivog slušanja i dužeg razmišljanja.

Sada su ih on i Mesečev Zrak pratili u selo sve do izlaska iz oaze.

Terali su ispred sebe dvadeset mustanga i na četiri konja nosili zob i krzno.

Svaki od trojice mladića je imao preko ramena po jednu sačmaricu i dovoljno municije. Najsrećniji su bili Plaha Srna i Vučji Zub jer im je rekao da se njen otac složio da obave venčanje u vreme punog meseca kako je ona želela.

Mladić je imao dovoljno konja a Bili im je poklonio mnogo koža kako bi mogli da plate njenom ocu traženu cenu.

Bili je poveo svoju ženu nazad prema jezeru obrglivši je oko struka. Ona je išla kraj njega smerno, oborene glave.

Najzad su ostali sami.

— Sutra odlazim u zoru. Medveđa Šapa će se vratiti sa desetoricom mladih ratnika da pripremi kotlinu za zimu. Ako se zadržim duže, on će se brinuti za tebe, da imaš dovoljno svega.

Ona je samo klimnula glavom da je razumela. Smatrala je da o njegovoj odluci ne sme da raspravlja.

Bili je zastao kraj jezera. Okrenuo je nežno prema sebi i podigao njenu bradu tako da ga je gledala u oči.

Nežno i lako joj je poljubio usne dok je ona stajala mirno i isto kao i prve večeri kada je poveo kući i prvi put je poljubio.

I sada je u njenim očima video iznenađenje i radoznalost. Nasmešio joj se.

— Zar ti se ne svida kada te ljubim?

Ona ga je gledala zbunjena, možda i malo uplašena pitanjem. Spustila je stidljivo svoje duge trepavice i prošaputala.

— Ratnici ne pitaju skvo šta im se dopada.

— Pogledaj me, Mesečevi Zrače! — naredio je blago. Ona je otvorila oči i pogledala ga uplašeno. — Uzeo sam te da te volim, i želim da i ti podjednako uživaš u toj ljubavi. Meni nije potrebna poslušna skvo. Hoću ženu kakva je bila moja majka, ženu koja će ravnopravno sa mnom da deli sve što nas zadesi ali i da zahteva od mene da joj ispunim sve želje.

Njegove ruke su je blago milovale.

Osetila je da joj otkopčava haljinu i ponovo je stidljivo sakrila glavu u njegove snažne grudi.

On je uporno želeo da ga ona gleda i podigao joj je glavu, nežno joj obasipajući lice poljupcima.

Kada je uzeo njene usne strasno, osetio je da ona podrhtava i da se u njoj najzad budi želja.

Nastavio je da je ljubi i miluje sve dok mu nije odgovorila istom strašću.

Šapnula je stidljivo:

— Moraćeš da budeš strpljiv sa mnom, Žuta Koso. Svemu onome što želiš moraćeš postepeno da me naučiš...

— Biće ti lepo... — šaputao je nežno na njeno uho — dovoljno je samo da me voliš i sve će biti lako. Da li sam ti drag?

Ona je ponovo savila glavu i promucala.

— Ti znaš da si bio drag mnogim devojkama. Pitam se kako je Manitu odlučio da odabereš baš mene?

— Isto kako je moja sestra izabrala Vučji Zub — nasmejao se veselo. — Kako je rekao njen otac, najeli smo se ludih gljiva...

Podigla je glavu da bi ocenila da li on to govori ozbiljno.

Kada je spazila njegov šeretski osmeh, prasnula je u smeh koji je značio olakšanje.

Prvi put je Bili čuo taj veseli, biserni smeh i srce mu je zaigralo od radosti i sreće. Privukao ju je sasvim blizu, tako da je osećao svaki delić njenog vitkog tela uz svoje, od čega mu se zavrtelo u glavi.

— Žuta Koso, onda sam se ja odavno najela tih giljva, bar kada si ti u pitanju. Bilo je strašno dok nisam smela ni da sanjam da ću imati tu sreću da me dovedeš u svoj vigvam...

Njeno priznanje ga je ispunilo ponosom i zadovoljstvom. Sama mu je ponudila usne na poljubac.

Više nije skrivala svoj pogled. Bili je zbog tog jasnog priznanja bio presrećan i prihvatio je sa radošću ponuđene usne, uživajući beskrajno u svakom dodiru njihovih tela, svestan da i ona učestvuje u tome podjednako rado kao i on.

Spustili su se na travu pored jezera i oslobodili se odeće.. Oslobođeni svih stega, u savršenom skladu sa prirodom, ljubili su se i milovali, dok je neka tiha ali ogromna radost ispunjavala njihova srca.

Bez grčevite strasti, njihova tela su žudela da se spoje podjednako željom, bez žubre. Bili je lako podigao vitko telo i, noseći ga na rukama, zaronio u bistru vodu jezera.

Zaorio se zvonak devojački smeh, dok ju je gnjurao i prskao, i lebdeo nad jezerom sve dok se njihova tela milovana bistrom vodom nisu spojila, a smeh se pretvorio u šapat i jecaj zadovoljstva.

Izneo je ženu i položio je nežno na travu. Sada je mogao da je smatra svojom ženom, jer mu je pripala sa istom željom i strašću kojom je i on nju želeo.

Spustio je poljubac na njene vlažne usne, dok su ga njene ruke nežno privijale i milovale.

— Žuta Koso, mužu moj — šaputala je zaneseno — reci mi da li je i tvoje srce ispunjeno istom srećom koju je veliki Manitu ulio u moje srce i misli?

— Vidiš, ljubavi moja, kako je lako voleti bez stida.

— Sa tobom će sve biti lako.

— Neće — naslonio se na laktove i ozbiljno posmatrao ženu. — U meni ima dosta protivrečnosti. Tražiću mnogo od tebe, ali ću se truditi i da ti pružim isto toliko.

Ona se takođe malo pridigla i gledala ga je svojim začuđenim pogledom punim poslušnosti i odanosti.

— Radiću sve. Ja nisam...

— Nećeš. Poštedeću te svega onoga zbog čega Apačke skvo već sa trideset godina postaju starice. Rekao sam ti, uzeo sam te da te volim i da mi budeš drug. Strašno te volim i pružiću ti sva zadovoljstva ako i ti budeš mene volela. Ići ćemo u naselja belaca, kupovaću ti lepe haljine i šarene perle kakve ima Plaha Srna. — Stegao je čvrsto njena ramena i dok je blagim pogledom prelazio preko prekrasnog tela, oči su mu ponovo zaplamsale žudnjom. — Mila moja, da samo znaš koliko te želim! Molim te, pokušaj bar malo da mi uzvratiš tu ljubav.

— Oh, Žuta Koso, ratnici ni za šta ne mole skvo. Rado ću učiniti sve što će te usrećiti... tvoje je da zahtevaš...

On je sve žešće ljubio njene usne i šaputao joj na uho.

— Mila, zaboravi te gluposti. Hoću da budeš žena a ne skvo. Davaćeš mi svoju ljubav samo kada to i ti želiš a tražićeš je od mene u svako doba bez obzira da li sam nagovestio...

— Ali ja te uvek želim... — promucala je uplašeno i iskreno. — Želela sam te odavno, kad god bi dolazio u selo...

Bili je čvrsto stegao i tiho i zadovoljno se nasmejao zbog tog priznanja.

*

Po tragu slomljene potkovice Bili je pratio kretanje ubica kroz planinu. Zaključili su još posle sahrane staroga vrača da su banditi dugo lutali tražeći nalazište a onda, kada ga nisu našli, uputili su se prema pustinji.

Bio je suguran da su pošli u Gold Siti jer je bio najbliži i jedino tamo su mogli da se snabdeju namirnicama. Čudio se da se još nisu vratili u potrazi za zlatom.

Ljudi koji su bili u stanju da ubiju za nekoliko grumena zlata, sigurno neće tako lako napusiti nadu da pokupe još više.

Ne gubeći više vreme, snabdeven sa dva rezervna konja i gomilom krzna, pošao je u Gold Siti najkraćim putem.

Poneo je i nekoliko zlatnih grumena, za slučaj da mora duže da se zadrži.

Pred Mek Gregorovu štalu stigao je kasno popodne.

Deni i trgovac su mu mahnuli rukom sa trema gde su pili obavezno pivo i pozvali ga da im se pridruži.

Tada je iz štale izašao Stiv i pozdravio ga.

— Bili, srećan sam što te vidim!

— Zdravo, Stive! Budi drug pa uvedi moje konje dok pozdravim tvog starog i popričam sa trgovcem o krznima. Imao sam uspešnu trgovinu sa Apačima. Ako me matori lopov ne prevari, sledeći put će biti još bolje. Ne možeš da zamisliš šta sve Indijanci daju za šarene perle i lovačke noževe! A tek šta bi dali za duvan i ženske krpice! — zazviždao je otegnuto dok je skidao balu sa krznima.

— Daju li i zlato? — upitao je Stiv tiho.

— Zlato?! — na Bilijevom licu nije se pokazalo interesovanje ni iznenađenje. — Otkuda ti to? Nisam primetio da znaju za njegovu vrednost niti da imaju predmete od njega.

Stiv je slegao ramenima. Njegovo divljenje su izazivali Bilijevi konji i to je odmah i rekao mereći ih znalački.

— Hoćeš li da prodaš nekog od ovih konja?

— Zavisi kako ću proći u trgovini i koliko zobi ću moći da kupim. Ako teret koji nosim može da stane na jednog, drugog ću prodati. Tamo u planini menjaću se sa Apačima i lako ću nabaviti drugog konja ako mi zatreba.

Lako je zabacio na leđa tovar i pošao prema trgovini.

Trgovac je već zadovoljno trljao ruke pogledavajući prema tovaru.

Pozdravili su se i Bili je spustio balu na trem.

Trgovac mu je odmah doneo veliku čašu hladnog piva koje je Bili sa zadovoljstvom ispio.

— Pa, Bili, imao si, izgleda, dobar posao? — otegao je Deni. — Samo, ti baš nemaš sreće. Lomataš se tamo po planini godinama za pišljiva krzna i konje. Mogu se kladiti da nemaš ni dve stotine dolara uštedevine.

Trgovac je sa sjajem u očima gledao Bilija oko čijih je usana zaigrao šeretski osmeh. Deni je nastavio da ga zadirkuje.

Voleo ga je i uvek ga je primao u svoju kuću kada bi svraćao u Gold Siti. I Bili je voleo kršnog Irca koji nije ustupao ni pred kim kada je bio u pravu.

— Vidiš, neko se pojavi prvi put i dođe sa kesom punom zlata...

— Ma koji je đavo ušao u vas?! Najpre Stiv, a sada i ti! Ja u ovim planinama nisam video ni zrnce zlata za sve ove godine! Jesam li ja zaista takav baksuz?

— Izgleda, sinko — umešao se trgovac. — Pre nedelju dana se pojavila grupa koja je za viski i puške dobila punu kesu zlata.

— Od Apača?

— Ne. Od Sijuksa.

— Vidi molim te? A gde su ih pronašli? Ja nisam sreo nijednoga i sumnjam da bi ih Apači pustili da lutaju po njihovim lovištima.

— Tako je rekao i taj Nik Nevada. Kaže da ih je sreo daleko a da je zlato čuvao sve dok je imao para. Mislio je da ga razmeni u nekom većem mestu jer je cena bolja. Odjahao je juče u Big Springs. Ako mu Rozita nije sve pokupila, kupiće dovoljno pušaka i viskija da ode ponovo da se trampi — nasmejala su se sva trojica toj šali.

— Znači, Rozita je patriotski oslobodila toga Nevadu obaveze da Sijukse snabde puškama? — nasmejao se Bili. — Znate li vi šta znači njihovo ime? — Pogledali su ga u čudu. — Neprijatelji. Zato što su na ratnoj stazi sa svim plemenima. Kada budu imali dovoljno pušaka, biće na ratnoj stazi i sa konjicom. Ne čudim se što daju zlato.

— Čekaj, čekaj momče! Ti bi da nam nagovestiš da bi oni, kada nabave puške, mogli da napadnu rančeve i naselja? — otegao je Deni.

— Ja sam to rekao a ne nagovestio.

— I tako bi naš Nevada napunio svoje džepove i zbrisao negde daleko na istok a nas ostavio da nas skalpiraju Sijuksi.

— Možda ne baš vas, jer je tu u blizini apačka teritorija. Morali bi najpre da zarate sa njima.

— Uh, Bili, ala si ti to zapetljao! — uzdahnuo je trgovac.

— Ja? Zašto ja? Pa nisam ja uzeo od Indijanaca zlato a njima dao puške! Ako ta dva plemena zarate, oni koji se budu našli između njih najviše će stradati. Sijuksi su veliki ratnici. Oni ne mogu da ne budu na ratnoj stazi. Zato i imaju to ime jer su neprijatelji svih plemena. Beli bi za njih bili odličan izazov.

Bili je lukavo i namerno potpaljivao neprijateljstvo prema banditu mada je znao da Sijuksi nemaju nikakve veze i da su trenutno u sasvim dobrim odnosima i daleko od apačke teritorije. Glupi Nevada je mogao da izmisli manje opasno pleme koje ne bi izazivalo jezu ni kod belaca ni kod Indijanaca. Ovako je sam sebe osudio na mržnju i odbojnost sa obe strane. Ako ga nađu probodenog strelom, neće oko toga dizati nikakvu dreku niti će tražiti osvetu.

— Da — zamišljeno će Deni Mek Gregor — po tebi bi bilo najbolje da je ta banda što dalje. A sigurno je da ti najbolje poznaješ prilike između Indijanaca jer se već pet godina lomataš po planini među njima.

— Kako ti je otac?

— Umro je — suvo je i kratko rekao Bili.

— Hoćeš li sada sići u naselje?

— Ne verujem. Možda ću dolaziti češće a možda još ređe.

— Slušaj me, mladiču, za momka tvojih godina nije lepo ni zabavno da živi sam u divljini. Potrebne su ti devojke i razgovor...

Bili se osmehnuo.

I ovde i u drugim naseljima u koja je odlazio, ljudi sa kojima je kontaktirao mislili su da je u planini sa ocem. On i jeste starog Indijanca smatrao ocem i ostavio je ljude u ubeđenju da je to njegov pravi otac sa njim.

Kada je počeo da donosi krzna u naselja, bio je isuviše mlad da bi neko poverovao da luta sam.

— Trenutno mi je potrebno da prodam ova krzna i nakupujem stvari sa kojima bih mogao da izvršim trampu — okrenuo se prema trgovcu. — Hoćeš li da pogledaš?

— Sa najvećim zadovoljstvom, momče. Tvoja su krzna uvek prve klase. Neću da krijem, zadnji put sam na njima dobro zaradio.

— Zašto bi krio? Pa ja nisam lud! Znam da je to tvoj posao a meni je mnogo lakše da dolazim ovde nego da jašem do velikih naselja i gubim dragoceno vreme. Ono što ti zaradiš, ja ću nadoknaditi češćim trampama sa Apačima. Tako ćemo obojica biti zadovoljni.

Deni se uvek čudio koliko taj mladi lovac ima u sebi mudrosti i staloženosti. Oduševljavala ga je Bilijeva snaga i oštrina, koju je umeo da kontroliše.

Bilo je neverovatno kako tako mlad čovek suptilno oseća kada treba govoriti a kada je pametno prećutati.

Sigurno je bilo da se ne plaši nikoga, ali i da ne izaziva nesreće.

Uneli su balu s krznima i kada su je otvorili zastali su opčinjeni, i trgovac i Deni.

Bili je poneo svoja najlepša krzna. Nikada još trgovac iz Gold Sitija nije imao tako nešto u rukama.

— Bili, za ovo traži šta hoćeš. Ova koža belog bizona doneće mi bogatstvo kada je budem prodao na istoku! Bili, ti si ona sreća koju sam očekivao!

I Deni i mladić su prasnuli u neobuzdan smeh zbog radosti koju trgovac nije umeo da sakrije. Znali su da ima dve kćeri koje je jedva čekao da uda u neko veće naselje, i da mu je za to potrebno dosta novca.

Dok je trgovac procenjivao krzna, mladić je razgledao po radnji.

— Kupio bih dve haljine za poglavičinu kćer. Da li bi ih tvoja starija kćer odabrala i probala. Princeza Apača je otprilike njene građe.

— Karolina! — viknuo je trgovac prema vratima koja su vodila u zadnji deo kuće. — Karolina! — dreknuo je još jednom tako da je uzbuđena devojačka glava uletela kroz vrata brišući ruke o kecelju.

— Molim, oče!

— Vidi sa Bilijem šta mu treba.

Devojka je prišla i pozdravila Bilija crveneći.

— Zdravo, Bili! Šta to želiš da kupiš za šta ti je potrebna moja pomoć? — Bili je odmeravao njen stas a onda zadovoljno klimnu glavom.

— Odaberi dve najlepše haljine prema svom stasu. Potrebne su mi da ih odnesem apačkoj princezi. Njen otac će mi u zamenu dati krzna koja će oduševiti tvog starog. Odaberi i nekoliko najlepših niski za ruke i za oko vrata. Takve stvari može da izabere samo devojka. Neka budu tako lepe kao da ćeš ih ti nositi.

Devojka je, razočarana, otišla do rafova sa haljinama.

Svima je bilo jasno da joj se Bili sviđa. To jedino nije opažao on. Znao je kao devojčicu i nije obraćao pažnju na nju.

Nekako je bio siguran da će njen otac uspeti dobro da je uda u nekom velikom gradu.

Uživao je da razgovara sa njom jer je mnogo čitala i bila je veoma pametna devojka.

Vodila je očeve knjige i bila mu korisna možda i više nego da je imao sina.

— Bili, hoćeš li ostati kod nas na večeri? — upitao je trgovac.

— Hej, stani gulikožo! Znaš da je Bili uvek moj gost! Stiv je sigurno rekao matoroj da je Bili stigao.

— Otišao bih malo do saluna. Možda ću okrenuti i neki krug pokera pa ću tamo i večerati. Uželeo sam se malo zabave. Spremićeš mi brašno, šećer, kafu i so — naglo se odlučio Bili.

— Kada Karolina izabere odeću, spakuj sve zajedno i pošalji kod Denija. — Nagnuo se poverljivo prema dvojici muškaraca i tiho rekao. — Kaži Karolini neka za damu izabere veš i spavaćice. Ne mogu tek tako ja da joj to kažem, devojka bi se postidela. — Obojica starijih muškaraca su prasnula u smeh. Bili im je mahnuo i izašao.

*

Rozita je, kao i uvek, bila za šankom i brbljala sa ljudima na izgled nevezano a u stvari je budno pratila sve što se u salunu događalo.

Bili je ušao i naslonio se na suprotni kraj šanka. Zatražio je pivo od barmena.

— Mogu li da dobijem jedan poveći biftek i brdo krompira?

— Kako da ne, Bili. Zar ti je trgovac tako dobro platio za krzna da si

se odrekao kuhinje Mek Grgorovih?

Bili nije odgovorio ništa. Novosti su se širile munjevito. Svaka sitnica, koja bi se dogodila, bila je dovoljno dobra da razbije dosadu.

Primetio je da ga Rozita već merka i nasmejao se.

— Zaželeo sam se, u stvari, društva i karata. Pošalji mi jelo za onaj sto u uglu. Kada se najedem i oporavim od puta, pogledaću malo igru.

Povukao se za sto i polako ispijao svoje pivo.

Nije se ni malo iznenadio kada mu je jelo donela lično Rozita.

— Izvoli, lovče, i prijatno — slatko mu se nasmešila i kao slučajno naslonila svoje raskošne grudi na njegovo rame. — Šta misliš da radiš posle jela? Ideš li kao i obično kod onog medveda Mek Gregora?

Bili je podigao glavu, i kako se Rozita naslanjala na njegovo rame, usne su im se skoro dodirnule.

Na njegovima je lebdeo podrugljiv osmeh, a ona je počinjala da ključa od nemoći što njene čari ne deluju na Bilija.

— A šta bih drugo radio? — upitao je šeretski.

Osetio je da je zadrhtala.

Otkako se pojavila u naselju, pokušavala je da ga uvuče u svoju postelju kada god bi dolazio. Nije se ustezala da izvuče poslednji dolar od svakoga ko se dao namamiti.

Zato se nasmešio još šire i podrugljivije a ona je najzad prasnula.

— Jesi li ikada bio sa ženom, balavče?! — procedila je kroz stisnute zube odmičući se od njega.

— Da ne bi stara Rozita pokušala da me nauči? — odgovorio joj je pitanjem. — Čuo sam da si se zalepila za nekog opasnog tipa. Bilo bi strašno opasno za ovakvog balavca da se petlja sa tobom. A ja i nemam indijansko zlato da ti platim njime.

Streljala ga je pogledom dok su joj se usne bezglasno micale.

Duboko je udahnula vazduh da se smiri kako ga ne bi oterala do đavola.

— Bili, ti si jedini u ovoj rupi koji u moju sobu može da uđe bez plaćanja — kazala je nekako blago i zavodljivo.

— Brzo menjaš mišljenje, lukava lisico. Malopre sam bio balavac. Uzalud se trudiš. Od trgovca nisam dobio ni dolar. Za krzna sam nakupovao robu i u džepovima imam samo toliko da okrenem nekoliko krugova u pokeru i da se povučem na spavanje.

— Nosi se u vražju mater! — opsovala je kao muškarac. — Kada se Nevada vrati poslaću ga za tobom u planinu da ti razbije tu balavu, bezobraznu njušku!

— Baš bih voleo i to da doživim. Rado bih video budalu koja se zbog matore kurve, kakva si ti, lomata po planini!

Rozita je odletela poput furije od njega. On je sa uživanjem prionuo na večeru.

Ostvario je svoju zamisao. Uspeo je da izvređa Rozitu i bio je siguran da će joj lako poći za rukom da nahuška Nevadu na njega.

Ukoliko taj nije bio dovoljno pametan i pobegao što dalje od apačke osvete.

*

Sutradan je izjahao u samo svitanje i pošao putem prema Big Springsu.

Uporno je pratio tragove jahača sve dok se nisu odvojili. Tragovi su pokazivali da su četiri jahača, u širokom luku zaobilazeći naselje, krenula nazad u planine.

Jedan je zaista odjahao prema Big Springsu. Četvorica su sa sobom vodila dobro natovarene konje, verovatno namirnicama i oružjem, potrebnim za duži boravak u planini. Pohlepa i zlato su ih zaslepili.

Kada se vratio u naselje, Stiv je već poslovao u kovačnici.

— Već si jahao? Čoveče, ti zbilja ne umeš da uživaš!

— Navika, stari moj — odgovorio mu je Bili dobro raspoložen. — Ako ne ustanem sa prvim zracima sunca, imam strašan osećaj da mi je dan propao. Jutro je najbolji deo dana za sve poslove. Glava je bistra a telo odmorno i spremno za sve napore.

Stiv ga je gledao radoznalo i videlo se da gori od nestrpljenja da sazna sve do u najsitnije detalje o sinoćnjem događaju u salunu.

— Kako si sinoć prošao na poker-u? Stari je nešto natuknuo da si partiju sa Rozitom lako i brzo dobio...

— Oh, momče, u ovoj jazbini ne postoji mesto gde čovek može da kaže nešto a da sutra to ne zna celo naselje — pravio se razočaran Bili.

— I našao si pravo mesto za čuvanje tajni! Salun kod Rozite! — skoro se zacenio Stiv. — Biće gusto kada se Nevada vrati. Momak voli da puca u leđa ili kada si nenaoružan. Bili, čoveče, trebalo je da vidiš samo kako ga je moj stari išamarao! Mislio sam da će na kraju i uši da mu izvuče i da mu pripreti prstom.

— E, vidiš, ja već sutra bežim da me taj opasni Nevada ne bi našao. — I dalje je izigravao naivčinu Bili. — Neka me juri po planini ako želi da osveti »čast« svoje dame.

— Kako ti samo padaju napamet sve te gluposti? — smejao se Stiv.

— Gubi se na doručak, stara lopužo, i ne krevelji se više.

— Da li je trgovac poslao moju robu?

— Jeste. Poručio ti je da imaš kod njega još nešto para...

— Znam da ne voliš da ideš u trgovinu — prevrnuo je očima šeretski Bili — ali učini mi uslugu. — Oči mladog kovača su zasijale veselo a zvonak, bezbrižan smeh se zaorio radionicom. — Reci starome da mi za preostali novac spremi municiju, slaninu, konzerve pasulja i dve-tri boce viskija.

Stiv je potrčao prema trgovini ali se vratio s polovine puta.

— Šta reče, municiju za pušku ili koltove?

— I jedno i drugo. Vidim ja da se jedna od trgovčevih kćeri neće mnogo udaljiti kada se uda! — mahnuo mu je rukom i pošao u kuću na doručak, jer mu je već sa praga mahala rukom gospođa Mek Gregor.

Dok je jeo, živo je razgovarao sa ljubaznom domaćicom.

Rado joj je ispričao u tančine svoj kratki duel sa Rozitom jer je znao da će mu ona za uzvrat ispričati sve tračeve iz naselja a to mu je bilo važno.

Ako bi se pred ljudima raspitivao o Nevadi i njegovoj bandi, nekako bi to došlo i do njegovih ušiju ako se vrati. Bili nije nameravao da ga upozori.

Ni on nije dao staromе vraču nikakvu šansu.

Gospođa Mek Gregor se smejala slatko i sa uživanjem. Osećala se sigurnom uz čoveka kakav je bio Deni.

Ipak, nije mogla da ne bude, kao i sve ostale žene, ogorčena na krčmaricu koja je čupala i poslednji dolar iz džepova muškaraca.

Ispričala je sa ponosom kako je Deni naučio pameti Nevadine ljude opisujući tako tačno i lepo svaku naviku i osobine svakog ponaosob da je Bili sada zaista imao jasnu sliku o ljudima koji su ubili vrača.

*

Obred dvostrukog venčanja je bio veliki događaj u apačkom selu. Pogotovu što ni vrač ni Lukavi Dabar nisu štedeli pripremajući gozbu.

Bili je doterao jedno goveče koje su zaklali tako da je bilo obilje mesa koje je bilo savršeno dovoljno za celo selo.

Vrač je već završavao obred.

Spojio je ruke mladenaca i njihova se krv izmešala kada je u selo, u besnom galopu, uleteo jedan od mladih ratnika koji su bili u kotlini.

Skočio je sa konja i prišao poglavici.

Živo gestikulirajući, brzo mu je nešto objašnjavao.

Poglavica je ustao i podigao ruku tražeći tišinu.

Mirnim glasom je saopštio.

— Noćas su četvorica belaca razbila i zapalila sve u pueblu našega vrača. Njegov pas se dovukao do kotline i tamo uginuo od rana. Ratnici su odmah otišli u pueblo ali su našli samo tragove. Ljudi su već otišli.

Načas je zavladao muk a onda je divlji ratnički poklič zaparao do tada mirnu noć.

Bili je pogledao vrača. Ispod maske nije mogao da vidi njegovo lice ali je primetio kako mu se telo ukočilo u nemom protestu i srdžbi. Plaha Srna je podigla ruke prema nebu u očajanju ne mereći što kapi krvi upropašćuju njenu prekrasnu haljinu. Zavapila je.

— Veliki Manuitu, čime sam izazvala tvoj gnev?!

Bili je stegao rame svoje žene.

Pogled njenih blagih očiju ga je pomilovao nežno. Sa odobravanjem je klimnula glavom.

Poglavica je još jednom podigao ruku a tada je jasno, naglašavajući svaku reč, upitao.

— Hoćemo li da iskopamo ratnu sekiru?

Poklik odobravanja je još jednom protresao noćnu tišinu.

— Ne! — panično je uzviknuo Bili. — Tako vam Manitu pomogao, ne! Zar želite da zbog četiri bele protuve potekne nevina krv?

Sada je vrač podigao ruku pokazujući tako da želi da govori.

Svi su se utišali očekujući pažljivo njegove reči.

— Žuta Kosa je u pravu. Otac je poginuo zbog zlata. Sigurno su ga tražili u pueblu i kada ga nisu našli, u gnevu su sve razorili. Žuta Kosa je razgovarao sa senom našega oca. Tu veliku vradžbinu sam i ja video. Veliki vrač, naš otac, je bio sa nama u pueblu kao kada je bio živ. Potvrdio je reči Žute Kose. Odobrio mu je da ga osveti. Neka to ostane njegova osveta. Mogu da mu se pridruže i moji sinovi, nikako celo pleme. Ako ovako veliko ratničko pleme iskopa ratnu sekiru protiv belih, pridružiće se i druga plemena. Biće to krvav rat do uništenja. Uskoro dolazi zima i to neće biti dobro ni za Indijance ni za bele. Ja sam rekao!

Sve oči su se okrenule prema poglavici. Ratnici su želeli krvlju da speru uvredu. Vračeve reči su ih podsetile na žene i decu, na Bilijeve reči da ih belci ne bi poštedeli. . .

Poglavica je razmišljao nekoliko trenutaka pre nego što se okrenuo prema Biliju.

— Šta ti kažeš, Žuta Koso?

— Dovoljno je da mi se pridruže sinovi vrača. Možda je još bolje da nastavim sam ali je njihovo pravo da kazne ljude koji su oskrnavili znake dostojanstva njihovog oca. Neka se pleme mirno priprema za zimu i preseli u kotlinu gde su mladi ratnici sve spremili. Toliko.

Žagor je postao jači dok se nije pretvorio u bučnu raspravu.

Mudri, stari ratnici su bili za Bilijev predlog dok su mladi, koji su goreli od želje da se istaknu, želeli rat.

Najzad je poglavica zatražio mir.

— Ja mislim da je Žuta Kosa u pravu. Naš vrač, koji je nasledio mudrost svoga oca koji je bio najveći vrač Apača, takođe je za mir. Neka se mudri starci izjasne. Hoćemo li rat?

Sve ruke su ostale mirno na krilima. Mladići su nezadovoljno zažagorili.

Poglavica je ponovo upitao.

— Hoćemo li odlučiti da Žuta Kosa kazni ubice?

Polako, jedna za drugom, dizale su se ruke staraca. Poglavica je poslednji podigao ruku. Više nije trebalo govoriti.

Odluku staraca su svi morali da poštuju. Poglavica se okrenuo Biliju.

— Osveta je tvoja, Žuta Koso. Ako želiš, odaberi još nekoliko mladih ratnika. Povedi ih sa sobom i neka vas Manitu prati na putu.

Seo je na svoje mesto. Vrač mu se pridružio i sa još nekoliko staraca se upustio u živu diskusiju.

Mladići su okružili Bilija. Plaha Srna je ne obazirući se na zakone da skvo ne sme da prilazi ratnicima, stavila svoju malu ruku na Bilijevo rame.

On se okrenuo i pogledao je sa ljubavlju.

— Šta želiš, sestro? — malo se udaljio od grupe mladića. — Otac te gleda, Plaha Srno, Ne izazivaj njegov gnev. Za jednu noć je dosta doživeo. Vrati se među skvo.

— Povedi moga muža sa sobom, molim te! — sklopila je ruke.

— Šta ti pada na pamet, devojko?! Danas ste se venčali!

— Imaćemo ceo život pred sobom. Želim da svi znaju da je on veliki ratnik i da može i mene da ostavi. . .

— U redu, shvatam te, sestro. Poći će sa nama.

Plaha Srna mu je zahvalila stiskom ruke.

— Neka tvoja žena ostane u mom vigvamu dok se ne vratite.

— Zašto? — upitao je iznenađeno. — Ona je sigurna u oazi.

— A ako je belci pronađu dok ti ne budeš tamo?

— Ima pse i pušku. Ulaz u oazu može lako da drži pod kontrolom čak i jedna žena. Ali ako se plaši, neka ostane sa tobom.

Međutim, Mesečev Zrak nije htela ni da čuje da ostane u selu.

— Ne, Bili. Moje mesto je kod naše kuće — kazala je odlučno.

Plaha Srna je široko otvorenih očiju gledala u devojku. Toliko je bila velika promena na njoj da nije mogla da je prepozna. Od one tihe i povučene devojke postala je, žena odlučna i sigurna u sebe. Bez reči se povukla prema svom vigvamu da bi se oprostila od Vučjeg Zuba koji se, sav radostan i ponosan, spremao da pođe sa malom grupom ratnika.

*

Nevadini ljudi su se ulogorili nedaleko od vračeve pećine. Pronašli su je sasvim slučajno lutajući po planini u potrazi za zlatom.

Kada su shvatili da je to pećina u kojoj je verovatno živeo Indijanac koga su ubili, pretražili su svaku stopu u njoj nadajući se da je starac tu skrivao veće količine zlata. Pošto nisu ništa našli, u ludačkom bestijanju su razorili sve.

Posle tog čina posve mirno su zanoćili u šumi nedaleko od pećine. Po tome se videlo da malo znaju o Indijancima.

Kockali su se i pili kraj velike vatre, bezbrižno, do duboko u noć.

Da su bar donekle poznavali običaje Indijanaca, ne bi tako mirno ostali u blizini. Jurili bi dok im konji ne popadaju od umora da bi bili što dalje od planine a što bliže nekoj vojničkoj postaji.

Ujutru su doručkovali kasno i leno skupljali stvari da ponovo krenu na svoje besciljno lutanje po gudurama.

Odjednom je jedan od njih zastao u pola pokreta i pogledao svoje drugove očima punim straha, zbog saznanja koje mu je tog minuta sinulo.

— Hej, ljudi! Otkuda pas u pećini? I vatra? Pa staroga smo sredili pre skoro više od tri nedelje!?

Ostala trojica su takođe zastala u poslu.

Sporo, od velike količine viskija koju su prethodne noći popili, otupeli mozgovi, počinjali su da shvataju činjenice na koje juče nisu obraćali pažnju.

— Do sto đavola! — pljunuo je visoki revolveraš. — Ti prljavi gadovi su dolazili u pećinu posle starčeve smrti!

— Moguće je da su poslali nekoga drugog da je čuva. — Upao je razbijač koga je Deni onako lepo zavitlao

u šank. — Sve vreme sam imao utisak da je u toj pećini neko svetilište. . .

— Do đavola! — ponovo je opsovao visoki. — Što nisi guknuo, blesavi bivole! Ako je onaj matori bio vrač, celo pleme će krenuti na nas!

— A mi smo im, kao prave budale, došli pravo u ruke!

— Ljudi, sedlajte konje! — oštro je rekao revolveraš. — Što pre i što dalje odemo, imaćemo više šanse da ostanemo živi. Ja ću se vratiti do pećine da uklonim tragove.

— Gde ćemo se naći?

— Nevada će sigurno svraćati kod Rozite. Jedan neka odjaše najkraćim putem do naselja a dvojica neka krenu u suprotnom pravcu u naselje drvoseča. Ko ide u Gold Siti?

— Ja ću — javio se grmalj.

— Ako je Nevada stigao, ispričaj mu sve. Ja dolazim za tobom. Vas dvojica čekajte u naselju dok dođemo po vas, ili vam na neki način nejavimo kako ćemo dalje. Hajde, brže, dok još imamo vremena.

Vremena više nije bilo.

Iskusni tragači, kakvi su bili Medveđa Šapa i Bili, lako su pronašli i sledili tragove. Ispred male čete, koja je osim njih dvojice imala još samo tri člana, već su se kretali prema mestu na kojem je još tinjala vatra kraj koje su do maločas sedeli banditi.

Visoki revolveraš ih je pre osetio nego što ih je video.

Imao je instinkt progonjene zveri, i prosto je njušio opasnost.

Međutim nije imao gde da se skloni ispred njih. Računao je da oni ne mogu da znaju da je on iz grupe ubica i izjahao je pred njih.

Medveđa Šapa je podigao ruku i četa je stala.

Bili je odmah znao da je to jedan od Nevadinih ljudi zahvaljujući onako živopisnim opisima gospođe Mek Gregor.

Revolveraš je bio iznenađen prisustvom belca u poteri, jer je bio siguran da je to četa koja je pošla za njima. Sada nije mogao da oprosti sebi što ih nisu svi sačekali.

Sa pet pišljivih Indijanca lako bi izašli nakraj.

— Zdravo, ljudi! — istisnuo je iz sebe neku vrstu osmeha.

— Kuda si se uputio, lovče? — odgovorio je pitanjem na odličnom engleskom Medveđa Šapa.

— Hej, pa ti engleski govoriš bolje od mene! — ovoga puta se iskreno zadivio revolveraš.

— Pitao sam te, kuda si pošao?

— U selo apača. Hteo sam da trampim robu za kože.

— Nisi baš krenuo najkraćim putem. Jesi li sreo četiri bela čoveka? Trebalo je da si prošao kraj njih po stazi kojom dolaziš.

— Već tri dana nisam nikoga sreo, ni belce ni Apače.

— Ti lažeš! Zašto?

Revolveraš je počeo da se znoji pod oštrim pogledom Medveđe Šape.

Osećao je da na neki način ipak znaju da je učestvovao u ubistvu i bio je siguran da je sa njim gotovo.

Preostalo mu je jedino da ustreli vođu, da se pouzda u brzinu svog konja. Bilo je dovoljno da nađe zaklon i da ih poskida jednog po jednog.

Bili je pratio njegovu reakciju i osetio je na šta se sprema. Nisko obešeni pištolji su mu jasno stavili do znanja sa kim ima posla.

Upozorila ga je i iskra u revolveraševom oku. Kada je ovaj munjevito potegao pištolj, Bilijeva puška za lov na bizone prosto ga je raznela teškim punjenjem.

Njegov metak je proleteo iznad glave Medveđe Šape a razbojnik još pre nego što je pao bio mrtav.

Njegov konj je uplašeno poskočio i odjurio u divljem trku.

Bili je lagano sjahao i mirno skinuo skalp ubijenom revolverašu.

Mrzeo je to ali je starom vraču dugovao da skalpovi njegovih ubica budu položeni na njegov grob.

Ostali su strpljivo čekali da završi, a onda su u tišini nastavili put ostavljajući telo kao hranu zverima.

Bili se nije usudio da ga sahrani mada se grozio šta ga ostavljaju tako. Nije mogao da povredi Indijance.

Teško bi mu zamerili kada bi sahranio ubicu njihovog vrača. Po indijanskom verovanju njegov duh će lutati večno i neće naći mira ako nije sahranjen po svim propisima.

To je za njih bila prava kazna, teža od smrti.

Tako je počela da se ostvaruje osveta Bilija Krega na koju se zakleo nad telom svog dobrotvora. Možda nije počela onako kako je on to zamislio, ali ni događaji se nisu redali tokom koji je on predvideo.

*

Džek je bio u pravu.

Nevada se vratio kod Rozite. Stigao je u Gold Siti samo dva dana posle Bilijevog odlaska.

Doveo je tri devojke i jednog klavиristu. Salun je sada postao njegovo carstvo. Tri dana se šepurio pored lepe krčmarice, ljudi su ga tapšali po ramenu, jer je, dovodeći igračice, donekle razbio monotoniju u naselju.

Rozita je taktički i umilno zahvalila za uslugu i kao uzgred se požalila na lovca koji se usudio da je strašno izvređa u Nevadinom odsustvu.

On se raspitivao gde može da nađe tog kojota smejući se u sebi.

Ona mu je objasnila da luta negde po šumama oko apačkog sela i to je kod njega izazvalo još veće raspoloženje.

Mogao je najkraćim putem da krene prema planini i da svi misle da je krenuo za Bilijem Kregom. Da li će ga naći ili ne, nije ni bilo važno.

Kada pokupe zlato, i tako će otići daleko na istok i niko više nikada neće čuti za Nika Nevadu.

Bilo mu je dosta i prljavih naselja i žena kakva je Rozita.

Svratio je do trgovine i kupio kutiju metaka za svoje koltove. Raspitao se kod trgovca o Biliju jer je znao da će do večeri celo naselje da sazna da je namerio da krene za njim u peteru.

Čudan osmeh se pojavio na licu trgovca dok mu je objašnjavao da lovca najlakše može da nađe preko apačkih mladih ratnika sa kojima se družio od detinjstva.

— Ne bih ti savetovao, Nevada, da pred Apačima ni u snu spominješ Sijukse i puške. Ako si ih sreo na apačkoj teritoriji, biće gusto. Mi sa tim Indijancima nemamo nikakvih problema. Neki su čak dolazili u naselje i kupovali razne stvari. Ako bi ta dva plemena zaratila, nama bi bilo najgore. Gold Siti bi nestao kao kula od karata pod njihovim naletom.

Nevada se pravio mutav i prešao preko te jasne opomene bez komentara.

Osetio je da ga ni cela baletska ekipa iz Sen Franciska ne bi izvadila ako ljudi naslute da im zbog Nevade preti napad Indijanaca.

Odmahnuo je prezrivo rukom i odlučio da umiri trgovca.

— Ma nema veze! Sijukse sam sreo mnogo milja dalje od apačke teritorije. Ne misliš, valjda da ih apački izvidnici ne bi otkrili pre nego što bi uspeli da trguju sa mnom?

Kao dokaz da jedna nesreća nikada ne dolazi sama, bio je dolazak njegovog čoveka te večeri.

Stigao je umoran i unezveren od jahanja po pustinji. Na tom dugom putu do naselja imao je vremena da razmisli, iako mu to baš nije bila jača strana, šta sve može da se dogodi ako su njihove pretpostavke tačne.

Zatvorili su se u sobu i dugo razgovarali. Bilo je odmah jasno šta ih čeka ako se Apači podignu i prateći njihove tragove stignu do naselja.

— Ako Apači pođu za nama, ovi će nas kojoti predati bez razmišljanja. Oni se druže sa tim prljavim ološem i napune gaće kada se spomene Indijanac pod ratničkom bojom — rekao je Nevada.

— Za sada mislim da je najsigurnije da sačekamo Džeka ovde i da vidimo da li je uspeo da izbriše tragove, šefe — dodao je grmalj.

Bilo je najsigurnije da odmah iz ovih stopa kidne, mislio je Nevada, ali je morao da čeka.

Novac od zlata je uložio i ostao mu je samo manji dao sa kojim ne bi mogao da provede ni mesec dana u nekom većem naselju. Osim toga, zašto bi ostavio svojim ljudima da pokupe zlato ako sve prođe bez komplikacija.

— Zašto ste, do besa, palili pećinu i pucali u psa?! Sve je govorilo da nisu pronašli naše tragove kada smo ucmekali starog vešca, inače bi već pronašli i nas!

— Pas nas je napao. Bio je to jedan od onih besnih indijanskih čuvara koji skače odmah i hvata za grlo!

— Šta je, tu je. Uzmi sobu. Čekaćemo da se Džek vrati, da odlučimo.

*

Namršteni ratnici su sedeli oko vatre.

Lula je išla iz ruke u ruku u savršenoj tišini. Jedino je Brzi Jelen bio na straži negde u šumi.

— Jedan je otišao kroz pustinju. Dvojica su nastavila u brda. Tamo će se sigurno zaustaviti u naselju drvoseča. Moraćemo da se razdvojimo — najzad je progovorio Medveđa Šapa.

— Taj je otišao da obavesti svog šefa. Vratiće se obojica ili u naselje da se pridruže onoj dvojici ili u pueblo da sačekaju tvog oca.

Bili je bio siguran u to što je rekao.

— Onda bi bilo najbolje da neko od nas odjaše do kotline i obavesti ratnike da paze na dolazak — razmišljao je Medveđa Šapa.

— Najviše neka paze na vračev pueblo. Siguran sam da će se tamo vratiti i pokušati da od tvog oca izvuku gde se nalazi zlato.

— Ali on to ne zna! Znao je samo deda i nikome nije rekao.

— To razbojnici ne mogu da znaju. Sigruno smatraju da i novi vrač poznaje vrednost zlata i da sigurno zna gde se nalazi. U naselju belih za zlato može da se kupi apsolutno sve.

— To nama ne znači ništa jer ne možemo da trgujemo po velikim naseljima — gorko je rekao Medveđa Šapa.

— Ja bih nešto predložio. — umešao se Vučji Zub. — Zar nije bolje da pošaljemo dimne signale i da ostanemo svi zajedno? Ovoga smo iznenadili. Sigurno je trebao i on da se vrati i priključi nekoj grupi. Ako ga ne bude u vreme kada ga očekuju, znaće da smo ga ubili i biće oprezni.

— I ako uđemo u naselje drvoseča nas nekoliko, oni će lako uspeti da nahuškaju bele drvoseče na nas — javio se četvrti ratnik.

— Ipak ćemo poći u naselje drvoseča — rekao je Bili odlučno. — A ove koji su u Gold Sitiju znam gde ću naći ako se ne vrate dok mi završimo sa drugom dvojicom.

— Onda je odlučeno. Na spavanje, braćo! Jutro je mudrije od noći! — Medveđa Šapa je rekao i prvi ustao od vatre povlačeći se u senku.

*

Nevada i njegov čovek su čekali dva dana u Gold Sitiju, a Džek se nije pojavljivao.

Ponašali su se kao i ranije. Pili su, kartali i zabavljali se i sve je izgledalo normalno.

Jedino je Rozita osećala da se u Nevadu uvukao neki nemir.

Podižući se malo i oslanjajući se na laktove, pogledala ga je ispitivački.

— Nevada, imaš li nekih problema?

On se trgao iznenađen njenim pitanjem.

— Šta ti pada na pamet!

— Ne bari staru Rozitu. Nisi isti kao kada si došao. Tvoj čovek je doneo neke loše vesti. Ima li to veze sa zlatom i Sijuksima?

— Ma, slušaj, Rozita! Taj nije ni video Sijukse. Šta vam je svima u ovoj jazbini? Napunili ste gaće čim je pomenuto ime Sijuksa!

— Onaj lovac, Bili Kreg, je rekac da ako naoružaš Sijukse to znači rat. Tada bi najviše stradala mala naselja i rančevi...

— Aha! — skočio je Nevada sa kreveta. Zapalio je skupu cigaru i merio prezrivo Rozitu. — U tome je stvar. Zato me je trgovac pitao gde sam se sreo sa Indijancima. Da li je istina da oni apački gadovi dolaze u naselje ponekad?

— Naravno. Zašto da ne? Ovo je njihova teritorija i plaćaju pošteno krznima sve što kupe. Ja nemam neku korist od toga jer ne piju...

— E pa mogao bih ujutru da pođem i da potražim tog pametnog lovca. Dužan mi je duplu porciju — rekao je hladno.

U stvari, Nevada je doneo odluku da zbriše, bilo kuda. Čak i u planini je sigurniji. Ovde bi svaki Indijanac koji naiđe odmah saznao da je baš on taj čovek koji je imao zlato.

Rozita se zadovoljno nasmejala.

Sada je Nik Nevada bio opet onaj čovek kakav je izgledao pre nego što ga je Deni Mek Gregor premlatio.

— Nik, takvog te volim! Pozdravi Bilija Krega kada ga nađeš i reci tom balavom bezobrazniku da treba još dosta da luta svetom da bi se merio sa Rozitom a nikada neće uspeti toliko da odraste da bi došao do mene! — zajedljivo je izvila usne iako je znala da Bili i ne želi do nje.

— U redu, srce! Idi reci onom gorili da dođe i pošalji mi doručak. Danas ću se opremiti. Večeras nema kockanja, ujutru krećem da nađem tog lovca!

Rozita je hitro ustala i uvijajući kukovima izašla iz sobe zadovoljna.

Nešto kasnije ušao je njegov čovek noseći poslužavnik sa obilnim doručkom. Spustio ga je pred Nevadu i seo nasuprot njemu.

— Ti ćeš odmah pojahati u susret Džeku. Ja idem ujutru u naselje drvoseča da se pridružim ljudima. Ako nas do sada nisu našli indijanci, znači da nisu ni pošli za nama. Dođite i vas svojica tamo što brže možete. Nastavljamo potragu za zlatom.

Čovek je duboko odahnuo. Sada, kada zna na čemu je, bilo mu je mnogo lakše. Čak i da moraju da se sukobe sa Indijancima, biće to lakše od ove neizvesnosti.

— U redu, šefe! Idem da se spremim i odmah krećem. Treba li da ti javim pre nego što pođem?

— Ne. Dogovorili smo se. Sastanak je u naselju drvoseča.

Čovek je izašao bez reči.

*

Noć pre toga, grupa indijanaca je, prateći tragove, stigla do naselja drvoseča.

Ulogorili su se na pristojnoj udaljenosti da bi tu zanoćili.

Bili je pošao u naselje da pogleda da li su banditi još u njemu.

Imao je i tu nekoliko prijatelja.

Znao je da će lako saznati sve što želi, jer osim drvoseča u naselju nije bilo mnogo ljudi i svaki stranac je bio upadljiv.

Ušao je u salun i odmah je spazio riđobradog Toma.

Prišao mu je i naručio viski.

— Bili, dečače, dugo te nisam video! — lupio ga je srdačno po plećima svojom ogromnom šakom tako da se Bili od te nežnosti zagrcnuo. — Ima li nešto novo u planini? Kako ti je otac?

— Umro je — odgovorio je kratko. Pogledom je tražio nepoznate ljude.

Spazio ih je za jednim stolom kako se kartaju. Zato je kazao namerno suviše glasno da bi svi koji su bili u blizini to čuli. — A što se tiče novosti, ima samo jedna: dve protuve su ubile starog apačkog vrača i grupa mladih ratnika je pošla za njima.

Nastao je tajac kao po komandi. Nekoliko glava se okrenulo prema dvojici stranaca gledajući ih sumnjičavo.

— Gde si ih sreo, momče? — upitao je, ozbiljan do krajnosti, riđobradi. — Da li sumnjaju u nekoga od nas? Mi sa njima nikada nismo imali čarki. Nekoliko ratnika bi lako poskidali ali ne želimo da se zamerimo plemenu. Dozvolili su nam da sečemo šumu na njihovoj teritoriji i za ovih pet godina nikada nije došlo ni do jedne zategnute situacije.

— Poteru predvodi Medveđa Šapa, unuk ubijenog vrača. — Kraičkom oka Bili je primetio da dvojica bandita napeto prate svaku njegovu reč. — On je iskusan tragač i razborit momak.

— Znam ga. Trgovao sam sa njim za duvan. Sa njim je lako, odlično zna naš jezik i neće biti problema da se dogovorimo. Ako se vraćaš u šumu i ako ga sretneš, reci mu da na nas može da računa. Neka slobodno dođe u naselje ako ga tragovi ovamo dovedu, daćemo mu ljude za koje sa sigurnošću može da kaže da su ubice.

— Ima li novih? Na stare ne možeš da sumnjaš. Oni dobro poznaju običaje Apača.

— Ne sumnjam ni na koga. To je posao Medveđe Šape. Jedino mu stavi do znanja da se nećemo mešati u njegovu osvetu. Razmeš, dečko?

— Razumem. I to je najpametnije što si mogao da kažeš.

Naručio je još po jedan viski. Ljudi su zadovoljni odlukom riđobradog zaklimali glavama i vratili se svako svom razgovoru.

I dvojica bandita su nastavili sa kartanjem, ali su pratili svaki njegov pokret.

— Koliko ćeš ostati u naselju?

— Samo da prenoćim. Kupiću nešto namirnica ujutru i idem dalje, naleteo sam na veliko krdo bizona i hteo bih to da iskoristim pre nego što počne zima. Nekoliko bizonskih koža dobro bi oporavile moje prazne džepove — nasmejao se ali nije propustio značajne poglede koje su izmenjala dvojica bandita.

— Daću ti robu na kredit — javio se trgovac koji je sedeo u blizini. — Samo mi obećaj da ćeš bar jedno krzno prodati meni. Na istoku su strašno na ceni.

Ljudi oko trgovca su se nasmejali i počeli da ga bombarduju raznim dosetkama na račun njegove brze reakcije kada je u pitanju laka zarada.

Posle kraćeg nevezanog razgovora Bili se oprostio od riđobradog.

— Umoran sam. Idem do svog imenjaka, da uzmem sobu. Videćemo se ujutru za vreme doručka!

Mahnuo je rukom i uputio se prema izlazu.

Lakim, mačjim korakom, žurno se uputio prema šumi pošto je najpre proverio da ga neko ne prati. Na ivici šume huknuo je nekoliko puta glasom sove.

Pošto je dobio odgovor, ubrzo mu se približio Medveđa Šapa.

— U salunu su. Riđobradi nema ništa protiv da ih goniš. Spreman je i da ih preda ako mu dokažeš da su oni ubice.

— Šta bi za njega bio siguran dokaz?

— Neka stvar koja je pripadala dedi. Riđobradi ga je poznavao i često je sa njim pušio lulu. Poznao bi svaku stvar koja je njemu pripadala.

— Nisu mu uzeli ništa osim zlata — suvo je zaključio Medveđa Šapa.

— Čini mi se da su oni odlučili da mi ne dozvole da te nađem i da ti prenesem poruku riđobradog. Poći ćeš do Bilijevog svratišta. Pokazaću ti se na prozoru sobe koju mi Bili da. Popećeš se i zajedno ćemo sačekati da dođu po mene.

Medveđa Sapa je zadovoljno klimnuo glavom.

— Idem da kažem ostalima. Dolazim za tobom.

Udaljio se bešumno poput senke.

Bili se brzo vratio u naselje. Još je razgovarao sa Bilijem uz čašicu viskija kada su se pojavila dvojica bandita.

U naseljima drvoseča išlo se rano na spavanje jer su ljudi bili izmoreni teškim radom preko dana. Pozdravili su vlasnika i odmah se povukli u svoju sobu.

Nešto kasnije pošao je i Bili.

Oprezno je zatvorio vrata i upalio petrolejku.

Otvorio je prozor zadržavši se nekoliko trenutaka na njemu. Uskoro je kroz njega ušao Medveđa Šapa.

Ugasili su svetlo i čekali šta će da se dogodi.

Posle jednog sata na prozoru su se pojavile dve senke.

Oni su ostali mirni, u zaklonu. Dvojica bandita su lako i bešumno uskočila u sobu.

Kratak trenutak iznenađenja, kada su videli da je krevet prazan, bio je dovoljan za skok i blesak noževa u rukama dvojice mladića.

Tela bandita su se bez krika srozala na pod. Skinuli su im skalpove a beživotna tela bacili kroz prozor.

Bili je pedantno obrisao tragove krvi sa poda i sve to, krvave krpe i skalpove, dao Indijancu koji je nestao isto tako bešumno i brzo kao što je i došao.

Kad se Medveđa Šapa udaljio, Bili je seo na ivicu kreveta.

Krupne kapi znoja su se slivale niz njegovo lice. Mrzeo je skalpiranje.

— Oprosti mi, oče! — procedio je glave zarivene u ruke. — Nikada neću postati pravi Indijanac. Ipak je moja zakletva počela da se odvija.

*

Nevadin čovek je zapao u iznenadnu peščanu oluju dok je žurio u susret Džeku.

Našao je donekle siguran zaklon i tu se primirio.

Oluja je prestala isto tako naglo kao što je i počela.

Prvo je smirio i osvežio preplašenog konja a onda je izašao iz zaklona da bi se orijentisao. Oluja je podosta izmenila izgled pustinje i on je zastao zbunjeno se češkajući po glavi.

Zato je odlučio da se još malo odmori i obeduje pre nego što odluči na koju će stranu da krene.

Dosta kasnije, već kada je dan podmakao, začuo je topot konja u blizini.

Izvirio je iz zaklona i začuđeno gledao u Indijanku koja je galopom jurila pustinjom. Videlo se da dobro zna put.

Ne razmišljajući, skočio je na svog konja i pojurio za njom.

Devojka je začula topot za sobom i okrenula se.

Bila je to Plaha Srna. Na licu joj se pojavio užas kada je videla da je prati nepoznati belac.

Poterala je svog konja još brže ali se rastojanje između njih sve više smanjivalo jer je njegov konj bio odmoran. Ušla je u kanjon koji vodi u oazu ali nije imala razloga da se raduje.

Tamo je bila sada samo Mesečev Zrak a od nje nije mogla da očekuje spas. Mogla je samo da sebe kori što je i Bilijevu ženu izložila opasnosti.

Šta bi mogle da učine njih dve da bi se oslobodile naoružanog belca?

Ogroman strah je paralisao njene misli. Jurila je bezglavo dalje okrećući se neprekidno da proveri rastojanje.

Dok je dospela na stazu prema jezeru, imala je utisak da je dovoljno da ispruži ruku da bi je dohvatio.

Videla je njegovo neobrijano lice kako se ceri zadovoljno. Čula je prasak puške i začudila se što ne oseća udarac metka.

Onda se pred njom pojavila Mesečev Zrak, držeći u ruci pušku koja

se još dimila. Imala je na sebi plavu kariranu košulju i udobne traperice.

Svojom malom nogom u lakoj mokasini okrenula je bandita i pogledala ranu na čelu.

Kada se uverila da je mrtav, okrenula se Plahoj Srni.

— Jesi li dobro, sestro? Nije te povredio? Da li je bio sam?

Plaha Srna je sjahala, bolje reći pala sa konja u ruke svoje drugarice jecajući i tresući se celim telom.

Ova je blago tapšala po ramenima i milovala po kosi.

— Dobro je, sada si van opasnosti. Smiri se, sestro — kazala je blago tešeći je. — Da li je bio sam?

Plaha Srna se uspravila postiđeno.

Gledala je sa divljenjem i čuđenjem svoju drugaricu. Njen mir je polako prešao i na Plahu Srnu.

Ona je inače bila vesela i kod nje nijedno osećanje, ni strah ni tuga nisu mogli da dugo traju.

— Bio je sam. Sigurno je zalutao u pustinji za vreme jutrošnje oluje. Pojurio je za mnom... Htela sam da te obiđem, da vidim da li ti je nešto potrebno... U selu je dosadno. Svi se spremaju za seobu, skvo trče oko dece...

— Idemo u kolibu. Radosno je moje srce što si došla, Plaha Srno. Jesi li nekada pila napitak koji Bili toliko voli?

— Napitak? — upitala je radoznalo devojka. — Zar nije samo za ratnike?

— Ne. Kafu piju i žene. Dođi. Sada je najbolje vreme za to.

Mesečev Zrak se nasmejala zvonko i veselo. Plaha Srna je pogledala prema mrtvom banditu stresavši se nelagodno.

— Šta ćemo sa njim?

— Ostaće gde je. Uskoro, možda večeras, vraćaju se ratnici. Javili su da je posao skoro završen i da će biti kod kuće za nekoliko sati.

— Oh! — ciknula je radosno Plaha Srna. — Oh, mila, videću Vučji Zub možda još večeras! — obe su se nasmejale veselo i uputile se prema kolibi. Plaha Srna nije skidala pogled sa drugarice. Pitala se kako je moguće da se neko toliko promeni za tako kratko vreme. Čak i kada je Mesečev Zrak već stavila pred nju gotovu kafu, ona je i dalje gledala u nju u čudu. Srknula je malo kafe i sa odobravanjem zaklimala glavom.

— Dobra je. Okrepljuje. A i miriše lepo i prijatno.

— Želiš li nešto da me pitaš, sestro? — smeškala se Mesečev Zrak. — Vidim da su ti oči radoznale i začuđene. Da li te iznenađuje moja odeća ili onaj hitac iz puške?

— I jedno i drugo — provalilo je iz devojke. — Da li ti je Žuta Kosa to kupio? On te je naučio da pucaš?

— Naravno. On mi je kupio ovu odeću jer je praktičnija za rad. Kupio mi je i nekoliko haljina kakve nose bele devojke. On poštuje običaje Apača ali želi da se njegov pogled u časovima odmora zaustavi na nečemu što ga podseća na njegove roditelje. Njegovo srce je podeljeno između ta dva sveta. Ja ću rado stati na sredinu da se ne bi desilo da se njegovo srce deli i između dve žene.

Veseli kikot Plahe Srne ispunio je kolibu.

— Pa neka kažu ratnici da su skvo glupe! Tako sam ja prihvatila običaj da mu za sve što mi učini zahvalim poljupcima. Žuta Kosa mi je od kada pamtim za sebe uvek priređivao samo radost. Bilo je pošteno da mu se zahvalim na način koji mu je drag a koji naš narod ne prihvata. Uostalom, poljupci su veoma uzbudljivi. — Mesečev Zrak je pocrvenela na što se ova još veselije nasmejala. — Ne moraš ništa da kažeš! Vidim da su se i tebi dopali. Samo da znaš, mene nikada nije ljubio kao što je ljubio tebe one večeri kada smo sejale ovas! Volela bih da tako poljubim Vučjeg Zuba! — opet se zakikotala. — Šta misliš, da li bi se iznenadio?

— Hoćeš li da ti pokažem haljine? — promucala je zbunjeno Mesečev Zrak.

— Biće i za to vremena. Ako ratnici dolaze večeras, potrebno je da spremimo jak i obilan obrok. Sigurno su umorni. Moja braća su naučila dobro da se hrane. Nameravam isto tako da hranim i muža. I tebi savetujem isto, znaš već zbog čega — pogledala je vragolasto zabavljajući se njenom nelagodnošću. — I skini te stvari sa sebe. Dobre su kada si sama i sa Žutom Kosom. Ratnici neće to shvatiti kao ja.

Zaista su te večeri, nešto kasnije, stigli ratnici. Samo su umorno klimnuli ženama.

Plaha Srna je, uzbuđena, ispričala kako je nastradao belac koji leži na stazi.

Njena braća su oštro i živo gestikulirajući osula bujicu grdnji što se usudila na takvu glupost. Vučji Zub se prikriveno smeškao, jer je znao da su to uzalud izgovorene reči. Njegova žena će sve brzo zaboraviti i ponovo, kada bude želela, učiniće upravo onako kako to ona bude htela.

Bili je to rekao i glasno.

— Ne trošite uzalud reči, braćo — nasmejao se. — Plaha Srna će do kraja života raditi samo ono što ona bude htela.

Ona se osmehnula na Bilija ali je sa strepnjom pogledala u svoga muža plašeći se kazne.

Nije od njega očekivala da bude popustljiv kao Bili.

— Svojom samovoljom mogla je da dovede u opasnost i tvoju skvo! Nijedna skvo ne može tako da se ponaša! — oštro je prekorevao Medveđa Šapa.

— Moja skvo je brzo i nepogrešivo naučila da rukuje puškom. Rekao sam joj da se od nje ne odvaja kada ja nisam ovde. Da nije tako, ne bih je ostavio samu. Iznesite onog bandita u pustinju!

— Možeš da mu uzmeš skalp. Ubila ga je tvoja skvo i pripada tebi.

— Mesečev Zrak će ga pokloniti Brzom Jelenu? — pogledao je upitno.

Ona je poslušno klimnula glavom i tako stekla večnu zahvalnost mladog ratnika koji je prosto odleteo do ubijenoga.

Ostali su posedali oko vatre i prihvatili se jela. Živo su raspravljali o svom putu, i o svemu što ima važnosti.

Bili su zadovoljni jer su posao, zbog koga su pošli, obavili i to je odagnalo umor.

— Ostalo je da pronađemo još jednoga — zaključio je Medveđa Šapa.

— Njega ostavite meni. Znam gde mogu da ga nađem — rekao je Bili.

— Onda mi možemo da se vratimo u selo? — upitao je Brzi Jelen.

— Ostanite još sutra, da se odmorite. Daću vam jedno goveče da ponesete mesa u selo, Ratnici su zauzeti pripremama za seobu i nemaju mnogo vremena da love — predložio je Bili.

— Da naša sestra i Vučji Zub ostanu sa tvojom skvo ako nameravaš odmah da kreneš u poteru za petim? — pitao je Brzi Jelen.

— Rekao sam da njoj ne treba zaštita — nasmejao se Bili. — Krenuću za dva dana. Vi ćete položiti skalpove kraj stvari velikog vrača. Njegova je smrt osvećena i može u miru da se nastani u večnim lovištima.

*

Nevada je proveo dva dana čekajući nekoga od svojih ljudi da se vrati i da mu javi šta se događa.

Bili su to sigurno najteži dani u njegovoj razbojničkoj karijeri. Kidala su ga dva osećanja, oba podjednako jaka i ni lepa kričmarica nije mogla da odvrati njegove misli od njih.

Skoro je bio siguran da su njegovi ljudi završili u rukama Apača.

Inače, ne bi dozvolili sebi da mu se ne jave. A šta ako su naleteli na

zlato, pokupili ga i odjahali a njega ostavili Apačima?

Razum mu je govorio da je najpametnije da se i sam izgubi, ali je pohlepa bila jača. Obuzimala ga je slutnja da ga vreba neka ogromna opasnost.

Jednog momenta neizvesnost je dostigla vrhunac i on je odlučio da krene u susret svojim ljudima. Rozita ga je pratila do štale šepureći se.

Kada je uzimao konja od Stiva, namerno je naglasio.

— Adio, Rozita! Ne drži me zemlja dok ne pronađem tog Krega!

Ona je likujući pogledala ispod oka u Stiva.

— Nik, ti si pravi muškarac!

— Samo da u skoroj budućnosti ne bude mrtav »pravi muškarac«! — nasmejao joj se u lice Stiv.

Nevada ga je prostrelio pogledom ali je iz iskustva znao da se sa Mek Gregorovima ne treba kačiti.

Uzjahao je konja, sagao se da poljubi Rozitu i odjahao ne okrećući se više.

— Plašim se, lepotice, da si poslednji put videla svog »pravog muškarca« ako je zaista pošao da traži Bilija Krega — pecnuo je Stiv.

Ona se prkosno podbočila.

— Tvog prljavog, polu-Apača, mogu samo da donesu u Gold Siti!

— Volela bi to? Nećeš živeti toliko dugo da doživiš da protuva kakav je tvoj Nevada, ustreli Bilija Krega! — podsmehnuo joj se.

Ona se udaljila okrećući se na peti i njišući bokovima.

*

Bili se u samo svitanje oprostio od Mesečevog Zraka.

Nije krenuo najkraćim putem prema Gold Sitiju već je presekao pustinju u oštroj liniji i izbio na mesto po kome je prolazila staza koja je vodila iz naselja u planine Sijera Blanke.

Tu se, u zaklonu jedne stene, zaustavio da bi poštedeo i sebe i konja podnevne žege.

Naložio je vatru i pripremio obed. Kada je vatra bila podesna, poslao je dimne signale grupi ratnika u kotlini.

Pitao ih je da li su primetili petog bandita u brdima. Posle drugog ponavljanja signala dobio je odgovor.

Nijedan se belac već danima nije pojavljivao u brdima. Poslao je obaveštenje vrraču da su mu sinovi otišli u selo a da će on do jutra čekati na stazi ubicu.

Mesečev Zrak je stajala na visokoj steni tunela koji iz oaze vodu u pustinju.

Svojim oštrim pogledom je pratila poruku i srce joj je zaigralo od radosti.

Bili je bio još uvek u blizini i van svake opasnosti.

Puška joj je ležala ležerno prebačena preko desne ruke redenik joj je visio preko ramena.

Onako visoka, više bi ličila na lovca nego na skvo da joj vreli pustinjski vetar nije mrsio dugu kosu skupljenu mašnom pozadi.

U sličnom položaju našli su je Medveđa Šapa i Brzi Jelen kada su sutradan dojahali po goveče koje im je obećao Bili.

Nisu krili zaprepašćenje kada su je spazili na steni. Zaustavili su konje i pozdravili je.

— Neka te Manitu štiti, sestro!

Ona je sa blagim osmehom, prinoseći levu ruku srcu, otpozdravila.

— Moje je srce radosno što vas vidi, braćo!

— Šta radiš tu? — upitao je zbunjeno Brzi Jelen.

— Čekam svog muža. Medveđa Šapo, osećam da će se dogoditi nešto strašno.

— Ne trućaj, glupa skvo! — obrecnuo se mladić uplašen više nego što je želeo. — Žuta Kosa je tek otišao i ne može danas da se vrati.

— Ja verujem svom srcu, brate. Juče u njemu nije bio ovaj nemir.

Jutros sam se probudila sa strahom. Znam, moj muž je u opasnosti!

Mladići su se pogledali i sjahali.

Popeli su se do nje i ozbiljnim pogledom pretraživali pustinju pred sobom.

Kada nisu ništa otkrili, malo im je bilo lakše.

— Eh, šta sve neće da izmisle skvo! — otpuhnuo je prezrivo mlađi.

— Ipak ćemo ostati još malo. Njen nemir je prešao i na mene — mračno je odvratio Medveđa Šapa. — Isti ovakav drhtaj sam osetio i one noći kada su dvojica razbojnika upala u sobu Žute Kose.

*

Nešto pre toga Bili je na stazi sreo Nevadu.

Prepoznali su se munjevito ali nijedan od njih to nije pokazao. Bili je mahinalno podigao ruku na pozdrav na indijanski način od čega je Nevada osetio nelagodnost.

— Ideš li iz Gold Sitija, stranče?

Nevada se iscerio potcenjivački.

— Tačno. A i ti si se uputio tamo? Nisi imao sreće u lovu? Konji su ti bez tovara.

— Naprotiv. Poslednjih dana sam imao preveliku sreću — odgovorio je dvosmisleno Bili.

— Jesi li bio u planini?

Bili je zaklimao glavom potvrdno fiksirajući Nevadu i procenjujući ga.

— Da nisi naleteo na dvojicu mojih prijatelja?

— Zar nisu bila četvorica?

Nevada se iznenađeno trgao ali se brzo sabrao.

— Znači, svi su tamo? A ti, da nisi ti Bili Kreg?

— Jesam. A ti si Nevada?

— Tačno — zadovoljno je potvrdio. Merkao je Bilijevo ledeno lice i veliku pušku za lov na bizone prebačenu preko krila. — Čoveče, ako razmišljaš o Rozitinim trućarijama, pusti gluposti! Nikada nisam izazivao neprilike zbog žena kakva je ona!

Bili ga je sada prezirao.

Mogao je da ga ustreli odmah ali ga je kopkalo da sazna kako su došli do vrača i zašto su ga ubili i opljačkali.

— Tvoje sam ljude video u naselju drvoseča. Ako ne žuriš da se sastaneš sa njima, mogao bi da svratiš kod mene da se odmoriš. Na oko dva sata jahanja odavde je jedna oaza u kojoj živim.

Nevada je klimnuo glavom.

Bio je umiren jer Bili nije pokazivao nikakve znakove neprijateljstva. Po njegovom, i nije imao zbog čega. Nesporazum oko Rozite su odmah rešili na Nevadino zadovoljstvo. Saznao je da su mu ljudi u naselju a od ovoga lovca je mogao da nakupi mnogo obaveštenja o namerama Apača a možda i nešto o nalazištu zlata.

Pojahali su u pravcu oaze ćuteći dosta dugo. Nevada je prvi prekinuo ćutanje.

Kopkalo ga je da sazna šta se priča među Apačima i šta smeraju, ali je počeo izdaleka da lovac ne posumnja.

— Živiš li stalno ovako, sam?

— Ne. Pre izvesnog vremena mi je umro otac. Sada smo u kući samo žena i ja.

— Oh, momče — iskreno se zadivio Nevada — ti zaista umeš da središ sebi život! Kako ti je samo pošlo za rukom da bilo koju devojku ubediš da sa tobom dođe u ovu divljinu?!

— Ovde je i rođena.

— Kći nekoga lovca? — pitao je radoznalo Nevada.

— Indijanka — hladno je odvratio Bili.

Nevada je zurio u njega razjapljenih usta od iznenađenja.

— Iz plemena Apača?

— Drugih Indijanaca ovde nema. Ni sada mi još nije jasno gde si ti sreo Sijukse. Apački izvidnici ih nisu primetili.

— I to te je navelo da pričaš trgovcu da će ta dva plemena zaratiti ukoliko ih ja naoružam?

— To je neminovno — sigurno je rekao Bili. — Sijuksi ne mogu bez ratova. Puške bi ih ispunile sigurnošću da napadnu čak i belce.

Posle zategnutosti koja je nastala zbog te Bilijeve tvrdnje dugo su jahali ćuteći.

Nevada je grozničavo razmišljao kako da izgladi tu zategnutost. Lovac je za njega postao dragocen izvor informacija.

Imao je ženu Indijanku i mogao je da mu bude od neograničene pomoći.

Bilo je veoma važno da stekne njegovo poverenje.

Ali, kako? Sigurno ne zna za zlato, inače se ne bi lomatao po planini i lovio.

Zašto bi živeo tu sa Indijankom ako bi mogao da pokupi zlato i da se naseli u nekom velikom mestu, i da izabere kakvu hoće ženu?

Bio je lovac i sigurno je dobro čitao tragove. Sa njim je imao više šanse da pronađe zlato.

Sigurno će ga biti dovoljno za još jednog.

Najzad je odlučio.

— Znaš, ja to zlato uopšte nisam dobio od Indijanaca.

— Tako sam i mislio. — Bili nije pokazao čuđenje. — Da si ih sreo daleko od Gold Sitija, potrošio bi zlato. Da si ih sreo ovde, znali bi za njihovo prisustvo i Apači.

— Zlato sam našao ovde, u planini. Jasno ti je da to nisam smeo da kažem u naselju, jer bi svi pohrlili ovamo da kopaju.

U daljini su se već nazirale stene kanjona koji je vodio u oazu. Bili je malo okrenuo glavu prema Nevadi ne usporavajući kas.

Osmehnuo se ledeno i tog trenutka Nevadi je bilo jasno da on zna tačno odakle mu zlato.

Iako je pustinjsko sunce peklo, ledeni trnci su mu se popeli uz kičmu. Lovac se igrao sa njim mačke i miša!

Zašto? Neizvesnost i strah su kidali Nevadine nerve dok je u Bilijevim očima, svirepim i divljim, video smrt.

Najzad je Bili progovorio i još više pojačao njegov strah.

— Zlato si uzeo od apačkog vrača. Jasno ti je da sam to morao da ukapiram odmah, čim mi je trgovac ispričao tvoju priču!

Nevadine usne su se izvile u ružnu grimasu.

— Kog đavola si ih onda plašio ratom i huškao na mene?!

— Pogodi! — i dalje se hladno osmehivao Bili.

— Ti znaš za zlato!? — ciknuo je Nevada glasom izmenjenim od straha i pohlepe. — Znaš i gde se nalazi! Plašio si ih da ne bi pošli u potragu! Želiš ga samo za sebe!

— Ne želim da uludo izginu! Neki od njih su moji prijatelji.

Nevada je odjednom ponovo povratio sigurnost. Sada se i on osmehivao hladno.

Više nije imao šta da sazna od Bilija i mogao je da pokaže pravo lice.

— Meni ćeš reći gde je! Bolje je da mi daš zlato i da se povučem sa svojim ljudima. Čuješ li, lovče? Moji ljudi bi mogli da naprave velike...

— Ne izigravaj mangupa, Niki Nevado! — nasmejao se podrugljivo Bili. — Bez obzira koliko bi zlata poneo, vratio bi se ponovo. Jednoga dana bi me sačekao u zasedi i ubio kao i vrača!

—Čoveče, šta stalno potežeš tog prljavog Indijanca?!

— Jer me je on našao pored mrtvih roditelja u ovoj pustinji, kako i sam umirem od žeđi i gladi. Deset godina je brinuo o meni i posvetio me je u sve tajne pustinje i planine. Bio mi je otac!

Nevada je zanemeo.

Oni ledeni trnci ponovo su počeli da se penju uz njegovu kičmu. Kao iz daljine čuo je Bilija kako nastavlja.

— Neverovatno blago leži u ovoj paklenoj zemlji. Osim zlata, ovde postoji i veliko nalazište dijamanata. Mogao bi da budeš najbogatiji čovek u Americi. Mogao bi, kada bi ostao živ. Na žalost, umrećeš pre nego što uspeš da dodirneš to blago! To će biti moja osveta, Niki Nevado! Umiraćeš grizući se što ga nisi ni video!

Nevada je bio neverovatno brz.

Potegao je revolver sigurno najbrže u svom životu, teran strahom. Bili je osetio udar metka u rame. Njegov konj, uplašen hicem, propeo se i poleteo u besnom galopu prema kanjonu.

Bili nije mogao da puca alī je i Nevada izgubio dragocene sekunde iznenađen što je promašio. Pojurio je za Bilijem.

Ovaj se okrenuo i podigao pušku. Lukavi bandit je jahao u cik-cak liniji i on ga je promašio.

Već su bili sasvim blizu stena kada je nešto precizniji Nevadin metak pogodio Bilijeve grudi i bacio ga sa konja koji je u divljem galopu uleteo u kanjon.

Nevada je podvrisnuo divlje, radosno, podigavši ruke pobednički. Istok trenutka je odjeknuo hitac i radost je zamrla na njegovom licu.

Pao je u vreli pesak a da nije bio svestan šta se dogodilo.

Mesečev Zrak je spustila pušku dok su joj se suze slivale niz lice.

Nevada je pokušavao da se pridigne kopajući ispod sebe pesak koji je polako počeo da postaje crven od njegove krvi.

Medveđa Šapa je oteo pušku iz njenih ruku i nanišanio ali ga je zaustavio tihi glas mlade žene.

— Nemoj, brate. Pusti ga neka umire dugo, kao kojot! Neka hiljadu puta doživi svoju smrt.

Spustio je pušku. Prvi put je jedan Indijanac imao priliku da se sa poštovanjem i divljenjem obrati jednoj skvo.

I nije se stideo to da pokaže na svom licu, niti škrtim rečima.

— U pravu si, sestro. Žuta Kosa je izvršio svoju zakletvu!

— Molim te, donesite mog muža u njegovu kuću.

Okrenula se i lagano pošla niz stenu dok su joj se ramena tresla od prigušenih jecaja.

Kada su mladići sišli sa stene i stigli do mesta gde su ležali Bili i Nevada ovaj poslednji je još uvek pokušavao da se pridigne.

Brzi Jelen je inpulsivno zategao luk i jednom strelom ga prikovao za krvavi pesak ispod njega ne obraćajući pažnju na prekoran pogled starijeg brata.

Medveđa Šapa je okrenuo pažljivo Bilija i uzviknuo uzbuđeno.

— Diše! Još uvek je živ! — prihvatili su ga pažljivo i poneli prema oazi. — Polako, brate! Dedini melemi će ga uz pomoć velikog Manitua vratiti u život. Žuta Kosa je ispunio svoju zakletvu, ali još uvek nije obavio ono zbog čega ga je Veliki Duh poklonio našem dedi!

K r a j

Bil Slou

BANDA CRNOG DŽONSONA

Everin gurnu palcem šešir na potiljak i zadovoljno se nasmeši. Protrlja široke dlanove po izlizanom prsluku, izvadi duvankesu i sporo i smireno krenu nazad.

Proleće je već uhvatilo maha i priroda se naglo i brzo odvikavala od bele tišine. Indijanska visoravan je bila obrasla skoro neprolaznim gustišem i dugačkim borovima koji su obrazovali mestimične i nepravilne skupine, šireći se i otimajući uporno mesto žilavom rastinju.

U stvari, Tragač im je rekao da se to mesto zove Konjska Noga, ali Džonson je jednostavno »preveo« kao: Indijanska visoravan, i tako je i ostalo kao prećutni dogovor među njima. Tragač je bio najmlađi i najćutljiviji od svih. Jedna medveđa kandža obešena oko bronzano-bledog vrata davala je do znanja da je njen vlasnik u nekom srodstvu sa ponosnim Sijuksima. Sve do prošle jeseni živeo je mirno u rodnoj kući sa ocem Semom Brajtonom, nekadašnjim advokatom iz Džordž-Sitija, i Plavom Srnom, svojom majkom. Dok je bio u lovu desilo se ono najgore: onima kojima nije odgovaralo da belci i Indijanci žive u miru, učinili su da se život Tragača promeni iz korena. Mladi melez je za sobom ostavio dva sveža groba, kada je krenuo putem bez povratka.

Tragač je bio neumoran i marljiv. Dok su njih četvorica, prisećao se Everin, pažljivo i žurno spremali vrećice prepune žutog praha, mladi Sijuks je pripremio večeru, iskopao plitku rupu, ogradio je kamenjem, skupio suve grane i zapalio vatru.

Za pet dana koliko su već bili na visoravni, Tragač je bio nezamenljivi kuvar. Čak je uspeo da svojim širokim bodežom iseče i oguli nekoliko suvih trupaca što su ležali naokolo i od njih, oko ognjišta, načini mesta za sedenje. Uz put je lovio prepelice tek pristigle iz toplijih krajeva, kuvao ili pekao meso žilavih zečeva. . . i, uglavnom, ćutao.

Bio je niskog rasta, vrlo širokih ramena, žilavih i dugačkih ruku i snažnih nogu. Kretao se nečujno kao puma.

Za razliku od ostalih, nije nosio revolver. Jednostavno se nije nikada uspeo naviknuti na takvu vrstu oružja. Ali, rado je koristio pušku, a u rukovanju širokim indijanskim nožem bio je nenadmašiv. Obožavao je staru »springfiltku«, jedinu uspomenu na pokojnog oca, nesuđenog rančera. Njome je sigurno i lako

pogađao u ciljeve koji su ostalima bili predaleki.

Everin Bejk obrisa nadlanicom usta.

Vrhom čizme zgazi opušak i počeša se po neobrijanom licu.

Osećao je da se u njemu postepeno kupi neka nelagodnost. Znao je odakle ona dolazi i da se, u stvari, tako osećaju i ostali. Nisu navikli da sede na jednom mestu, a naročito sa desetak vrećica prepunih zlatnog praha.

Uzdahnuvši seo je na trupac pored vatre i zagledao se u plamičke.

Pored njega je sedeo Pit Džonson, stari i prevejani zlikovac.

Crni Džonson, kako je revolveraš Pit bio poznatiji u Kanzasu, bio je najstariji od njih. Imao je sive, bezizražajne oči i kosu boje slame. Everin i Džonson su se sreli u Vičiti istog onog dana kada je Sever slavio konačnu pobedu. Građanski rat je trajao dovoljno dugo da mnogi nisu mogli posle svega da shvate reč mir. Među takvima su bili i brzoruki Everin Bejk, nekadašnji kapetan Konfederacije i lukavi Crni Džonson, strah i trepet duž Rio-Grandea.

Kao bivši pripadnici poraženog Juga, pocepanih uniformi i divljeg sjaja u očima, nastavili su neki svoj privatni rat, ništa drugo već običnu pljačku i ubijanje — ono što nikada jedan drugome u oči nisu kazali.

Obojica su bili iz Teksasa i nijedan od njih nije slutio da će ikada više sresti onog drugog. Miris baruta je postao jedini mirs uz koji su se osećali i sigurno i nesigurno, istovremeno, a hladnoća metala na bedrima ih je navodila na istu pomisao od koje su redovno bežali u razmišljanju: onaj koji živi od oružja i umire od oružja.

Ideju za napad na zlatnu pošiljku dao je Morgan Gregori, nepopravljivi lažov i nenadmašan kockar. Pričao je za trojicu i već je za vreme dok su jahali zajedno tri puta menjao priču o sudbini koja je zadesila njegovu ženu i sina. U stvari, u prvoj priči nije to bila njegova žena, a ni sin, već... Svi su se navikli na lažljivog Morgana i verovatno mu nikada ne bi dozvolili da jaše s njima da se još od prvih dana nisu uverili u njegov nepogrešivi instinkt. Pa, eto, i ovoga puta je bio u pravu, zaključio je Everin gledajući pravo u Morgana. Gospodin Dik ni ne pomišlja da mu je zlato pred nosom. Everin se jetko nasmeši.

Gospodin Dik.

Kakvo lepo ime za najvećeg i najzloglasnijeg vođu bande srednjeg Zapada. Ali, gospodin Dik je sam sebe tako prozvao, a onima koji ga nisu tako zvali naplaćivao je kaznu olovnim zrnom.

Nasuprot Džonsonu sedeo je Ejb Arapaho. Imao je dvadeset devet godina i isto toliko zareza na kundaku kolta. Crne, kovrdžave kose i crnih očiju, snažan i mišićav, ličio je na Tragača. Istovremeno, bio je kao od granita, nepomičnog izraza lica, smrknut i opasan poput gladnog planinskog lava. Osim imena, niko o njemu nije znao ništa više. A ime je bilo sasvim dovoljno da otvori bezbroj stranica svih onih priča koje su kružile pred kraj građanskog rata: Ejb Arapaho, narednik iz III regimente, Puka B, ličnog obezbeđe-

nja generala Lija, zaslužan je za sva »čišćenja« sumnjivih iz redova južnjaka — govorkalo se da je zbog generala žrtvovao i rođenog brata...

Arapaho je bio nekako najizdvojeniji od njih. Čak je i ćutljivi Tragač više pripadao maloj družini nego sam Ejb. U stvari, svih dana čekanja Arapaho je najteže skrivao nemir i želju da se jaše, da se ide dalje.

Uživao je u sukobima i verovao samo svojim dugačkim mornaričkim koltovima. Rat ga je učinio onim što jeste i odredio mu usamljeničku stazu i život večitog lutalice... sve do onog trena kada nečiji drugi mornarički teški kolt bljune vatru u suprotnom pravcu...

Tragača su pronašli u Trejtaunu, gradiću na severozapadu Kanzasa. Bio je u nevolji. Nekoliko obesnih tipova pokušalo je da izazove nepoznatog došljaka, nudeći mu pola dolara da počisti salun i da se što brže izgubi iz grada jer mu nije tu mesto, kao nijednom Indijancu. Hrabri melez je uspeo da jednog zakači pesnicom i da ga privremeno onesposobi udarcem dugačke i mišićave ruke. Tada su ga napali ostali. Smenjivali su se udarci. Borba je bila neravnopravna, ali Tragač nije želeo da odstupi.

Uto su naišli njih četvorica, Crni Džonson i Ejb Arapaho su u dva koraka stali uz dugački šank.

Nastala je tišina. Ejb je procedio kroz zube:

— Jenki se zabavljaju!

Sedeći poređ vatre, Everin Bejk se živo sećao trenutka kada su Ejb Arapaho i Crni Džonson potegli koltove.

Razuzdani tipovi su stajali zabezeknuti. Odjednom su hteli da nestanu.

— Da se zabavljamo malo? — Ejbov glas je naprosto sekao. — Ti! Priđi pa pokaži tom Indijancu šta znaš!

Jedan po jedan, padali su pred čvrstim udarcima snažnog mešanca. Čak i plavokosi gorostas nije mogao ništa da učini sam neumornom Tragaču, iako je bio za glavu viši od njega.

Petorica napadača su ležali na prljavom i neravnom podu saluna.

— Hej, Indijanče, zaslužuješ da pročistimo grlo zajedno! — ponovo se čuo oštar Ejbov glas.

Dok su poluonesvešćeni tipovi glavinjali kroz pokretna vrata saluna, petorica su stajala pored šanka i pili po prvi put zajedničko piće i ne sluteći da će na istom tom mestu, godinu dana kasnije, popiti svoje zajedničko, poslednje piće...

— Žao mi je što vam se ne mogu odužiti pićem — tiho je rekao zadihani mešanac.

Crni Džonson se iscerio:

— Već si ga platio. A ne bih žalio kada bi takav momak proveo određeno vreme sa mnom. Ko zna kakvog sve ima sveta.

Morgan se glasno nasmeja, a zatim se obrati uplašenom barmenu:

— Hej, mister, kakva je ovo krčma kad nema nijednog zelenog stola za prave ljude?

Tek kasnije im je kratko i škrto odgovorio Tragač šta se desilo njegovim roditeljima.

Istog dana su krenuli dalje. Tragač nije pripadao tom društvu, ali sudbina nije bila na njegovoj strani. Ironijom sudbine, u

najtežem trenutku njemu su pomogli stranputaši, ljudi koji slično nikada nisu činili, ali mnoge stvari i mnogi događaji krenu sami od sebe i dogode se sami od sebe, da se čak posle svega ne mogu ni objasniti u potpunosti...

Mesec dana su štitili ranč Harija Meklarena za debele pare. U stvari, dovoljna je bila priča po okolini da je banda Crnog Džonsona na ranču »H« i da se svi ostali zlikovci klone.

Onda im je bilo već dosta »poštenog« života. Krenuli su dalje ka severu, nadajući se lakim parama i raspusnom životu. A toga je u godinama posle rata bilo u izobilju: pljačke, paleži i ubijanja. Razne grupe gerilaca, imeni i bezimeni, samozvani vojnici ovog ili onog tabora nastavili su onako kako su živeli u godinama bezumnog i glupog ratovanja.

Ejb baci na vatru nekoliko suvih grana sa gomile. Uto je nečujno prišao praznom mestu Tragač i seo. Svi su bili na okupu.

— Dokle ćemo ovako?

Morgan je glasno upitao, ne obraćajući se nikome. Pitanje je bilo u vazduhu i za nekoliko trenutaka se činilo da će ostati bez odgovora.

— Gospodin Dik i njegova horda su u Trejtaunu. Verovatno ga još nije prošao napad besa što smo mu oteli zlato ispred nosa.

Everin Bejk je sporo govorio, žvaćući komadić drveta i prebacujući ga zubima s jednog na drugi kraj usana.

— Zlato možemo da podelimo i da svako krene na svoju stranu — Morgan Gregori je govorio premeštajući špil karata iz ruke u ruku:

— Ionako smo već danima ovde.

Pit Džonson podiže kapke i pogleda u Morgana:

— Misliš da ćeš stići tamo gde si naumio? — Ako si negde naumio — dodade i prstima prođe kroz kosu boje slame.

Neosetno, veče se spuštalo na Indijansku visoravan i noćne senke uz pomoć tihe vatre čudno su igrale po nagnutim prilikama oko nje.

Tragač je ćutke pripremao večeru.

Spretnim pokretima je svukao kožicu sa divljeg jareta, razvukavši ga na drveni ražanj, prethodno mu rasekavši tetive i učvrstivši ga uz motku.

Miris svežeg mesa se osećao nad vatrom.

Tragač odgurnu grane što su plamtele, tako da na sredini ognjišta ostade žar. Ražanj nasloni na dva suprotno isturena kamena i mirno, kao da se ništa ne događa, poče sporo okretati ražanj.

Morgan Gregori naglo podiže pogled:

— Da igramo poker?

Ejb se tiho nasmeja:

— Čak i gladan možeš da ih vrtiš. — Glavom pokaza u špil karata u Morganovim rukama, a ovaj samo slegnu ramenima i gurnu karte u džep.

— Idem do naših konja. — Everin ustade i krenu u polumrak.

Morgan nastavi u starom stilu:

— Do đavola, sedimo ovde danima ko neke babe. Ni saluna,

ni onog dima, ni šuma karata, a puni zlata. Jeste da je sve puno vukova Gospodina Dika, ali, ko smo mi? Drugačije bi on mislio da zna u čijim je rukama zlato. Treba da svako od nas strpa u bisage po dve vreće i da se lepo pozdravimo, pa svak na svoju stranu. Ovako će biti gužve. Jedan prema deset, zar ne? Ako znam da računam toliko je pedeset podeljeno na nas petoricu? Ih...

Ko zna koliko bi još pričao Morgan Lažac, da ga nije prekinuo huk sovuljage.

Tragač skinu pečenje i raseče ga.

Everin se vratio i seo na svoje mesto. Ćutke se prihvati svežeg pečenja.

Noć je osvojila predeo, a hladan vetrić je obigravao oko budnih revolveraša.

Čulo se krckanje slabijih kostiju u pečenju i tiho pucketanje vatre pri jačim naletima vetrića noćnika.

— Nemamo namirnica — Tragač je kratko i jasno rekao.

To je Gregoriju bio povod:

— Naravno, sve smo pojeli. Sedimo na zlatu, a nemamo šta da klopamo. Da nije Tragača i njegove snabdevačke upornosti, žvakali bismo zlatni prah.

— Nije vreme da silazimo u Trejtaun.

Everin reče ono što su svi mislili. I dodade:

— Ali možemo da svratimo do prvog ranča.

— Ti i ja. — Morgan mahnu rukom i okrenu glavu prema Tragaču:

— Svaka čast za pečenje.

Crni Džonson i Ejb Arapaho se pogledaše i u znak odobravanja klimnuše glavama. Bilo im je svima jasno da pre puta moraju biti dobro snabdeveni. A to znači imati zalihu soli za put ka severu, zatim vreću krompira i vreću brašna za pogače.

— Nemam više ni duvana — Everin opipa duvankesu.

— Da krenemo rano? — na pitanje Morgana Gregorija, Bejk samo klimnu glavom.

Time je razgovor bio završen. Revolveraši su se ćutke spremali za spavanje.

*

Naslonjen na drveni trem ispred velike rančerske kuće, dvadesetak milja zapadno od Trejtauna, Slim Kid, zvani Jednooki, grickao je drvce i sa dosadom posmatrao horizont. Sve na njemu je bilo crno: šešir širokog oboda, kratka kožna jakna, košulja čija se crna boja presijavala na prolećnom suncu, pantalone uvučene u izglancane čizme sa velikim zvezdastim mamuzama. Samo tanka vrpca od šešira bila je boje meda. Preko jednog oka imao je kožni, crni povez, a drugo oko je hladno i svetloplavo svetlucalo ispod natučenog šešira.

Negovane ruke sa dugim, bledim prstima, a pogotovo nisko pripasan revolver o levom bedru u futroli od lakirane crne kože jasno su govorili o njegovom zanatu. Slim Džošua Kid, zvani Jednooki nikada u životu nije pojurio za govečetom, niti je dodirnuo laso ili čekić, ili nešto drugo u vezi sa poslovima koji su svakodnevni za mesto gde se nalazio. Bio je revolveraš, a du-

gački vojni »remington« njegov jedini alat.

Ipak, zarađivao je u poslednja dva meseca četvorostruko više od najbolje plaćenog kauboja u celom okrugu. Mila Meri mu je plaćala sto i dvadeset dolara mesečno da bi sedeo na ranču i štitio njene interese.

Kada je čula da joj je otac umro, Mila Meri se vratila na ranč. Momcima se to nije sviđalo, ali, kao po nekom prećutnom dogovoru nastavili su da jašu za nju. Meri je bila jedna od retkih žena na Zapadu koja je znala šta hoće i dokazivala da i žena zna da vlada gvozdenom rukom. To je potvrđivalo i njenih dvadesetak momaka.

U poslednja dva meseca ispostavilo se da je njen otac Džordan Pir bio i suvlasnik saluna u Trejtaunu i lokalne banke. Tabla iznad trgovine mešovitom robom u gradiću nosila je imena dvojice vlasnika: Ajk Beket i Džordan Pir.

Ono što je banda Mile Meri radila u dve savezne države, njen otac je radio na »pošten« način u Trejtaunu: bezobzirno je pljačkao i mešao se u sve poslove koji bi mu bili od koristi za još veće bogatstvo.

Uz sve to ležao je dvadesetak milja daleko od grada ogromni ranč »MM«, kojim je sada upravljao predradnik Hak Doveri. U gomili bandita isticali su se brzoruki Pit Oš i Albert O'Hara, dok je Gordon Org bio čuveni mišićavko i razbijač.

Na platnom spisku od pre dva meseca sada se našao i Džo Osli, zvani Vrana, u čijim je žilama tekla i indijanska krv. Neki njegov predak je bio iz plemena Vrana. Osli je bio poznati tragač i strastveni lovac.

Vrana je vešto baratao nožem i na ranču se pojavljivao svakog petog ili šestog dana. Nemiran i opasno tih bio je kao senka kada bešumno prelazi sa jednog mesta na drugo.

Uopšte rečeno, Mila Meri je sada imala sve što bi jedan čovek ili jedna žena poželela da ima. Ali, nemirna krv u njoj, i reputacija koju je stekla, terali su je da uvek želi više i da nikada nema mira.

Njena gramzivost se graničila sa bolešću i potpuno je odudarala od prelepog lica i stasite i primamljive ženske figure. Skupi revolveraši oko nje utrkivali su se u udvaranju, ali ih je Mila Meri uvek držala na odstojanju gvozdenom voljom i stalnom željom da bude još više usamljena i bogatija.

Jednooki se spremao da sa drvenog trotoara krene u zgradu za momke. Vreme je bilo doručku i Slim Kid je upravo razmišljao o vrućoj kajgani i šolji tople kave.

Njegovo oko zapazi prašnjavog sredovečnog jahača koji se pojavi iza zgrade. Došao je s druge strane i Jednooki ga ranije nije mogao da primeti.

Za njim na desetak metara jahao je drugi neznanac.

Telo Jednookog se ne pomeri, ali se nape kao struna.

Čuli su se bunovni povici iz dugačke i prizemne zgrade za kauboje, i već njih nekoliko je izišlo ispred da se umije.

Everin Bejk nije pomerio glavu, ali čuvši sve to, shvatio je da ovde nemaju šta da traže.

Naleteli su na suviše veliki zalogaj, a bilo bi krajnje glupo nuditi tom revolverašu pred njim zlatni prah za namirnice. Bilo bi to isto kao da mu je sve ispričao šta se desilo u poslednjih desetak dana.

Morgan dojaha do trema i razvuče usne:

— Helou, mister. Baš dobro što smo naleteli na ljudskog stvora posle toliko dana jahanja. Mmm, što to lepo miriše? Kad je čovek blizu toplog doma, shvati tek šta znači živeti lepo i mirno, uz tihu vatru u kaminu.

Jednooki je samo jednim pogledom osmotrio Morgana i nije mu više posvećivao pažnje. Gledao je u Everina kao da je osećao da mu sa te strane dolazi mnogo veća opasnost.

— Hej, Slime — začuo se povik sa kraja zgrade:

— Neki problemi?

— Sve je u redu! — resko odvrati Jednooki gledajući netrmice negde između došljaka.

— Jurnjava amo, jurnjava tamo — uporno je nastavljao Morgan:

— Da se smuči čoveku. Ja lepo kažem svom pajtosu da svratimo do vas. Nekako vam ova zgradurina izgleda manja iz daljine. Ala je ovo veliki ranč. Tako je to...

— Šta želite, momci? — prekide Jednooki Gregorijevu tiradu.

— Šolja tople kafe i mmm... malo onog mirisa, eh, eh — Morgan se nije dao zbuniti.

Jednooki mahnu glavom:

— Upravo sam krenuo tamo, Sjašite. U ovoj kući nikada nije odbijena šolja toplog napitka nikome, pa ni vama.

Slim Kid je nehajno krenuo, ali je Everin bio svestan da bi i najmanji pokret koji bi bio sumnjiv bio dovoljna opomena tom u crno obučenom revolverašu.

Sve što su shvatili Bejk i Gregori je bilo to, da će što pre krenuti dalje.

Kao da su osetili da su upali u osinjak.

Čizme su lako upadale u dvorišnu prašinu.

Sunce je već bilo odskočilo na nebu, kad su dvojica revolveraša bande Crnog Džonsona zakoračili u zgradu prepunu revolveraša i kauboja, jahača iz bande Mile Meri.

Bilo je to vreme bezakonja.

*

Bilo je već kasno popodne kada su se Everin i Morgan približi Trejtaunu.

Vreme koje su proveli na ranču »MM«, bilo je uludo potrošeno, ukoliko se ne računa na nekoliko informacija koje su dobili.

— Ejb će biti oduševljen — promrmlja sebi u bradu Bejk, kada pomisli kakvo će lice načiniti taj bivši narednik. Nekada je Ejb jahao za Milu Meri, ali su se njih dvoje posvađali i Arapaho je jedva izvukao živu glavu. Razjareni revolveraši su ga jurili. Kao da su slutili da je Ejb od svih njih bio najbliži srcu Mile Meri. I to ih je kopkalo i bolelo, a nisu sebi hteli to da priznaju. Jedva su dočekali dan kad su mogli da ga najure.

— Nema nam druge — uzdahnu Morgan, zatežući vođice:

— Moramo u sledeći osinjak.

Red kuća sa jedne i red kuća sa druge strane odavali su svakom došljaku ono što se znalo i što je bilo uobičajeno na Zapadu: i Trejtaun je bio jedan od onih gradića koji su imali jednu glavnu i nekoliko sporednih ulica.

— Halo, mister — Everina prenu iz razmišljanja glas Morgana. Gregori se obratio jednom gorostasu koji je upravo silazio sa trema na ulicu: — Da li biste mi mogli reći gde žedan čovek može da popije solidnu čašicu pića?

Gorostas okrenu glavu i smrknuto pogleda u jahača pred sobom. Onda pogleda u tablu iznad svoje glave, pa ponovo u Morgana:

— Stranče, ili imaš suviše vremena za nepotrebna pitanja, ili ne znaš da čitaš. Baš stojiš ispred saluna »ZVEZDA«, a svako ko ima i jednu dasku uglavi zna da su saluni prava stvar za suvo grlo.

Gorostasov glas je bubnjao, a namrgođen pogled nije obećavao ništa dobro. Ali, Gregori je bio stara pričalica i prevejan lisac:

— Ooo, vidi stvarno! Pravi, pravcati salun. Da imam para, kao što nemam, naručio bih kupanje u viskiju. A, mister? Da li ste nekada pomislili na kupanje u pravom burboncu? Ja sam sve ovo vreme samo na to mislio, a, u stvari, nemam pišljivog dolara da popijem jednu. Šta možeš, kad je takvo vreme i takav moj džep...

Everin je sišao s konja i privezao ga za poprečnu gredu ispred saluna, a Gregori je nastavio da govori, široko mašući rukama.

Gorostas je neodlučno stajao, ne shvatajući da li to brbljivi došljak njega ismejava ili je inače takav.

Na kraju se ipak odluči. Mahnu omalovažavajuće rukom i krenu niz ulicu, a Everin tiho procedi kroz zube:

— Ti ćeš nas stvarno koštati mnogo više nego što i slutimo.

Bejk krenu uz drvene stepenice i u poluokretu dodade:

— Jezik za zube u salunu.

Debeljuškasti barmen upitno pogleda u došljake.

— Dva viskija — reče Everin i nasloni se na šank. Dok je barmen sipao viski, Everin tiho kaza Morganu:

— Popij mirno viski i sačekaj me. Idem do trgovine po namirnice.

Bejk otpi malo oštre tekućine i izađe iz saluna. Već na ulazu u grad primetio je gde se nalazi trgovina mešovitom robom. Odveza vođice i povede konja. Razmišljao je kako da što bezazlenije ponudi prodavcu malo zlatnog praha, a da to ne bude sumnjivo. Istovremeno se pitao gde je Gospodin Dik, i da li je onaj gorostas iz njegove bande?

Everin je brzo i sračunato poručivao: dve vrećice soli, dva džaka krompira, džak brašna, kilogram duvana, municija... Obavezno je uzeo i metke za Tragačevu springfildku, jer ga je to ovaj zamolio da nikako ne zaboravi.

Dok je prodavac bio nagnut nad papirom, računajući, Everin osmotri kroz prozor.

— Gde se može kupiti dobar tovarni konj? — Everin je bio

ljubazan. Prodavac podiže glavu i počeška se mastiljavom olovkom iza uva:

— To biste, mister, mogli srediti sa ujka-Tedom, štalarom. Četiri kuće dalje.

— Hvala vam. Ja bih vas zamolio da sve to pripremite dok ja dovedem konja.

Trgovac klimnu glavom i ponovo se vrati svom računanju, a Everin iziđe na trem.

U tom trenutku je odjeknuo pucanj u salunu i Everin je kao bez duše potrčao ka ZVEZDI.

Nekoliko gostiju se okupilo oko gorostasa opruženog po podu.

U nekoliko koraka Everin se stvori kod Morgana. Zenice su mu se skupile od pritajenog besa.

Morgan podiže ruke kao da se brani:

— Stani, prijatelju, nisi me ni pitao ko je otpočeo. Evo svedoka oko nas. Neka ti oni kažu da li je borba bila fer.

Everin mahinalno pogleda u barmena, a ovaj klimnu glavom i dodade:

— Sve je bilo u redu. Vaš prijatelj je bio neverovatno brz. Ali njegove prijatelje — Barmen rukom pokaza na mrtvog diva: — neće interesovati da li je borba bila fer. A on ima mnogo, mnogo prijatelja.

Barmen je značajno rekao poslednju rečenicu i Everinu, a i Morganu je bilo jasno da je tip na podu pripadao bandi Gospodina Dika.

Samo, gde su to oni? — pitao se Everin dok je žurno izlazio iz saluna.

Morgan ga je jedva sustizao:

— I kažem ti, opet navalio na mene. Kaže, nije se odman setio, ali mu se činilo da me je negde već video. I odmah mi je rekao da mu se moja njuška ne sviđa i da mogu da idem iz grada. Reč-dve, reč-dve, malo pomalo i on potegnu prvi . . .

Dok je slušao Gregorija, Everin je pažljivo osmatrao kuće i prozore pored kojih su prolazili, idući prema gradskoj štali.

— Sad me dobro slušaj — Everinov glas je bio tih i opominjući:

— Konje pripremi pred trgovinom i čekaj me pored izlaza.

— Okej.

Morgan se u koraku okrenu i posluša.

Štalar je otvorio krezuba usta kad mu je Everin nasuo na dlan zlatnog praha.

Verovatno se nije pribrao sve dok oba došljaka nisu u galopu izjahala iz Trejtauna.

Nekoliko kuća dalje stajao je, zapanjen, i prodavac mešovite robe, buljeći u zlato pred sobom.

A barmen je u salunu polio vrelom vodom mesto gde je do malopre ležao glavni razbijač Gospodina Dika. Brišući krpom mrlje krvi sa poda, jednostavno je rekao, misleći na izraz lica bandita kad čuju da se neko drznuo dignuti ruku na njih:

— Biće zla.

*

Vrana je jahao mustanga prljavo-bele boje, kratkih i krivih nogu. Bila je to polupitoma životinja koja je bez odmora mogla da kaska osamdeset kilometara na dan.

Usamljenik sa ranča »MM« nije žurio. Već je dva dana bio van ranča. Uživao je u prirodi i pokatkad razgovarao sa svojim Prljavkom, kako je od milošte nazivao konja.

U samo praskozorje otkrio je tragove jahača koji su vodili jednog pretovarenog konja. Videlo se to po tragovima koji su još bili sveži.

Vrana se neprimetno nasmeši svojim kao prorez tankim usnama.

Džo Osli, zvani Vrana, znao je da su Dikovi ljudi u gradu. Ali, isto tako je znao da su svi, uključujući i Gospodina Dika, odjahali u oblaku prašine pre dva dana. Iz tog razloga je Vrana okrenuo konja pa je neplanirano svratio do ranča da Meri kaže novost o Dikovoj bandi. U gradu je ostao samo ogromni Parkinson.

Sada mu nije bilo jasno ko su dvojica jahača što vode natovarenog konja i to u suprotnom pravcu od onog kuda su odgalopirali Dikovi ljudi.

— Prljavko, ti misliš da to nisu čista posla — reče Vrana konju pod sobom i krenu po tragovima. Uspešno ih je pratio. Jahao je sporo, održavajući odstojanje i za svaki slučaj netrmice osmatrao okolinu da ga jahači pred njim ne iznenade zasedom.

*

Tragač je upravo pripremio vruće pogače od brašna. Ćutke ih je poslužio. U lončiće je nasuo kavu.

Everin je upravo ponovio priču šta se desilo sa njim i Morganom dok su bili odsutni.

Ćutke su doručkovali, skoro žurno. Verovali su u svoje koltove, lukavost i brzinu, ali su znali šta znači brojčana prednost. Sada su saznali još jednu novost: pored Dikovih ljudi tu su bili i revolveraši Mile Meri.

A kod njih je bio mamac kakav se samo poželeti može. Sto hiljada dolara u zlatu je bilo dovoljno da se svi vukovi sjate oko njih.

Morgan se nakašlja i reče:

— Bilo bi dobor da ja operem posude, a da naš domaćin sa svojom jednometkom malo ode ispred nas.

Tragač pogleda u Crnog Džonsona, a ovaj klimnu glavom:

— Ovog puta je Gregori u pravu. Izvidi okolinu dok se mi ne spremimo. Vrati se brzo, jer ćemo krenuti.

Prebacivši staru springfildku preko lakta leve ruke, Tragač ćutke klimnu glavom i krenu niz proplanak. Mešanac se skoro bešumno kretao u svojim mokasinama, dok su ukrasne rese po rubu pantalona lepršale na povetarcu.

— Onda, ljudi... otegnu Ejb — da krenemo na posao. Namirnice raspodelite u bisage, a posle ćemo i zlato.

Upitno je pogledao u Džonsona. Ovaj klimnu glavom i ustade.

Za to vreme Tragač stiže na sledeći obronak i poče oštro da osmatra severne padine brežuljka, koje su nestajale u plavetnilu novog jutra. On je znao, ako je neko i pratio Everina i Morgana, morao se držati tragova, pa je odlučio da skrene ulevo i na-

stavi izviđanje paralelno sa ostavljenim tragovima na tlu. Držao se ivice šumarka i podnožja stenovitih grebena, iza kojih je mogao da se skrije čim bi primetio nekoga.

Kada je već mislio da je dovoljno odmakao od privremenog logora, on leže na blagi obronak obrastao ponekim žbunom. Izabra neupadljivo mesto i reši da sačeka bar izvesno vreme da se uveri u mirnoću pejzaža pred sobom. Iz džepa na jeleku izvadi komad duvana i stade ga žvakati monotonim i sporim pokretima vilica.

Kada je već hteo da ustane i da se vrati, opazi jahača. Tragač brzo ovlaži prst i podiže ga iznad glave. Tih povetarac mu je duvao sa strane i to ga umiri da ga konj pod neznancem, koji je pratio tragove, neće nanjušiti.

Vrana je jahao nagnut ka desnoj strani prljavog mustanga i povremeno podizao glavu da bi osmotrio okolinu. Tragač je znao da samo iskusni usamljenici, krvoslednici, kreću bez pratnje kroz divljinu, sledeći tragove. Takvi stvorovi su kao životinje: pouzdaju se u svoj instinkt; govorio je sam u sebi Tragač. Znati ćudi prirode, znači ostati živ.

Majka je Tragaču govorila da pravi Sijuks oseti kad ga neko gleda.

»Pravi ratnik ne mora imati oči na leđima, da bi video onog koji mu sprema smrt« — govorila je Plava Srna sinu jedincu, a ovaj je to dobro upamtio.

Zato je Tragač sagao glavu, ne želeći da jahača uznemiri svojim upornim pogledom.

Čuo je prigušeni topot konja. Pouzdavši se u svoj instinkt Tragač je po koracima životinje ocenjivao na kojoj udaljenosti je uporni jahač.

Gotovo istog momenta kada je napokon Tragač podigao pogled, Vrana trgnu Prljavka i baci se sa njega. Mustang iznenađeno zanjišta.

Još je njisak iznenađene životinje odjekivao, a Vrana je već bio dva koraka dalje od mesta gde je dodirnuo tlo pri padu. Shvatio je da se desilo ono što se moglo naslutiti. Jedan od onih koje je pratio, sačekao ga je u zasedi. Tihim, ali reskim grlenim glasom on natera dresiranog Prljavka u kratki galop. Vrana je znao da mora zaštititi konja, jer ako mu neznanac iz zasede ubije mustanga, znao je da je propao.

Meci su zujali oko Tragača. Vrana je nasumice otvorio vatru iz svoje brzometke.

U onom kratkom magnovenju, trenutnom zatišju između dva pucnja, Tragač se trgnu, isturi springfildku i istog momenta nanišani i povuče obarač.

Stara dobra jednometka zaglušujuće grmnu. Istog trenutka Tragač se baci ulevo i skloni se iza gomilice kamenja obrasle ranom, prolećnom travom. Momenat kasnije povuče zatvarač naviše i iz ležišta metka kliznu vrela čaura. On hitro gurnu novi metak, zatvori magacin puške, povuče visoki udarač unazad i pogledom potraži protivnika.

Brzometka je bljuvala vatru i meci su kidali koru sa borova iza Tragačevih leđa.

I kao malopre, iskusnom lovcu i borcu kakav je bio Tragač, bio je dovoljan momenat, onaj skoro nemerljivi trenutak predaha. Springfildka je ponovo grmnula i dok je eho odjekivao negde između stenja, Tragač je ponovio malopređašnju operaciju. Puška je bila ponovo puna i spremna za dejstvovanje.

Sledeći hitac nije bio potreban. Džo Osli konjokradica i ubica, ležao je nauznak. Tragač prelete pogledom okolinu i sačeka još malo da se uveri da na vidiku nema nikoga.

Došavši do strančevog konja, uze čuturu s vodom sa sedla i priđe ranjeniku. Džo Osli je davao znake života, mada ga je teško zrno ubojite jednometke prosto proburazilo pri vrhu desnog plućnog krila. Krv je liptala iz rane i Tragač je znao da ranjenik neće dugo.

Voda pljusnu iz čuture po suvim usnama nalik na prorez. Vrana otvori mutne oči u kojima se već videla smrt. Pogled mu se zaustavi na medveđoj kandži što je visila oko vrata nagnutog Tragača:

— Nag-čita?[1]

Samrtnik prozbori dijalektom Vrana. Tragač je shvatio značenje reči iako se govor Sijuksa razlikovao od govora Vrana.

Klimnu glavom i htede da ranjeniku da još vode.

Vrana zatvori oči, kao da mu daje znak da ne treba, da je sve gotovo. Zatim krajnjim naporom reče:

— Nemoj me ostaviti lešinarima. Neka moj duh mirno ide u večna lovišta.

1. Dijalekat severoistočnih indijanskih plemena: saplemenik, sabrat.

Iznenadno bledilo prekri njegovo lice, a glava mu pade u stranu. Džo Osli, zvani Vrana, najpoznatiji konjokradica Zapada, bio je mrtav.

Tragač iz prignutog položaja ponovo osmotri okolinu. Zatim ustade i poče da dovlači kamenje pod kojim se ubrzo nađe telo Džoa Oslija. Kada završi, Tragač obrisa graške znoja sa čela, uze brzometku i gurnu je u navlaku o sedlu na nemirnom mustangu. Životinja je osećala da nešto nije u redu i rzala je uznemireno. Tragač je mrmljao, milujući konja po vratu.

Tih glas i laki pokreti ruke umiriše životinju.

Jašući prema logoru, razmišljao je o događaju. Prvi put je video čoveka koji je umro od njegove ruke. Kada je pokopao majku i oca, zakleo se da mora naći ubice. Onda mu se činilo da će učiniti sigurno ono što treba: isto postupiti s njima kao što su oni postupili sa njegovim nedužnim roditeljima.

Kada je prišao logoru, nije zatekao nikoga. Onda je video Everina kako se sa pripremljenom »vinčesterkom« pojavljuje iza bora, a za njim i ostali iz svojih zaklona. Shvatio je da su čuli pucnjeve i da su sačekali ishod.

Nisu ni krenuli da mi pomognu, prolete Tragaču kroz glavu.

Ejb Arapaho pljunu u stranu i prebaci brzometku preko lakta.

Zatim mahnu rukom i kao da je pročitao Tragačeve misli:

— Nemoj mladiću da se zamaraš tim mislima. Vidim ti po izrazu lica. Krenuli smo ka tebi, ali smo ostali zato što se poslednja čula tvoja stara puščetina.

Tragač je opet shvatio koliko su oni iskusniji od njega. Njegova jednometka se čula poslednja, i oni su zaključili da njemu ne treba pomoć.

— Sada nam ispričaj šta se desilo — Džonatanov glas je bio uobičajeno piskav.

Morgan Gregori ga pogleda pravo u oči, posle njegove priče, i kaza:

— Prvi put si pucao u nekoga. Znam. Osetio sam to pri prepadu na zlato. Nisi ispalio metka.

Nema veze. Ovog si puta pucao u samoodbrani. Da ti nisi njega, on bi tebe. Sinko, to je zakon, o tome se ne razmišlja, jer ako misliš o tome, može ti to biti poslednje u životu. Vidiš, Džonson, ili Everin, ili Arapaho, ili bilo ko od nas, stajaće pravo ispred tebe, ako zatreba iako se ne možemo hvaliti poštenjem, zar ne? Ali, koltovi su tu da se presudi. Ali, taj tvoj Indijanac što si ga ubio, nije od onih poštenih crvenokožaca koji se časno bore. Pucao je odmah, bez opomene, bez provere, ko je i zašto u zaklonu. Znači, njegove namere nisu bile čiste. Kažem ti, ili ti, ili on. Srećom po tebe, ovog puta je bio on.

Gregori se isceri, a Tragač ga je nepomično slušao.

— To smo, dakle, rešili — javi se Everin Bejk. — Tragač je morao da puca. Prvi put se mora, a kasnije već ide nekako lakše.

— U pravu si Bejk — složi se Arapaho paleći cigaretu napola ugaslim ugarkom sa ognjišta. — A ovde će, ako ne danas, a onda već sutra biti ceo rančo na čelu sa onom ludakinjom Meri.

— Pa šta — preseče ga Gregori. — Zar bi tipu poput tebe bilo prvi put da se ogleda sa revolverašom od zanata?

Arapaho je sporo vukao dim:

— Da, drugar, nemam ništa protiv da opet sretnem Meri. Da vidimo kakvog je kalibra sada nabavila momke. Već sam zarđao sedeći na ovom panju.

— Ništa od toga — Džonson zavrte glavom. — Zaboravljate na zlato. Mi smo bogati, znači, treba se kloniti metka. Prvo na sever, a onda u blagom luku prema jugu. Čekaju nas pune kantine i obline igračica po salunima.

— Mmmm — glasno je uzdisao Morgan. — Kad samo sednem za zelenjak pa raspalim pokericu, ala će biti uživancija. Svrbe me već prsti.

Svi se nasmejaše. Čak i Tragač razvuče usne u nešto što je ličilo na smeh.

— Dakle, da se zna — Gregori je bio uporan. Gledao je u Tragača:

— Mi se ne plašimo čopora budala što samo znaju da zveckaju oružjem.

Banda Crnog Džonsona je pokazala svoje pravo lice. Nije se plašila iako je bila svesna da je okolina puna onih koji će učiniti sve samo da zlato presele u svoje bisage.

Ni trenutka nije bilo reči da to nije njihovo zlato i da su isto tako oni hladnokrvno poubijali vladine službenike, pratioce zlatne pošiljke, da bi se dočepali bogatstva.

— Da krenemo, momci — reski glas Crnog Džonsona ih prekide u daljem razgovoru.

Čulo se samo spremanje stvari i zveckanje opreme.

Tragač je osećao nešto teško na duši. Hteo se, pošto-poto, osloboditi tog osećanja, ali nije mogao. Pogled mu se stalno zaustavljao na prljavom mustangu kojeg je jahao natrag.

U momentu odluči, i to bi kobna greška za sve, greška koje će biti tek kasnije svesni.

Tragač uzjaha svog vranca, a na tovarnog konja prebaci sedlo sa mustanga. Poludivlja životinja zanjišta i nestade iza prvih borova.

Ejb Arapaho munjevito poteže teške mornaričke koltove i osu paljbu, ali bilo je već kasno. Prljavko je bio odgalopirao.

Zapenjen od besa, Džonson povika, gledajući u Tragača:

— Momče, idi do đavola i ti i tvoja savest! Šta vam je svima ovih dana? Prvo ubijate člana Dikove družine i izazivate ga direktno, a sada je mrtav i prvi doušnik Mile Meri. Još smo joj poslali i njegovog konja da joj raspalimo bes, da što pre krene za nama. Nisam vas slao da razglasite naokolo gde smo, ko smo i zašto smo ovde!

Njegova kosa boje slame se presijavala na suncu. Everin i Arapaho su ćutke sedeli u sedlima oslonjeni o unkaše, a Tragač je tako čvrsto stezao u šakama vođice da su mu nadlanice pobelele.

Morgan mahnu rukom. Uzjahavši dugonogog zelenka, potapša ga po vratu, govoreći:

— Sve je sada u tvojim nogama, prijatelju!

Šala mu nije uspela. Osećala se u vazduhu napêtost. Oči Pita Džonsona su divljački sjale. Njegov reski glas je odjekivao:

— Pitam se, Indijanče, da li si ti stvarno sa nama, ili si možda **neko drugi!?**

Tragač je osetio jaz između sebe i ostalih, u tom momentu.

Pomislio je na to i podigao jednometku. Bilo je to kao da podiže igračku, jer je Crni Džonson već povukao obarač i vratio oružje u futrolu.

Poslednje što je Tragač pomislio bilo je to da neće nikada naći ubice svojih roditelja.

Tišina je carevala proplankom.

— Bio je dobar momak — tiho je promrmljao Everin.

Sve što su još za njega učinili bilo je to da mu iskopaju plitak grob i da ga dobro skriju granjem i busenima.

Bilo je to surovo vreme poslератnog bezakonja.

*

Hak Doveri zaustavi grupu jahača i naredi podnevni odmor. Ćutke, samo uz škripu sedala i zveckanje konjske opreme, revolveraši ranča »MM« sjahaše i popustiše kolane životinjama. Mrki i turobni, svesni stalne neizvesnosti svog življenja, oni su bili družina samaca u kojoj se svako brinuo o sebi. Nije bilo drugarstva, ni požrtvovanja za druga u nevolji, dolari su im bili jedini motiv za borbu. Uspeh je zavisio od visine nagrade ili dobro organizovane pljačke. Odgovornost za posao ležala je na dvojici ljudi Mile Meri: Slimu Kidu i Haku Doveriju. U stvari, ovog puta Mila Meri je predala potpuno u ruke vođstvo Haku

Doveriju, a on mije krio zadovoljstvo. Znao je dobro da od njega sada zavisi potera za neznancima, a bio je i svestan poverenja što mu je ukazivala kćerka bivšeg gazde kojeg je dobro poznavao.

— Koliko ja vidim, ljudi — obrati se Hak revolverašima — obronci koji su pred nama jedina su mesta gde bi neko mogao da bude skriven, a istovremeno da vidi sve one koji mu prilaze. Momci zbog kojih smo krenuli sigurno su tu na nekoj uzvisini. Zbog toga ćemo od sada jahati opreznije, mada ne verujem da nas ti ljudi očekuju..

Za momenat, Doveri sa »MM«, prekide i osmotri kakav su efekat njegove reči ostavile na ljude. Videvši da se svi slažu s njim, on nastavi:

— Ipak, nećemo ići naslepo. Podelićemo se u dve grupe. Prvu će, sa mnom, sačinjavati Albert O'Hara i Pit Oš. Jednooki će voditi preostalu četvoricu. Njihova grupa kretaće se levo od moje, na udaljenosti puščanog dometa, kako bismo jedni drugima pomogli vatrom. Da li je sasvim jasno?

U svakom momentu je Hak Doveri hteo da pokaže premoć nad ostalima, a naročito nad Slimom. I ovog puta je nepravilno razdelio grupu. Trojica u prvoj, a petorica u drugoj grupi. Hteo je da dokaže vrednost grupe u kojoj je on.

Doveri pogledom zaokruži sve, očekujući primedbe na odluku.

Ćutanje mu je bilo jedini odgovor.

— A sad još nešto — naglasi Doveri. — Naša Meri želi da sve bude legalno. Znate i sami da se potpuno promenila otkako joj je umro otac. Oseća se usamljenom. Dakle, naša Meri sluti, da su ti momci što su bili na ranču, a i sam Prljavko što se vratio bez Vrane na ranč, dovoljni dokaz da se nešto neobično događa. Naša Meri sluti da je tu negde oteta vladina pošiljka zlata. Dakle, oprezno. Da vidimo koliko ih ima. Čuli ste, uostalom, u Trejtaunu da je onaj ludi Ajk Beket, vlasnik radnje mešovite robe, javio da je stari čuvar zakona negde nestao, kao da je u zemlju propao.

Banditi se na te reči isceriše.

— Ako bude zlata, znate da naša Meri ima izdašnu ruku — Hak razvuče usta u vučji osmeh. — Dakle, momci, videćemo koliko ih je. Ako zatreba, prebrojaćemo ih kuršumima.

Revolveraši potvrdno klimnuše glavama i počeše da se spremaju za pokret. Hak Doveri nije sumnjao u uspeh, jer će nagrada biti sigurno velika. Mila Meri je uvek cenila prave rezultate.

Bandite sa ranča »MM« prvi primeti Ejb Arapaho. Figure jahača su se ocrtavale na horizontu.

— Imamo posetu — promrmlja Ejb, a Morgan se osvrnu, sedeći na ćebetu i oslonjen laktovima ruku na sedlo na zemlji:

— ... Pet, šest, sedam, osam. Osam komada podeljeno na nas četvoricu. Ukoliko ih još nema unaokolo, imamo svaki od nas po dva komada. Ja sam uvek lično uveren da su četiri asa jače karte od osam divljaka u ruci najboljeg pokeraša.

Crni Džonson i njegovi ljudi su posle nekoliko sati jahanja seli da se odmore, i da odmore malo konje.

Predeo oko njih je bio blago valovit tako da su izdaleka primetili skupinu jahača. Nije bilo sumnje da su ih i oni primetili.

Videvši četvoricu ljudi koji su ustali i stajali pored konja, nasred čistine, glupavo se zacerekao ogromni Gordon Org, koji je jahao pored Slima Kida:

— Ovo je kao da loviš nepokretnog zeca.

I ostali su očekivali da će posao zbog kojeg su došli biti brzo i uspešno završen.

Slim Džošua Kid je razmišljao o onoj dvojici momaka što ih je upoznao na ranču. Iako je jedan pričao kao navijen, nije mu se činio bezazlen. Naprotiv. Osećao je da se iza njegove rečitosti i opuštenosti krije prevelika sigurnost u svoje sposobnosti.

Novi predradnik sa »MM« Hak Doveri je odgovarao za uspeh pohoda a on je odredio da krenu pravo ka četvorici momaka koji su ih čekali.

— Ili stvarno nemaju pojma ni o zlatu, niti o čemu, ili su suviše opasni — tiho reče sam sebi Pit Oš. Iako mu niko nije odgovorio, Oš je bio siguran da svi isto tako misle.

Jednooki je znao da prvi metak, ukoliko dođe do obračuna, mora pogoditi onog pričljivog momka.

Crni Džonson je bez reči posmatrao jahače. Morgan Gregori je držao u rukama špil karata, mešajući ga, kao da se nalazi usred igre, za stolom.

Zatim mahnu rukom Jednookom i viknu:

— Haj, mi se znamo!

Hak Doveri je bio ljutit kao nikada. Mislio je da će ga momci poslušati kad im je rekao da se razdele u dve grupe. Kad su pojahali dalje, svi su krenuli u istom pravcu i Hak Doveri je osetio graške znoja od besa, na čelu i zatiljku. Ćutke je progutao uvredu i nastavio da jaše, kao da se ništa nije desilo.

Slim Kid klimnu glavom ka Morganu u znak da je i on njega prepoznao. Zatim polako reče:

— U ime Mile Meri, vlasnice ranča »MM«, uhapšeni ste. Imamo naređenje da vas pretresemo i sprovedemo na ranč, dok se ne utvrdi da li ste u vezi, ili niste, sa smrću našeg Džoa Oslija.

Džonson klimnu glavom i tiho rasteže piskavim glasom:

— Ali, momče, nije to tek tako, pretresti putnike namernike. Zar se ne može slobodno jahati ovim prostranstvima?

Gregori nije odoleo:

— Ovo je zemlja svih nas. Rata više nema, slobodno se možemo kretati kuda hoćemo i zašto hoćemo. A možda bi bolje bilo da zaigramo jedan dobar poker. Ovo u mojim rukama su karte. Vidiš li ih? Kao da imaš problema sa vidom? Nemaš! Pardon, nemoj da se ljutiš!

Dok su se Org, Pit Oš i Hak Doveri tiho i potajno smeškali gledajući zacrvenjeno lice Slima Kida, uživajući u nevolji tog jednookog ubice kojeg je stranac sa kartama u rukama ismejavao, Everin i Džordan su se neprimetno, vrlo sporo odmakli za desetak centimetara od konja.

Odjednom se ograničeni Gordon nasmeja iz sveg glasa.

— Ha, ha! — cerekao se dubokim glasom Org. — Jednooki dobro ne vidi karte. Ha, ha, ha, ova ti je dobra, momak!

Gorostas je gledao u Morgana i dalje se smejući.

— Možda mu i nije tako dobra, Gordone — ledenim glasom se obrati krupnom jahaču Hak Doveri. — Ima načina da se svakome na ovom svetu zauvek zatvore oči.

Sa snagatorom Mile Meri niko nije tako razgovarao, jer je on i za manje uvrede čupao ruke iz ramena i batinao ljude svojim ručerdama.

Odjednom osmeha nestade sa lica ogromnog Orga, i on zareža kao ranjeni medved:

— Pazi, Hak, šta radiš i šta govoriš. Valjada me nisi doveo pred ove strance da me vređaš. Ostavi to za kasnije na ranču, za opkladu, a ako ne možete izići na kraj sa ovim kartarošom, onda prepustite meni stvari u ruke.

Za trenutak je izgledalo da će Hak potegnuti na ogromnog Gordona. Osmesi nestadoše, a i Gregori prestade da meša karte. Očito je bilo da se došljaci ne slažu međusobno. Instinktivno to Morgan oseti kao šansu. On neumorno nastavi:

— Eh, eh, živ čovek uvek ima problema. Samo mrtav čovek je bez problema, zar ne, ti mali? — Rukom pokaza na gorostasa: — Kako te već ovi tvoji zovu? Mali? A ti baš nisi mali, kako se meni čini. Ako ti se ne dopada, drugar, tvoje društvo, sjaši i dođi do mene. Pokazaću ti trikove kojih se ne bi postideli ni najbolji kockari Nju-Orleansa. Nije mi jasno šta tražiš sa tim neznalicama i probisvetima što zaustavljaju pošten narod i smetaju mu da uživa u lepoti proleća.

Za Haka Doverija je to bilo previše. Shvati da neumorni pričalica koristi nastalu situaciju i da se još svašta može desiti, ako ga pusti da dalje govori, a njegovi ljudi budu slušali.

Zbog toga su mu se obrve skupile od besa, a u stomaku mu je sve ključalo.

Tresući se od ljutine, tiho promrmlja:

— Sad!

Iza ležernog stava Morgana Gregorija krila se krajnja opreznost i spremnost za brzo potezanje oružja. Bilo mu je jasno da je taj Hak gotovo potpuno izgubio kontrolu nad sobom, i da su ga nervi izdali. Zbog toga on za njega nije predstavljao najvažnijeg protivnika. Neuporedivo opasniji je bio čovek u crnom. Njegovo jedino oko je smrtonosno svetlucalo.

Zbog toga je svu pažnju usredsredio na njega.

I nije se prevario.

Dok je Doveri izgovarao reč naredbe, Slim Džošua Kid munjevito poteže svoj vojni model iz holstera. Nišaneći pored glave svoga ždrepca, poravna cev oružja sa grudima čoveka pred njim i poteže obarač, ali je iz kolta njegovog protivnika sevnuo narandžasti plamen i nešto teško udari ga u grudi. Za Slima Džošua Kida, zvanog Jednooki, nastao je večni mrak. Bio je mrtav pre nego što je pao na zemlju. Morgan Gregori je dokazivao da nije brz samo na jeziku.

Šada je grmnuo i revolver Haka Doverija i Everin Bejk se za-

ljulja. Dok je vraćao revolver u pređašnji položaj, oglasi se prasak teških mornaričkih koltova. Iz ruku Ejba Arapaha sevali su narandžasti plamenovi.

Teška zrna pogodiše Haka Doverija posred grudi i on se svali na Dejvija Majlsa, koji je potezao svoj revolver.

Na blagoj zaravni nastade pravi pakao.

Od osmorice revolveraša Mile Meri, nijedan se nikad nije vratio na ranč.

A okršaj je trajao nekoliko minuta.

Neprirodan mir zavlada krajem. Kao da se ništa nije desilo.

Morgan Gregori je izbacio prazne čaure. Obrisavši koltove on ih polako spremi u ležišta.

Džonson je brisao prašinu sa odela.

Ejb Arapaho je tiho mrmljao reči umirenja uznemirenim konjima.

Everin Bejk je ležao u nesvesti, ranjen.

Četvorica revolveraša su bila prevelik zalogaj za odabrane bandite Mile Meri.

Zlato je još uvek bilo u njihovim bisagama i svakim danom je bilo sve skuplje i krvavije.

Everin Bejk Branter, bivši kapetan Konfederacije, bio je na izdisaju. Jedva je prošaputao:

— Dakle, momci, zaliha zlata se povećava...

Tu ga je smrt presekla.

Trojica revolveraša se zgledaše. Morgan ćutke ode do tovarnog konja i iz zavežljaja uze kratki ašov.

Na grubo otesanom komadu drveta, sat vremena kasnije, postavljenom na grobu koji su iskopali u obližnjem gustišu, Džonson je onim istim usijanim nožem napisao:

Everin B. Bejk.

Tri revolveraša pojahaše konje. Žurili su kao da ne idu u sigurnu smrt.

*

Kuršumi su prosto zasipali zgrade ranča »MM«, kao kiša. Sa svih strana navirali su revolveraši Gospodina Dika, dok je on sedeo podalje u lakim dvokolicama, držeći sat u ruci i monokl na desnom oku. Imao je na sebi prugasto štofano odelo i kvalitetni šešir firme »Stetson«.

A Gospodin Dik se dosetio da je zlato kod Mile Meri, pukim slučajem.

Najpre je pobesneo kada je video svog telohranitelja mrtvog u gradskoj mrtvačnici. Nije mu bilo jasno ko se to usudio od mekanih građana da podigne ruku na njegovog čoveka. Od kako je šerif u Trejtaunu jednostavno kao u zemlju propao, niko se nije usuđivao da mu se suprotstavi.

I sve je poteklo iz jedne slučajne rečenice koju je izgovorio u salunu besposleni Karlos, debeljuškasti Meksikanac koji je zarađivao pola dolara na dan, perući salunski pod i dovlačeći viski i pivo iz podruzma ZVEZDE.

Gospodin Dik je besneo u salunu, dok je barmen drhtao kao prut i ponavljao:

— Ne znam, gospodine Dik, stvarno sam ih prvi put video u životu!

— Ali, zlatom su plaćali namirnice! Zlatnim prahom! A ja

se lomatam okolinom ne bih li naleteo na one koji su mi oteli zlato ispred nosa!

Gospodin Dik je postao već toliko osion da se ni pred građanima Trejtauna nije libio da kaže, da je on nameravao oteti vladinu pošiljku zlata.

Karlos je tada čvrknuo sam sebe po čelu, govoreći glasno:

— Hombre, por favor, kud se nisam setio ranije! Čini mi se da sam te njuške video pored one dugokose lepotice Meri, kćerke pokojnog gazde...

Nije uspeo do kraja da završi. Gospodin Dik se trgnuo kao da ga je zmija ujela. Povikao je:

— Alal vera, amigo! Litar viskija za našeg momka kojem jedino rade klikeri u ovoj učmaloj selendri!

Kao da mu je sve bilo jasno tog momenta. Umesto da je odmah krenuo na ranč da ispita stvar, Dik je svoje revolveraše vodao unaokolo tražeći trag.

— Jasno je kao dan! Zlato je na ranču! Mila Meri je sredila sve! A ja sam sumnjao u to! — Gospodin Dik je vitlao svojim srebrnim lancem i satom. — Krećemo iz ovih stopa. Neka Arkanzas Kid i njegovi ostanu u Trejtaunu, a svi ostali za mnom.

Bez opomene, opkolili su zgrade na ranču. Prvi je pao konjušar, a onda su zapraštali revolveri.

Mila Meri je tog trenutka bila u blagovaonici. Njena crvenkasta talasasta kosa je predivno uokvirivala bledo i malo lice i široke oči nalik na dva smaragda. Sama pojava je bila kao izvajana, ali redenik načičkan mecima preko desnog ramena, dva revolvera na bokovima i visoke, lakirane crne čizme, sašivene po meri, odudarale su od lica.

Posle prvog pucnja, Meri se našla pored prozora, sa strane. Kad su zapraštali kuršumi, hitro je izvukla revolvere i dalje pritajena.

Nije joj bilo jasno šta se to dešava. Pitala se gde su Hak Doveri, Slim Kid i ostali. Njenih petnaestak revolveraša je bilo pukim slučajem raspoređeno u kući, štali i spavaonici, jer je bila sredina prepodneva i revolveraši su se kretali iz prostorije u prostoriju, svaki za svojim potrebama. Neki su ostali u spavaonici, drugi su bili pored konja, a Čarli Sekira i Edvard Konors su upravo dobijali dnevna naređenja od Mile Meri, kad su kuršumi zazujali svoju smrtonosnu melodiju.

Gospodin Dik je sa dosadom gledao u veliki srebrni sat na bledunjavom dlanu. Pitao se koliko će Mila Meri da izdrži opsadu i kada će mu predati zlato.

Ovens Pajk je držao vinčesterku, sedeći na nemirnom vrancu. I on i Dik su bili van domašaja metaka.

— Ovense, požuri ih malo.

Mršavi Pajk klimnu glavom i potera konja. Stade iza velikog hrasta i siđe sa vranca, koji je nemirno toptao kopitama.

Iza širokog stabla bili su Metju i razroki Džeki.

— Momci, gazdi se žuri — promeketa Ovens kroz krezuba usta.

Meci su praštali oko njih.

— Neka gazda dođe da je istera — odgovori kroz stisnute zube Džeki, a Ovens brzo odgovori:

— Jesi li siguran da želiš da mu baš to kažem?

Džeki nije voleo nadmenog Ovensa. Nije mario za one koji su se ulizivali gazdi.

Odjednom, Džeki isturi vinčesterku, brzo i pažljivo naniša-ni i povuče obarač.

Kad se trgnuo i vratio iza stabla, pogleda u Ovensa, ali mu ništa ne reče.

Htede da ponovi radnju od malopre, ali ga preduhitri sigu-ran pogodak Edvarda Konorsa iz kuće.

Razrokom Džeku je bilo sve-jedno šta će reći na njegove reči veliki gazda.

Ovens uzjaha konja i požuri natrag. Razmišljao je šta da ka-že Diku, jer se nije sve odvijalo po planu. Čuo je jauke ranjenih momaka dok je jurio pognut na konju.

Čovek u dvokolicama upitno pogleda u zadihanog jahača. Ovaj zavrte glavom i u dve-tri zamuckujuće rečenice nagoves-ti vođi bande da sve ne teče ona-ko kako je on isplanirao.

Zato ovaj ljutito strpa sat u džep, uhvati kajase i potera dvo-kolicu ne obazirući se na kuršu-me.

Kad se primakao rančerskoj zgradi, povikao je iz sveg glasa:

— Meri!

Glas se orio i za tren je utih-nula paljba.

— Meri!

Dikov glas se sada zaori u tiši-ni. Nastala je kratka pauza. Za-tim se začu glas Mile Meri:

— Šta hoćeš, Dik?

— Meri, glupo je da se među-sobno uništavamo. Znam da je kod tebe zlato. Predaj mi ga i moji ljudi i ja odlazio za svagda. Necemo te više uznemiravati.

— Glupavi, drveni naduven-ko!

Oštar ženski glas je dovoljno glasno odjeknuo iz zgrade ran-ča »MM«. Dik je prosto osetio poglede ljudi na sebi. Očekivali su da vide reakciju posle ove su-više glasne uvrede.

Dik je osetio da mu lice zeleni od besa. Sav je drhtao.

Mila Meri je nastavila:

— Ili su ti vrane popile mozak, ili si u ratu potpuno oglupavio. Da ti dam zlato? I da ga imam, ne bi ga nikada dobio!

Dik je bio čas zelen, čas crven u licu. Ionako je imao kompleks drvene noge, a imao je tremu čak i onda kada je prilazio žena-ma koje su radile u salunima. Skrivao je svoj problem svojim nadmenim držanjem i uvek bes-prekornom odećom i obućom.

Sada ga je jedna mnogo mla-đa, a pri tome i ženska osoba iz-vređala kao niko do tada.

Dikov glas je bio promukao i skoro se nije čuo:

— Meri, bićeš glavna dama svih mojih momaka kad te uh-vatim.

Neki glasan smeh iza njego-vih leđa dao mu je do znanja da je malo spasao situaciju. Uspeo je da pronađe pravu rečenicu da pred okorelim revolverašima naviknutim na neslane šale, uz-vrati Meri istom merom.

— Prvo moraš doći do mene, pa tek onda zabava predstoji, zar ne, drvenko?

Glas Mile Meri se orio dvoriš-tem i njeni su se ljudi smejali do-le u širokoj, kaubojskoj kući.

Dik je znao da je ovog puta Meri dobila bitku rečima. Ose-ćao se pogođenim i nešto teško

mu je ležalo u grudima. Setio se svih poniženja koje je doživeo u mladosti.

Rukom je prošao kroz kosu i povikao je koliko god je mogao:

— Zapalite ih! Zapalite je zajedno sa tim prokletim rančom!

Revolveri su praštali, vinčesterke su resko parale vazduh svojim pucnjevima. Zrna su oštro fijukala menjajući smer, kad bi naišla na tvrdu prepreku. Najopasnije su fijukali kad bi udarali u železne prečke na glavnim vratima kuće i okovano pojilo ispred štale.

— Prestanite! Ja se predajem. Neću da uludo poginem. Ako Mila Meri ima zlato, neka se ona bori. Ja ne znam ni za kakve dolare!

Da je Parade bilo šta drugo rekao, poverovali bi mu. Ali, da zlato nije na ranču, što je i bila jedina istina u tom paklu, napadači nisu hteli da poveruju.

Džim Parade je padao sporo, još uvek podignutih ruku. Kuršumi su mu prosto razneli utrobu.

Ovens Pajk je nervozno i krišom pogledavao u Gospodina Dika. Nije smeo da mu prigovori ali je osećao da nešto nije u redu.

Jedan za drugim ginuli su revolveraši na obe strane, a vođa bande nije ništa video. Samo je njegovim ušima odzvanjalo ono: »Drveni naduvenko!«

Svojeglavom Diku bila je samo jedna misao u pameti: osvetiti se toj ženskoj koja je imala hrabrosti da ga uvredi.

Ovens Pajk je odlučio. Mamuznuo je konja i okrenuo ga od ranča.

Ako su ostali ludi, on nije to hteo da bude. Dok je još čitav, želeo je da bude što dalje od svega.

To je pomislio i Vilijam zvani Kratkoruki. Neprestano potežući obarače, silovito je mamuznuo konja i izjurio iz štale.

I već je mislio da je uspeo.

Ali, putevi dvojice begunaca su se ukrstili.

Nervoza je činila svoje.

Zapenjeni konji su se propeli i oba jahača: Ovens Pajk, revolveraš Gospodina Dika, i Vilijam Kratkoruki, revolveraš Mile Meri, našli su se u prašini.

Ovens Pajk je dokazao da je mogao biti prvi do vođe bande. Brzinom munje je poskočio i obema rukama, odozgo, udario još uvek ošamućenog Vilijama po glavi.

Hladnokrvno je povukao revolver. Narandžasti plamen je suknuo i zrno je prosto prikovalo za zemlju nesrećnog Vilijama, iz neposredne blizine.

Kada je Ovens hteo ponovo da uzjaše, čuo je lak šum iza leđa i sledio se.

Šuštanje kajasa i zvuk jednoprega odjeknuo je kao pucanj groma.

Ovens je uspeo samo da se okrene.

Sačmarica kratkih cevi prosto mu je raznela levo rame, izrešetavši mu i srce.

Tako je Gospodin Dik plaćao onima koji su mu bili neverni u odlučujućim momentima.

Jednopreg se pokrenuo. Gospodin Dik je urlao, terajući konja:

— Zapalite ih! Zapalite!

Mila Meri je udisala miris baruta.

Henk Zmija je već bio sa stra-

ne štale i Gospodin Dik ga je primetio kako se prikrada. Usta su mu se razvukla u osmeh.

— Pucajte ka štali!

Oštro je povikao Dik i banditi su ga shvatili. Trebalo je omogućiti Henku da se privuče i upali štalu. Plamen će ubrzo sam da učini svoje.

Kuršumi su sevali i ranč je ličio na pakao.

Pre nego što je tresnuo o zemlju pogođen sigurnim hicem Majka Trona, Henk je uspeo da zapali štalu.

Plamen je lizao slamnati krov štale, a vetar mu je pomagao. Miris dima je golicao nozdrve.

Revolveraši su padali jedan za drugim. U suludoj i bezumnoj borbi za zlatom, oni nisu imali mere. Umirali su kako su i živeli: s čizmama na nogama i zadimljenim revolverima u rukama.

Kasnije, mnogo kasnije, bilo je zapisano u istoriji Zapada da je ovaj sukob bio jedan od najkrvavijih i najnelogičnijih obračuna.

Obračun na ranču »MM« imao je svoj krvavi epilog koji se još uvek mogao samo naslućivati.

Majk Tron je bio jedan od najsmirenijih ljudi u bandi Mile Meri. Rođen u dalekoj i hladnoj Montani, nije želeo da mirno živi uz oca trapera. Želeo je lak život i dobru zaradu.

Pažljivo je nišanio i štedeo municiju. Jedan od retkih je bio koji je mislio i na to: na najvažnije u čitavom suludom obračunu:

Ostati bez municije, znači poginuti sigurno i lako.

Miris dima ga je uznemirio. Znao je da će uskoro plamen uhvatiti suvu građu nastambi i znao je da mora razmišljati o pokretu.

Okrenuo se i pogledao ko je pored njega.

Istovremeno su se pogledali četvorica jahača bande Mile Meri, i kao da su shvatili međusobnu nameru.

Konji su nervozno rzali u boksovima. Bili su to tek uhvaćeni, poludivlji konji i Gonzales, ukrotitelj, imao je mnogo posla.

Većina njihovih konja bila je u koralu.

Ali, nisu imali izbora. Morali su pojahati poludivlje životinje.

— Okej, momci. Idemo.

Nekoliko reči ćutljivog i smirenog Majka Trona došle su kao melem na nervozu ostalih.

Gonzales, Slatki Dejvi, Džonatan i Majk Tron su odlučili.

Topot divljih konja i uzvici unesoše još više nervoze u sve.

Kuršumi su pevali svoju smrtonosnu pesmu.

Gonzales iz daleke Sonore, držao je grčevito divlju životinju za vrat. Tako je i ostao u samrtnom grču.

Slatki Dejvi je pogodio Slima pre nego što je pao pogođen teškom Dikovom sačmaricom.

Džonatan je uspeo da izjuri iz širokog dvorišta ranča »MM«.

Uz njega je jahao i Majk Tron.

Prvi je pao Džonatan Kockar, a za njim i Majk Tron.

Sto hiljada dolara u zlatu je uzimalo neprestano svoj danak.

Dok su se bande međusobno uništavale, novac je bio daleko od njih, u bisagama bande Crnog Džonsona.

Plamen je sve više i više lizao drvenu građu, a vetar mu je pomagao svojski.

*

Morgan Gregori i Ejb Arapaho su jahali uporedo, a njihov pretpostavljeni, vođa, Crni Džonson je jahao nekoliko koraka ispred njih.

Da su jahali s druge strane obronka, vetar bi im doneo zvuk udaljenih pucnjeva sa ranča »MM«.

Ovako, oni su išli da popiju piće za Tragača i Everina Bejka.

U Trejtaun su ujahali uz lak oblak prašine.

Kliznuli su iz sedala.

Nisu ni primetili starog štalara koji je žmirkao i gledao ka njima.

Iskusnom starcu nisu promakli detalji: nisko pripasani koltovi i ona tiha jeza koja je obavezno pratila takve jahače.

Svuda je bila tišina. Samo je negde na periferiji gradića lajao pas.

Nekoliko građana je stajalo ispred brijačnice.

Petnaestak koraka od ulaza u salun stajali su Crni Džonson, Ejb Arapaho i Morgan Gregori.

U vratima saluna se pojavi visoki Arkanzas Kid i Crni Džonson opsova sočno i gadno.

A imao je i razloga za to.

Džonson nije znao da Arakanzas Kid jaše za Gospodina Dika. Da je to znao, još više bi razrogačio oči, češkajući teme u neprilici. Jer, prepoznao je Martija Samuela, saveznog maršala, čoveka od zakona. Nije trebalo uopšte da ga pita zašto se nalazi tu, u Trejtaunu.

Vlada je poslala svog čoveka da vidi šta je sa zlatom. Crni Džonson se pitao da li je Marti Samuel sam, ili još ima »zvezdaša« sa njim.

Pored Arakanzasa Kida, odnosno, maršala Martija, stade debeljuškasti Koneri, a iz saluna izidoše i ostali.

Sedmorica ljudi stadoše na tremu, nasuprot trojice revolveraša.

— Znači, tu si. — Iz usta Crnog Džonsona se oteše reči:

— Pitam se, kako si uspeo da stigneš tako brzo?

Reči su bile upućene čuvaru zakona. Crni Džonson je već davno odležao kaznu kojoj je kumovao Marti Samuel.

Savezni šerif nije hteo da prisutni saznaju ko je on. Njegovi ljudi su znali, ali pored njih, dvojica su bili stvarni revolveraši Gospodina Dika. Već ranije, on je dobio zadatak da upadne u redove bande ne bi li ih razbio i pohvatao. Ali, pre određenog vremena dobio je nov nalog: što pre pronaći ko je oteo zlato i pohvatati ubice.

Zato je brzo odgovorio:

— Ko su ti dečaci pored tebe?

Pitanjem je hteo da preseče dalji tok razgovora.

Crni Džonson pogleda krajičkom oka u Morgana i Ejba:

— To nisu dečaci, drugar. Pored mene je Morgan Gregori, a do njega Ejb Arapaho. Čuo si verovatno za njih.

Sada je bio red na Martija da se iznenadi. Ejb Arapaho! Pa on je dobio izveštaj da je Ejb poginuo. Jeste da je Arapaho ličio na ovog što se izdavao za njega, ali ipak nije to Ejb Arapaho.

To je Marti Samuel znao, jer je imao prilike da lično upozna Arapahoa, kad je bio u jednoj od mnogobrojnih mirovnih delegacija, u poseti generalu Liju.

— Džonsone, ti se šališ. Taj pored tebe nije Ejb Arapaho.

Crni Džonson rastvori usta i okrenu glavu ka Ejbu. Momak kovrdžave kose pogleda u njega i klimnu glavom:

— U pravu je momak. Ja nisam Ejb, ali to nema veze. I ja sam Arapaho, odnosno, Meklaren, kako se pokojni Ejb, moj brat prezivao.

Crni Džonson je pobesneo u momentu. Nije hteo da se to vidi, ali nije mogao da skrije izraz besa na licu.

Hteo je da se pokaže pred tim čuvarom zakona, ali, evo, nije znao ni ko sa njim jaše. Sada mu se film odmotavao:

— Tačno! Ti nisi ni pucao kad smo bili u pljački za zlatom! Pogani stvore! Nećeš mene...

Ozlojeđen na momka, ali i sujetan na svoju reputaciju, Crni Džonson prvi povuče. Dok je ispravljao cev prema tobožnjem Arapahu, debeljuškasti Koneri shvati priliku. Trgnu oružje iz kojeg suknu narandžasti plamen. Crni Džonson se trgnu, kao da ga neko udari po ramenu i okrenu cev revolvera, povlačeći obarač.

To je bio znak da se oglase i ostali.

Morgan Gregori se baci u prašinu, držeći revolvere u rukama. Dvojica pored Arkanzas-Kida, odnosno, Martija Samuela se presamitiše.

Gregori je još jednom pokazao da nije brz samo na rečima.

Revolveri su praštali.

Crni Džonson je ponovo povukao. Njegov kuršum pogodi plavokosog pištoljdžiju pored vrata saluna. Mršavi revolveraš tresnu o neravne daske.

Kada je pogodio i brkatog Samsona, Crni Džonson oseti naglu vrućinu i bol. Istog trena više nije znao ni za šta. Bio je mrtav pre nego što je dodirnuo prašnjavu ulicu Trejtauna.

Koneri se uhvati za stomak i čučnu, kao da želi nešto da vidi na tremu saluna. Tako zguren je ostao na mestu.

Marti Samuel je trgnuo revolvere u momentu kada je cev revolvera podizao Morgan Gregori.

Pričalica i lažac Gregori je bio mrtav. Njegov poslednji metak je dokrajčio još dvojicu revolveraša pored stuba saluna.

Na ulici punoj dima ostadoše Marti Samuel i Ejb Arapaho, odnosno Gordon Meklaren.

Zastadoše istog trenutka. Odjek kanonade utihnu i prolomi se glas Martija:

— Momak, čuo sam Džonsona pre nego što je umro. Ti nisi pucao na vladine službenike.

Revolveraš nasuprot saveznog šerifa je držao opuštene ruke i u njima teške mornaričke koltove.

Čudo, nijedan metak ga nije pogodio. On je gledao u zemlju, shvatajući dokle je došao i šta je hteo.

Njegov brat, čuveni Ejb Meklaren, zvani Ejb Arapaho, nije mu više mogao pomoći svojim imenom.

Gordon Meklaren je gledao u zemlju i osećao se glupo. Znao je da ne želi jahati sa one strane zakona, ali ga je sujeta i želja za brzom slavom opila.

Umeo je brzo da poteže.

Ali, bio je sušta suprotnost

svome bratu.

Iz razmišljanja ga prekinu glas čoveka nasuprot njemu:

— Momak, popijmo piće. Možeš posle toga da odjašeš, ali bez bisaga.

Gordon Meklaren je shvatio revolveraša. Nije znao zašto se on tako ponaša. Čuo je njegov glas:

— Ja sam Arakanzas Kid.

Okupljeni građani su to čuli, a Marti Samuel je hteo upravo to. Da građani i dalje misle da je on revolveraš iz bande Gospodina Dika. Jer, maršal je bio zadovoljan. Video je teške bisage na konjima i shvatio je da je zlato pronašao. Ono će moći nastaviti svoj put ka jugu, ka Misisipiju i Luizijani.

Ali, banda Gospodina Dika postoji i još uvek je potencijalna opasnost za mirne građane. Nije ni slutio šta se dešava na udaljenom ranču.

Grobar je već premeravao poginule, kada su Gordon Meklaren i Marti Samuel, odnosno, tobožnji Ejb Arapaho i Arakanzas Kid, ušli u salun.

— Pet viskija.

Poručio je Gordon i Arakanzas je shvatio. Meklaren je dodao:

— Još jedan za gospodina. — Glavom je pokazao u Martija.

Pet viskija je bilo pred Meklarenom.

Zloslutna tišina je carevala salunom.

Senke pokojnih revolveraša bande Crnog Džonsona kao da su bile pored Ejba Arapahoa, odnosno Gordona Meklarena.

— Ovo je naše poslednje zajedničko piće — promrmljao je Gordon.

Marti potapša Meklarena po ramenu:

— Nisi ti kriv. Ima ih još koji misle da je čuveni Ejb Arapaho živ. Retki znaju za njegovu pogibiju.

Pola sata kasnije Gordon Meklaren je jahao sam na konju, što dalje od Trejtauna.

Što dalje od krvi, od krvavog zlata, od Kida, od svega.

U SLEDEĆEM BROJU

D. Finegan

STO APAČKIH SKALPOVA

Dva tela plutala su u vodi, jedno do drugog. Otkinuta suva grana virila je iz vode. Leševi su zapeli o nju i tako se zaustavili. Moris je odmah video da su to Apači. . .

JUGOBANKA

DOĐITE DA SE DOGOVORIMO

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128072